

ΠΜΣ
«Πολιτική, Γλώσσα και
Διαπολιτισμική Επικοινωνία»

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΜΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ «ΝΙΚΗ» ΜΕΣΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ
ΤΟΥ**

Μαρίας Παπαλεοντίου, fti.plic2213

Μέλη συμβουλευτικής Επιτροπής: Λίβας Σωτήριος

Καρράς Ιωάννης

Μιχαλακόπουλος Γεώργιος

ΑΘΗΝΑ, Απρίλιος 2024

Η Μαρία Παπαλεοντίου, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Μια προσέγγιση του κόμματος ΝΙΚΗ μέσα από την Κριτική Ανάλυση του Λόγου του αρχηγού του» αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Περίληψη

Στην εργασία αυτή θα επιχειρηθεί να γίνει μια προσέγγιση του κόμματος «ΝΙΚΗ» μέσα από το λόγο του αρχηγού του κόμματος, Δημήτρη Νατσιού. Η ανάλυση βασίστηκε σε δεκαπέντε (15) προεκλογικές και μετεκλογικές του ομιλίες, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές συνεντεύξεις καθώς και σε μία επιπλέον ομιλία που έδωσε προ δεκαετίας στον Ιεραποστολικό Σύλλογο «Κυριακή» προκειμένου να διαπιστωθεί η εξέλιξη του λόγου και των θέσεών κατά την πάροδο του χρόνου. Σε κάθε ομιλία δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο περιεχόμενο, στο πώς επιλέγει να φέρει τον εαυτό του ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ, πώς επιλέγει να συνδιαλεχθεί με τους συνομιλητές του ενώ οπωσδήποτε ο κύριος όγκος της προσπάθειας επικεντρώθηκε στο λεξιλόγιο και στις φράσεις που χρησιμοποιεί. Βασιζόμενοι στο λόγο του Δημήτρη Νατσιού, επιχειρήσαμε να εφαρμόσουμε τη μέθοδο της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου συνδυαστικά με οποιαδήποτε άλλη θεωρία ανάλυσης λόγου θα μπορούσε να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε περισσότερα για τον ίδιο αλλά και το νεοσύστατο κόμμα του. Από την ανάλυση προκύπτει ότι η «ΝΙΚΗ» είναι ένα κόμμα με καθαρόαιμη ακροδεξιά ρητορική, παρά την προσπάθεια του αρχηγού της να αποδείξει ότι η παράταξη του δεν έχει σχέση με ακροδεξιές ατζέντες και τα κόμματα που τις υπηρετούν. Ως βασικό συμπέρασμα δε, εξάγεται το γεγονός της ανόδου της ακροδεξιάς ρητορικής, πολιτικής παρουσίας κι εκπροσώπησης στη χώρα μας, κάτι που συνδυαστικά με την άνοδο της ακροδεξιάς στην Ευρώπη θα μπορούσε δυνητικά να αποτελέσει απειλή για τα δημοκρατικά καθεστώτα και τους δημοκρατικούς θεσμούς. Η εργασία αυτή ευελπιστούμε να ρίξει λίγο φως παραπάνω σε ένα πολιτικό κόμμα που άμα τη γενέσει του κατάφερε να κερδίσει την εμπιστοσύνη αρκετών ψηφοφόρων, τόσων, ώστε να πετύχει την είσοδό του στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

Λέξεις κλειδιά: Νατσιός, ΝΙΚΗ, Κριτική Ανάλυση Λόγου, Ακροδεξιά

Abstract

In this work, there will be an approach to the "NIKI" party through the speech of party leader Dimitris Natsios. The analysis was based on his fifteen (15) pre -election and post -election speeches, television and radio interviews and a speech he gave a decade ago to the "Sunday" missionary club to determine the evolution of his speech and positions in time. Each speech was based on the context, how the NIKI president chooses to carry himself, how he chooses to speak with his interlocutors, while the main focus is on the vocabulary and the phrases he uses. Based on the discourse of Dimitris Natsios, we attempted to apply the method of critical discourse analysis in combination with any other speech analysis theory could help us understand more about himself and his newly established party. The analysis shows that the “NIKI” party is a party with a pure -blooded far -right rhetoric, despite its leader's attempt to prove that his party has nothing to do with far -right agendas and the parties that serve them. The main conclusion is drawn to the rise of far -right rhetoric, political presence and representation in our country, which combined with the rise of the far -right in Europe, could potentially be a threat to democratic regimes and democratic institutions. This work we hope to shed a little more light on a political party that, as soon as it gives birth, managed to gain the confidence of many voters, so that it can be able to enter the Greek parliament.

Keywords: Natsios, NIKI, CDA, Far-right

Ευχαριστίες

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή αυτής της εργασίας κ. Σωτήριο Λίβα με τον οποίο η συνεργασία υπήρξε καθ' όλα άριστη. Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους Καθηγητές του τμήματος, που προσφέροντας στους φοιτητές τους το υπέρτατο δώρο της Γνώσης, κάνουν τον κόσμο μας πιο φωτεινό.

Το πόνημα αφιερώνεται στη μητέρα μου Άννα και στο σύζυγό μου Παύλο που πάντα με ωθούν να γίνω η καλύτερη εκδοχή του εαυτού μου.

Πίνακας ακρωνυμίων - συντομογραφιών

βλ: βλέπε

ενν: εννοεί

ΚΑΛ: Κριτική Ανάλυση Λόγου

κ.α.: κι άλλα

κ.λπ.: και λοιπά

κτλ.: και τα λοιπά

ΜΜΕ: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

π.χ.: παραδείγματος χάριν

σημ: σημαίνει

CDA: Critical Discourse Analysis

LGBTQ: Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender και Queer

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	
Abstract	
Ευχαριστίες.....	i
Πίνακας ακρωνυμίων - συντομογραφιών	ii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	1
Εισαγωγή	1
1.1. Διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος.....	1
1.2. Λόγοι επιλογής θέματος	1
1.3 Αξία έρευνας.....	2
1.4. Δομή της έρευνας.....	2
1.5. Ανακεφαλαίωση	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	4
Ανασκόπηση σχετικής βιβλιογραφίας.....	4
2.1. Εισαγωγή κεφαλαίου	4
2.2. Δημοκρατικό Πατριωτικό Κίνημα ΝΙΚΗ	4
2.2.1. Βασικές θέσεις του κινήματος ΝΙΚΗ	6
2.2.2. Ο Πρόεδρος του κόμματος Δημήτρης Νατσιός	7
2.3. Συντηρητισμός και ακροδεξιά	8
2.4. Οι θέσεις των κομμάτων Σπαρτιάτες – Ελληνική Λύση – ΝΙΚΗ	11
2.5. Ανακεφαλαίωση	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	17
Μεθοδολογία έρευνας	17
3.1. Εισαγωγή	17
3.2. Σημασία και αναγκαιότητα της έρευνας.....	17
3.3.Σχεδιασμός έρευνας μέσω της ΚΑΛ κι ανάλυση της.....	18

3.4. Επεξεργασία δεδομένων μέσω antconc	22
3.5. Ανακεφαλαίωση	233
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	24
Παρουσίαση της έρευνας και των αποτελεσμάτων της έρευνας.....	24
4.1. Εισαγωγή	24
4.2. Ανάλυση της θεματολογίας λόγου του Δημητρίου Νατσιού	24
4.2.1. Θρησκεία	24
4.2.1.1. Κριτική Ανάλυση Λόγου Θρησκείας.....	27
4.2.2. Οικογένεια – Παιδί – Παιδεία	29
4.2.2.1. Κριτική Ανάλυση Λόγου Οικογένεια – Παιδί – Παιδεία	30
4.2.3. Πατρίδα – Έθνος – Εθνική Ταυτότητα	34
4.2.3.1. Κριτική Ανάλυση Λόγου Πατρίδα – Έθνος – Εθνική ταυτότητα.....	35
4.3. Ποσοτική ανάλυση κειμένου με την εφαρμογή antconc.....	38
4.4. Ανακεφαλαίωση	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	42
Συμπεράσματα και προτάσεις.....	42
5.1. Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας και συμπεράσματα.....	42
5.2. Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες	47
5.3. Επίλογος	47
Βιβλιογραφία.....	48
Ελληνική βιβλιογραφία	48
Ξενόγλωσση βιβλιογραφία	50
Βίντεο	50
Παράρτημα.....	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

1.1. Διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στον ελληνικό χώρο αλλά και σε αρκετές χώρες της Ευρώπης, καθώς και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, μια άνοδος των ακροδεξιών κομμάτων και γενικότερα της ακροδεξιάς ρητορικής. Η αναβίωση των εθνικισμών, η στοχοποίηση των μειονοτήτων και η διάχυση της ρατσιστικής βίας προκαλεί προβληματισμό στους δημοκρατικούς πολίτες του κόσμου, καθώς απειλεί τις δημοκρατικές κατακτήσεις και τις αξίες πάνω στις οποίες δομήθηκαν οι σύγχρονες δυτικές δημοκρατίες. Με την εργασία αυτή θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε το λόγο του Προέδρου της «Νίκης», Δημήτρη Νατσιού, προκειμένου να διαπιστωθεί η ιδεολογική κατεύθυνση του κόμματος. Κάτι τέτοιο κρίνεται σημαντικό για δύο λόγους. Αφ' ενός γιατί η «Νίκη» εμφανίστηκε προσφάτως στο πολιτικό προσκήνιο και οι πληροφορίες που έχουμε για αυτήν είναι περιορισμένες και αφ' ετέρου γιατί ο ίδιος ο Πρόεδρος του κόμματος αρνείται να την τοποθετήσει πολιτικά στο spectrum του πολιτικού φάσματος.

1.2. Λόγοι επιλογής θέματος

Στο κεντρικό δελτίο του Mega στις 4 Μαΐου 2023 και με αφορμή τις επερχόμενες εκλογές της 21^{ης} Μαΐου, παρουσιάζεται μια δημοσκόπηση της Metron Analysis όπου για πρώτη φορά, κάνει την εμφάνισή του, με ποσοστό 1%, ένα κόμμα άγνωστο μέχρι εκείνη τη στιγμή. Το όνομα αυτού Δημοκρατικό Πατριωτικό Κίνημα-ΝΙΚΗ και το όνομα του Προέδρου του, Δημήτρης Νατσιός. Το κόμμα αυτό καταφέρνει εν τέλει να μπει στο ελληνικό κοινοβούλιο, στις επαναληπτικές εκλογές που διεξάγονται την 25^η Ιουνίου του 2023, αποσπώντας συνολικά 193.124 ψήφους (3.70%), 10 βουλευτικές έδρες και

τερματίζοντας 7^ο – πριν την «Πλεύση Ελευθερίας» της Ζωής Κωνσταντοπούλου- στην προτίμηση του ελληνικού λαού. Δεν είναι παράξενο επομένως που κρίνεται αναγκαίο να πέσει το φως της έρευνας σε ένα κόμμα, που με εξαίρεση τους «Σπαρτιάτες» που εξόφθαλμα έτυχαν της υποστήριξης του έγκλειστου στις φυλακές Κορυδαλλού Ηλία Κασιδιάρη, σημείωσε μια μεγάλη, για τα πολιτικά δεδομένα, εκλογική επιτυχία και φαινομενικά χωρίς καμία εξωτερική στήριξη, κατάφερε να εισέλθει στην ελληνική Βουλή.

1.3 Αξία έρευνας

Αυτή η μελέτη αντιπροσωπεύει την εναρκτήρια ερευνητική προσπάθεια ώστε να εξεταστούν νεοσύστατα κόμματα της ακροδεξιάς, όπως η ΝΙΚΗ, η οποία κατάφερε να κερδίσει μια θέση στο Ελληνικό Κοινοβούλιο στις εθνικές εκλογές του 2023 παρά την ελάχιστη προβολή που είχε στα ΜΜΕ και στα Social Media.

Ο πολιτικός τομέας και ειδικότερα οι πολιτικοί μεγάλων κομματικών παρατάξεων έχουν αποτελέσει αντικείμενο τέτοιου είδους έρευνας, όμως ουδέποτε δημιουργήθηκε μια μελέτη για ένα μικρό κόμμα κι έναν άγνωστο μέχρι πριν λίγο καιρό Πρόεδρο όπως ο Νατσιός. Κατά συνέπεια, αυτή η μελέτη θα βοηθήσει στη δημιουργία καινοτόμων γνώσεων σχετικά με την ταχεία άνοδο της ακροδεξιάς και του συντηρητισμού στην Ευρώπη αλλά και στην εγχώρια πολιτική σκηνή και πώς, μέσα από τη ρητορική της, η ακροδεξιά, καταφέρνει να προσελκύσει ψηφοφόρους.

1.4. Δομή της έρευνας

Η τρέχουσα έρευνα οργανώνεται σε έξι (6) κεφάλαια. Το αρχικό κεφάλαιο, που χρησιμεύει ως Εισαγωγή, καθιερώνει το εννοιολογικό και χωρικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εντοπίζεται το ερευνητικό πρόβλημα προσέγγισης του κόμματος ΝΙΚΗ, κατά την πρώτη εμφάνιση του κόμματος στη δημοσκόπηση της Metron Analysis αλλά και την μετέπειτα είσοδο του στη Βουλή, για να τονιστεί στο τέλος η σημασία αυτής της ερευνητικής προσπάθειας.

Στη συνέχεια, ακολουθεί το κεφάλαιο δύο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, το οποίο επικεντρώνεται κυρίως στην ανάλυση του Πατριωτικού Κινήματος ΝΙΚΗ, στις βασικές τοποθετήσεις του Προέδρου της και πώς αυτές αναδεικνύουν το συντηρητισμό και την

ακροδεξιά που το κόμμα πρεσβεύει, ενώ τέλος γίνεται μια σύγκριση με τα άλλα δύο ακροδεξιά κόμματα τους Σπαρτιάτες και την Ελληνική Λύση και τη ρητορική τους.

Στο τρίτο κεφάλαιο λαμβάνει χώρα η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα διπλωματική εργασία ενώ περιγράφεται λεπτομερώς η Κριτική Ανάλυση Λόγου. Επιπλέον αναφέρεται η ποσοτική ανάλυση κειμένου *antecore* που χρησιμοποιήθηκε μετά την απομαγνητοφώνηση της προεκλογικής ομιλίας του Προέδρου στο Καρπενήσι. Όλες οι προαναφερθείσες δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας και τις αρχές δεοντολογίας και αξιοπιστίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα κύρια ευρήματα που προκύπτουν από την Ανάλυση λόγου του Νατσιού και το διαχωρισμό τους σε τρεις θεματικές ενότητες α) Θρησκεία, β) Οικογένεια – Παιδί-Παιδεία και γ) Πατρίδα – Έθνος – Εθνική Ταυτότητα. Επίσης παρουσιάζονται τα ευρήματα από την απομαγνητοφώνηση της προεκλογικής του ομιλίας στο Καρπενήσι με τη μέθοδο *antecore*, μέσω της οποίας γίνεται καταμέτρηση των λέξεων στις οποίες εστιάζει ο Νατσιός.

Η εκ βάθρων ανάλυση θα γίνει στο πέμπτο κεφάλαιο, όπου θα συνοψισθούν τα συμπεράσματα που καταφέραμε να εξάγουμε καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του ερευνητικού μας εγχειρήματος και η συσχέτιση τους με την υπάρχουσα βιβλιογραφία, ενώ θα προταθούν ερευνητικές κατευθύνσεις για μελλοντικές μελέτες.

Η παρούσα διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται με τις βιβλιογραφικές αναφορές και το παράρτημα στο οποίο περιέχεται η προεκλογική ομιλία και οι ερωτήσεις που τέθηκαν στον Νατσιό στο Καρπενήσι.

1.5. Ανακεφαλαίωση

Αυτό το κεφάλαιο παρέχει μια επισκόπηση του συλλογισμού και της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή τη μελέτη. Αφού καθορίστηκε το ερευνητικό πρόβλημα και το πλαίσιο της εργασίας, παρέχονται τα βασικά στοιχεία που θα μας απασχολήσουν ενώ τεκμηριώνεται η αιτιολόγηση για την πραγματοποίηση αυτής της μελέτης. Επίσης, παρέχεται μια συνοπτική επισκόπηση της επικείμενης δομής αυτής της διπλωματικής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

Ανασκόπηση σχετικής βιβλιογραφίας

2.1. Εισαγωγή κεφαλαίου

Στο παρόν κεφάλαιο υλοποιείται η θεωρητική αποσαφήνιση του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος ΝΙΚΗ όπως αυτό παρουσιάζεται στην επίσημη ιστοσελίδα του, το έτος ίδρυσής του, η ιδεολογία και οι βασικές του θέσεις μέσα από τη σκιαγράφηση των πολιτικών δηλώσεων – τοποθετήσεων του Προέδρου του, Δημήτρη Νατσιού. Επιπλέον δίνονται κάποια βιογραφικά στοιχεία του Νατσιού και ο λόγος ενασχόλησης του με την πολιτική ενώ επιχειρείται να γίνει μια σύγκριση του κόμματος ΝΙΚΗ με τα άλλα δύο ακροδεξιά κόμματα, τους «Σπαρτιάτες» και την «Ελληνική Λύση» που κατάφεραν να εισέλθουν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο στις εθνικές εκλογές του 2023.

2.2. Δημοκρατικό Πατριωτικό Κίνημα ΝΙΚΗ

«Να νοσταλγείς τον τόπο σου, ζώντας στον τόπο σου, τίποτα δεν είναι πιο πικρό». Με αυτά τα λόγια του ποιητή Γ. Σεφέρη υποδέχεται η επίσημη ιστοσελίδα της ΝΙΚΗΣ τον εκάστοτε επισκέπτη. Δίνοντας με αυτόν τον τρόπο τη σαφή αίσθηση πικρίας κι απογοήτευσης που διακατέχει τους πρωτεργάτες του κόμματος για την πορεία της χώρας, το παρόν και το μέλλον της.

Η ΝΙΚΗ ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2019 στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης και φαίνεται πως αποτελεί αποτέλεσμα ζυμώσεων προσώπων που είχαν αντιδράσει σθεναρά στη Συμφωνία των Πρεσπών, χαρακτηρίζοντάς την «προδοτική» και «εθνική μειοδοσία». Το κόμμα είναι χριστιανοκεντρικό, συντηρητικό καθώς αντιτάσσεται σε νεωτερισμούς και προσκολλάται στις παραδοσιακές αξίες ενώ διατείνεται πως έρχεται «να εμπνεύσει, να συνενώσει και να συστρατεύσει κάθε ζωντανή, σοβαρή, έντιμη κι

ανιδιοτελή συνείδηση, σε έναν ιερό αγώνα να ξαναχτίσουμε από τα πολιτικά θεμέλια την Πατρίδα μας» (Μπόκας, Σαδανά & Σαββίδης, 2023).

Επιχειρώντας να δώσει ένα ιδεολογικό στίγμα και μια πολιτική κατεύθυνση στην ύπαρξή της, η ΝΙΚΗ δεν αυτοπροσδιορίζεται ούτε ως αριστερό αλλά ούτε κι ως δεξιό πολιτικό μόρφωμα. Όπως αναφέρεται και στην ιδρυτική της διακήρυξη: *«Ούτε αριστερά, ούτε δεξιά αλλά μπροστά»* συνεχίζοντας διευκρινιστικά ότι *«σεβόμαστε τις ρίζες μας και γι' αυτό δεν θα μπορούσαμε να είμαστε ριζοσπαστικοί. Αρνόμαστε να συντηρήσουμε τον παλαιό άνθρωπο τον βολεμένο, τον ασελγή, τον πονηρό και γι' αυτό νιώθουμε αληθινά προοδευτικοί και βαθιά επαναστατικοί»* (ΝΙΚΗ, 2023). Το κίνημα φιλοδοξεί να συνενώσει κάτω από την πολιτική του σκέπη την «άλλη Ελλάδα» όπως τη χαρακτηρίζει. Αυτή που νιώθει ότι δεν βρίσκει εκπροσώπηση στους ήδη υπάρχοντες πολιτικούς σχηματισμούς και καταλήγει να απέχει, εκφράζοντας με αυτόν τον τρόπο το θυμό και την απογοήτευσή της. *«Η Ελλάδα της ψυχής μας, που ανά τους αιώνες δίνει φιλότιμα τον ιδρώτα της στη σκληρή δουλειά, το αίμα της στα χαρακώματα, τον σεβασμό της στο εικονοστάσι. Η Ελλάδα που τιμά τους προγόνους της και δεν ξεχνά τους αγώνες τους, που προστατεύει τα παιδιά της και δεν τα διώχνει, που είναι μαθημένη να χαρίζει αλλά όχι να χαρίζεται. Είμαστε όλοι εμείς, παιδιά αυτής της Ελλάδας, της Ρωμιοσύνης»*. Αυτή την «πονεμένη Ρωμιοσύνη, του φιλότιμου, της αξιοπρέπειας, της εντιμότητας, του καθαρού μετώπου, της φιλοπατρίας και της πίστης στο Χριστό» ισχυρίζεται ότι αντιπροσωπεύει το νεοσύστατο κόμμα (ΝΙΚΗ 2023).

Έτσι οι κύριες προγραμματικές θέσεις του κόμματος είναι σε πλήρη ευθυγράμμιση με τις αρχές του και συμπυκνώνονται στο τρίπτυχο Πατρίς – Θρησκεία - Οικογένεια. Ένα τρίπτυχο το οποίο πολλές φορές ο αρχηγός του κόμματος Δημήτρης Νατσιός έχει σπεύσει να αποενοχοποιήσει, καθώς αποτέλεσε το σλόγκαν της δικτατορίας των Συνταγματαρχών κι έκτοτε έχει κατά τον Νατσιό αδίκως δαιμονοποιηθεί. Παραθέτοντας τα δικά του λόγια για το επίμαχο τρίπτυχο: *«Έχει περάσει μισός αιώνας από τότε που δαιμονοποιήθηκε αυτό το σπουδαίο τρίπτυχο και δεν είδαμε ούτε ως πρόσωπα ούτε ως κοινωνία την παραμικρή ωφέλεια από την απομάκρυνση αυτή. Είναι τρεις ιερότατες αξίες που καυχόμαστε να υπηρετούμε. Η καλή οικογένεια πλάθει ισορροπημένους και χαρούμενους ανθρώπους, η ευνομούμενη πατρίδα διαμορφώνει υπεύθυνους και έντιμους πολίτες και η κορυφαία αξία όλων, η μαχόμενη Εκκλησία, μας ανοίγει τον δρόμο να αξιωθούμε να γίνουμε κατά χάριν θεοί»* (Σαββίδης, 2023). Ενώ, ένα βασικό στοιχείο της ιδεολογίας του κόμματος το οποίο προτάσσεται με ξεκάθαρο και απόλυτο τρόπο είναι

και η καταπολέμηση της κομματοκρατίας. Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι στην σελίδα που καλωσορίζει τον επισκέπτη στο διαδικτυακό ιστότοπο της ΝΙΚΗΣ είναι γραμμένα σε εμφανές σημείο και με μεγάλη γραμματοσειρά τα εξής: *«Δεν δεχόμαστε στις τάξεις μας πρόσωπα, τα οποία έχουν θητεύσει σε κυβερνήσεις ή έχουν συμμετάσχει σε ψηφοφορίες του εθνικού κοινοβουλίου ή της ευρωβουλής Δεν συνεργαζόμαστε με το χρεωκοπημένο καθεστώς που κατέστρεψε την Ελλάδα.»* Φράσεις που ισχύουν και για όσους ανήκουν σε μασονικούς κύκλους.

2.2.1. Βασικές θέσεις του κινήματος ΝΙΚΗ

Οι βασικές θέσεις της « ΝΙΚΗΣ» συνοψίζονται στα εξής παρακάτω:

- i. Σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής:
 - Όπως αναφέρθηκε πρωτύτερα, ένας από τους σημαντικότερους λόγους που γεννήθηκε το συγκεκριμένο κόμμα ήταν η Συμφωνία των Πρεσπών. Η «ΝΙΚΗ» αντιτάχθηκε και συνεχίζει να αντιτίθεται σθεναρά σε αυτή τη συμφωνία και πιστεύει στη σταδιακή της κατάργηση, αντιπροτείνοντας ονόματα όπως «Δημοκρατία των Σκοπίων» και «Παιονία» για να αντικαταστήσουν το σημερινό όνομα της «Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας».
 - Σε σχέση με τη γείτονα χώρα Τουρκία, το κόμμα έχει τη θέση, ότι τα μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ζητήματα μπορούν να λυθούν μόνο με την επίδειξη ισχύος.
 - Η στάση δε που υιοθετεί η ΝΙΚΗ για τον πόλεμο στην Ουκρανία είναι ξεκάθαρα φιλορωσική.

Εν περιλήψει, το εν λόγω κόμμα βλέπει την Ελλάδα ως συνείδηση της Ρωμιοσύνης που διεκδικεί τη Βυζαντινή αυτοκρατορική κληρονομιά και, μέσω του ενοποιού χαρακτήρα της Ορθόδοξης Πίστεως του λαού της, μπορεί να αναδειχθεί σε ένα βασικό πυλώνα σταθερότητας και ισορροπίας στη Βαλκανική χερσόνησο (Κανέλλης, 2023a).

- ii. Στην παιδεία το κόμμα έχει πολύ συγκεκριμένες θέσεις που υποστηρίζουν μια εθνοκεντρική και χριστιανοκεντρική προσέγγιση με έμφαση στις παραδοσιακές αξίες:

- Έπαρση σημαίας και ανάκρουση εθνικού ύμνου σε εβδομαδιαία βάση.
 - Επαναφορά της μαθητικής στολής κατά τα πρότυπα των μεγάλων ιδιωτικών σχολείων του εξωτερικού.
 - Κατάργηση του μαθήματος σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.
 - Ίδρυση σχολής Γονέων.
 - Καινούρια συγγράμματα Ιστορίας, Γλώσσας και Θρησκευτικών,
 - Διδασκαλία αρχαίων ελληνικών από το δημοτικό.
 - Ειδικά σχεδιασμένα για μαθητές κινητά τηλέφωνα είναι μερικές από τις προτάσεις του κόμματος για την εθνική μας παιδεία.
- iii. Η αντίθεση στις αμβλώσεις και στο δικαίωμα των ομόφυλων ζευγαριών να παντρεύονται και να υιοθετούν παιδιά.
- iv. Η αντίθεση σε υποχρεωτικές ιατρικές πράξεις όπως ο εμβολιασμός κατά τη διάρκεια της πανδημίας είναι επίσης χαρακτηριστικές θέσεις του κόμματος ΝΙΚΗ που ακούστηκαν και κυκλοφόρησαν ευρέως κατά τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας (Κανέλλης, 2023a).

2.2.2. Ο Πρόεδρος του κόμματος Δημήτρης Νατσιός

Ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ είναι ο Δημήτρης Νατσιός. Ο ιδρυτικός Πρόεδρος του κόμματος κατάγεται από το Μοσχοχώρι Πιερίας, ζούσε και εργάζονταν στο Κιλκίς μέχρι την 25^η Ιουνίου του 2023 οπότε και ανέλαβε επίσημα τα καθήκοντά του ως εκλεγμένος βουλευτής της Α' εκλογικής περιφέρειας Θεσσαλονίκης.

Ο Νατσιός αποτελεί γόνο πολύτεκνης οικογένειας ενώ είναι πατέρας τριών παιδιών, σπούδασε Παιδαγωγικά στην Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης και εν συνεχεία Θεολογία στη Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Για 35 χρόνια υπήρξε μάχιμος εκπαιδευτικός σε σχολεία των Κυκλάδων και του Κιλκίς ενώ επί σειρά ετών εργάζεται κι ως συγγραφέας, επιμελητής καθώς και οικοδεσπότης τηλεοπτικών εκπομπών στο εκκλησιαστικό κανάλι 4Ε και στον Περιφερειακό Σταθμό Μακεδονίας «ΔΙΟΝ Τηλεόραση». Είναι γνωστός για τη μάχιμη αρθρογραφία του πάνω σε εθνικά, κοινωνικά, πολιτικά και θρησκευτικά ζητήματα. Πέρα από την πλούσια αρθρογραφία του σε εφημερίδες, περιοδικά και ιστοσελίδες, έχει συγγράψει δώδεκα (12)

βιβλία, κυρίως πάνω σε θέματα παιδείας, μια θεματική στην οποία επανέρχεται συχνά, ασκώντας αυστηρή κριτική, που ενίοτε καταλήγει να απασχολεί το δημόσιο βίο. Μια τέτοια κριτική ήταν κι αυτή που άσκησε στο σχολικό εγχειρίδιο της Ιστορίας της ΣΤ΄ Δημοτικού και στη λέξη «συνωστισμός» που χρησιμοποιήθηκε για την περιγραφή των συνθηκών που επικρατούσαν στην προκυμαία της Σμύρνης κατά την Καταστροφή της, και που οδήγησε στην απόσυρση του εν λόγω βιβλίου (Σαββίδης, 2023).

Έχει ενδιαφέρον να επισημανθεί ότι ο Δημήτρης Νατσιός ξεκίνησε την ενασχόληση με τα πολιτικά δρώμενα το 2014 με το Κίνημα Ελευθερίας, του οποίου υπέγραψε και την ιδρυτική διακήρυξη. Τον επόμενο χρόνο (2015) προσχώρησε στον «Ριζοσπαστικό Εθνικό Συναγερμό» του Βασίλη Καπερνάρου ενώ λίγο αργότερα εντάσσεται στην «Κοινωνία-Πολιτική Παράταξη Συνεχιστών του Καποδίστρια» από την οποία το 2016 αποχωρεί, ακολουθώντας το σχέδιό του για την ίδρυση δικού του κόμματος.

Στον ελεύθερο χρόνο του ασχολείται σύμφωνα με τα λεγόμενά του, με «τα βιολογικά και τα πνευματικά μου παιδιά», όπως αποκαλεί τους μαθητές του και αφιερώνει πολλές ώρες στην ανάγνωση βιβλίων. Ενημερώνεται από το Διαδίκτυο, αλλά δεν ασχολείται με τα κοινωνικά δίκτυα αφού αναφέρει πως «δεν με ενδιαφέρει να δημοσιοποιώ την προσωπική μου ζωή». Σε αυτά που τον ηρεμούν συμπεριλαμβάνονται το σχολείο, η οικογένεια, η εξομολόγηση στον πνευματικό του και κυρίως, «η πίστη μου στον Χριστό και τη Αγία Εκκλησία, η οποία αποτελεί τη μόνη ελπίδα και παραμυθία του κόσμου», όπως αναφέρει. Όσο για τη μουσική που ακούει, αυτή είναι η παραδοσιακή και βυζαντινή (Δεμέτης, 2023).

2.3. Συντηρητισμός και ακροδεξιά

Καθώς η ΝΙΚΗ χαρακτηρίζεται όπως προαναφέρθηκε- ως ένα συντηρητικό κόμμα που κινείται στο φάσμα της άκρας δεξιάς, κρίνεται σκόπιμο σε αυτό το σημείο να αποσαφηνίσουμε τους όρους «συντηρητισμός» και «ακροδεξιά» και να τους συσχετίσουμε και με τα άλλα δύο κόμματα παρόμοιας ιδεολογίας που πέτυχαν να εισέλθουν στη Βουλή μαζί με τη ΝΙΚΗ, την Ελληνική Λύση του Κυριάκου Βελόπουλου και τους Σπαρτιάτες του Βασίλη Στίγκα, εντοπίζοντας έτσι τα κοινά αλλά και τα διαφοροποιητικά τους στοιχεία.

Ο συντηρητισμός είναι μια πολιτική ιδεολογία κι όπως όλες οι ιδεολογίες αποτελεί ένα σύστημα ιδεών, μια κοσμοθεωρία για την ιδεατή οργάνωση της κοινωνίας, για την κατανομή εξουσίας και αγαθών αλλά και για τη σχέση κράτους - πολίτη. Η απαρχή του εντοπίζεται στα τέλη του 18^{ου} αιώνα οπότε και εμφανίζεται ως αντίδραση των φεουδαρχικών - αριστοκρατικών τάξεων απέναντι στη Γαλλική Επανάσταση, στο φιλελευθερισμό και την άνοδο της μπουρζουαζίας (αριστοκρατική θεωρία του συντηρητισμού) (Huntington, 1957).

Στις μέρες μας όμως έχει επικρατήσει ο καταστασιακός ορισμός της, που έχει να κάνει με την υπεράσπιση των καθιερωμένων θεσμών και δομών και την εναντίωση σε οποιαδήποτε αλλαγή που μπορεί δυνητικά να απειλήσει τη διατήρηση αυτών των θεσμών. Η οικογένεια ως βασικό κύτταρο της κοινωνίας, η κοινωνία ως ζωντανός οργανισμός που βρίσκεται πάνω από το άτομο, η θρησκεία ως συνδεδετικός κρίκος που ενισχύει την αίσθηση της κοινότητας των πιστών αλλά και της ταυτότητάς τους, η παραδοσιοκρατία, η σημασία της ευταξίας, η εναντίωση στον ατομικισμό και στην καινοτομία, καθιστούν τους συντηρητικούς, υπέρμαχους της καθεστηκυίας τάξης που εκφράζουν πολιτικό σκεπτικισμό. *«Όντας σκεπτικιστής, ο συντηρητικός, δεν υιοθετεί μεγαλεπίβολους στόχους και δεν έχει ανατρεπτική διάθεση. Από ψυχοδιανοητική άποψη, είναι θεματοφύλακας, όχι οραματιστής»* (Βανδώρος, 2015).

Στην κεκτημένη εμπειρία του παρελθόντος, στους ήδη υπάρχοντες θεσμούς και δομές που συμπυκνώνουν τη σοφία παλιότερων γενιών κι αν αντικατασταθούν από νέους, γεννήματα της σύγχρονης διάνοησης μπορεί να επιφέρουν το χάος, σε μια εξιδανίκευση του παρελθόντος που φαντάζει πάντα ως «Χρυσή Εποχή» ακόμα κι αν αυτό δεν συνάδει με την πραγματικότητα, βρίσκεται η πεμπτουσία της συντηρητικής σκέψης. Κάτι που χαρακτηρίζει επίσης τη συντηρητική σκέψη είναι η πίστη στη φυσική ανισότητα και στην κοινωνική ιεραρχία. Σύμφωνα με τους συντηρητικούς, οι άνθρωποι δεν είναι ίσοι και η κοινωνική οργάνωση δεν είναι απλή αλλά περιλαμβάνει μια ποικιλία τάξεων και ομάδων. Η διαφοροποίηση, η ηγεσία και η ιεραρχία είναι βασικά χαρακτηριστικά κάθε κοινωνίας (Huntington, 1957).

Η ακροδεξιά από την άλλη μεριά, αποτελεί μια πιο ακραία μορφή της δεξιάς ιδεολογίας και ενώ μοιράζεται κάποιες κοινές αξίες με τη συντηρητική ιδεολογία, όπως η διατήρηση της παραδοσιακής ταυτότητας και θρησκείας, εντούτοις είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι συντηρητισμός και η ακροδεξιά δεν είναι απαραίτητα ίδιες ή ισοδύναμες έννοιες. Επικαλύπτονται οπωσδήποτε σε κάποια σημεία αλλά δεν παύουν να αποτελούν δύο

διαφορετικές ιδεολογικές και πολιτικές κατευθύνσεις. Η ακροδεξιά εκφράζει χωρίς αμφιβολία πιο ακραίες θέσεις από τον κλασικό συντηρητισμό, επιχειρώντας ενίοτε και την ανατροπή της καθεστηκυίας τάξης αφού «αμφισβητεί τις βασικές αρχές της φιλελεύθερης δημοκρατίας που είναι η πολυφωνία και ο πλουραλισμός, η καθολική ισότητα, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αναγνώριση των αντιπροσωπευτικών θεσμών και του κράτους δικαίου» (Γεωργιάδου, 2023).

Η ιδέα της φυσικής ανισότητας της συντηρητικής θεωρίας γίνεται στην ακροδεξιά ρατσισμός, φυλετική υπεροχή, γίνεται η ανώτερη λευκή φυλή που καλεί σε λευκή αντίσταση για μια λευκή Ευρώπη. Ο ακροδεξιός λόγος επομένως είναι κατά βάση ρατσιστικός λόγος κι εκφέρεται από δίκτυα ατόμων ή ομάδων που πιστεύουν στην ανωτερότητα της λευκής φυλής (white supremacists) και που ορίζουν τους εαυτούς τους ως ανώτερους σε σχέση με άλλα άτομα ή ομάδες που θεωρούνται κατώτερα όσον αφορά, τη φυλή, την εθνικότητα, τον πολιτισμό και τη θρησκεία (Rrustemi, 2020). Να επισημανθεί εδώ ότι μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο περάσαμε στον λεγόμενο μετα-ρατσιστικό λόγο που δεν εστιάζει τόσο στις βιολογικές διαφορές όσο βασίζεται στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας και του πολιτισμού (Αφουξίδης, Πετρίδης, Πέτρου και Καβουλάκος, 2021).

Η ατζέντα της νέας ακροδεξιάς είναι στην ουσία της αντισυστημική, αντιμεταναστευτική, με μεγάλες δόσεις ευρωσκεπτικισμού. Ο λόγος της υπονομεύει το κράτος και τις δομές του, προωθώντας έναν αντί-ελιτισμό, που αποσκοπεί τελικά στην απονομιμοποίηση του κοινοβουλευτισμού, μέσω μιας αποδυνάμωσης στη συνείδηση των πολιτών, των παραδοσιακών κομμάτων και των εθνικών πολιτικών τους. Οι πολιτικές των εθνικών κομμάτων που έρχονται σίγουρα σε ρήξη με την ακροδεξιά είναι όλες εκείνες που έχουν ως στόχο τη δημιουργία μιας υπερεθνικής ταυτότητας στους πολίτες της Ευρώπης, πράγμα το οποίο για την ακροδεξιά αποτελεί σοβαρή απειλή σχετιζόμενη με τις εθνικές ταυτότητες, τους μύθους και την πολιτισμική ομοιογένεια του έθνους. Αυτό όμως που κυριαρχεί πλέον στο λόγο της, είναι η αντιμεταναστευτική της ρητορεία (Rrustemi, 2020). Δε θα ήταν υπερβολή αν μιλούσαμε για αντιμεταναστευτική υστερία. Ξενοφοβία, ρατσισμός, νατιβισμός, ισλαμοφοβία, η απειλή για το «ομόαιμο έθνος» με τη «μεγάλη αντικατάσταση των γηγενών Ευρωπαίων από μετανάστες», οι πρόσφυγες κι οι μετανάστες ως στρατιώτες που περιμένουν το σήμα για επίθεση ενώ την ίδια στιγμή προκαλούν μια οικονομική αφαίμαξη στο κράτος με επιδόματα και ειδικά προνόμια, που κλέβουν τις δουλειές από τους γηγενείς, που προκαλούν πολιτισμικές, γλωσσικές και

θηρσκευτικές αλλοιώσεις, απειλώντας έτσι την εθνική συνοχή, τον εθνικό πολιτισμό και τρόπο ζωής. Και καθώς η Ευρώπη απεικονίζεται «ως καταδικασμένη ήπειρος, στο χείλος της πολιτισμικής εξαφάνισης ενόψει μιας αδυσώπητης και συντονισμένης εκστρατείας ισλαμοποίησης (Eurabia) κρίνεται σημαντικό να αναφερθεί σε αυτό το σημείο, ότι η νέα Πρόεδρος της Κομισιόν Ursula von der Leyen, την επομένη των ευρωεκλογών του 2019, ονόμασε το νέο χαρτοφυλάκιο που αφορά τη μετανάστευση και την ασφάλεια, ως «Επιτροπεία για την προστασία του Ευρωπαϊκού τρόπου ζωής». Δε θα μπορούσε επομένως να είναι πιο προφανής η έγνοια των λαών της Ευρώπης, που καθρεφτίζεται πλέον στα ανώτατα ηγετικά τους κλιμάκια, για μια προάσπιση της ευρωπαϊκής και εθνικής τους ταυτότητας από την επέλαση των ξένων οργανισμών. Η ατζέντα της ακροδεξιάς βεβαίως δεν εξαντλείται στην πολιτισμική και εθνική επιμόλυνση. Την απασχολούν ακόμη ζητήματα φύλου και σεξουαλικότητας, δίνοντας έμφαση στην «κανονική σεξουαλικότητα», ζητήματα νόμου και τάξης, προασπιζόμενη το κατασταλτικό κράτος και την ιεραρχία, ενώ εναντιώνεται στον πλουραλισμό, την καθολική ισότητα και τη διανόηση. Η νέα ακροδεξιά πάντως φαίνεται να επικεντρώνεται, αξιοποιώντας σε μεγάλο βαθμό τα κοινωνικά μέσα και δίκτυα, στην προσέλκυση μαζικής υποστήριξης μέσω ποпуλιστικών μηνυμάτων κι εκστρατειών. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι παρόλο που ο ακροδεξιός λόγος εμφανίζει κοινά σημεία, δεν θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο ότι οι πολιτικές δυνάμεις που εκφέρουν ένα τέτοιο λόγο δεν έχουν μεταξύ τους αρκετές και σοβαρές διαφορές που ενδέχεται να τις οδηγήσουν και σε διαφορετικά σχήματα και πρακτικές διακυβέρνησης (Αφουξίδης, Πετρίδης, Πέτρου και Καβουλάκος, 2021).

Γι' αυτό το λόγο, στη συνέχεια της εργασίας, θα επιχειρηθεί μια βασική παρουσίαση των θέσεων των τριών ακροδεξιών πολιτικών κομμάτων που εισήλθαν στη Βουλή με τις εκλογές της 25^{ης} Ιουνίου 2023, προκειμένου να καταδειχθούν οι ομοιότητες τους αλλά και τα στοιχεία εκείνα που τα διαφοροποιούν.

2.4. Οι θέσεις των κομμάτων Σπαρτιάτες – Ελληνική Λύση – ΝΙΚΗ

Πέρα από τη ΝΙΚΗ που η είσοδός της στην ελληνική Βουλή αποτέλεσε μια μεγάλη έκπληξη, άλλο ένα νεότευκτο κόμμα πέτυχε την είσοδό του στη Βουλή, προκαλώντας αναταράξεις στο πολιτικό σύστημα, καθώς εκ των υστέρων αποκαλύφθηκε ότι αποτελούσε το «Δούρειο Ίππο» ενός άλλου, αποκλεισμένου από την εκλογική διαδικασία

κόμματος. Το κόμμα αυτό δεν ήταν άλλο από τους «Έλληνες» του έγκλειστου στις φυλακές Δομοκού Ηλία Κασιδιάρη, ο οποίος, πέρα από την δημόσια στήριξη που παρείχε προεκλογικά στους «Σπαρτιάτες», έδωσε και τουλάχιστον δέκα (10) δικούς του υποψηφίους για να συμμετάσχουν στην λίστα υποψηφίων του κόμματος του Βασίλη Στίγκα (Τσακίρογλου, 2023).

Πέρα από το γεγονός αυτό, που περίτρανα αποδεικνύει την ιδεολογική συγγένεια των δύο μορφωμάτων, και παρά το γεγονός ότι ο «commander of the Spartans» όπως αρέσκεται να αυτοαποκαλείται ο Πρόεδρος του κόμματος Βασίλης Στίγκας προσπαθεί να διαχωρίσει τον εαυτό του και το κόμμα του από τη ναζιστική ιδεολογία των Ελλήνων του Ηλία Κασιδιάρη, η ρητορική του ίδιου και το περιεχόμενο των λόγων της κοινοβουλευτικής του ομάδας, τον διαψεύδουν. Για το Βασίλη Στίγκα και τους Σπαρτιάτες του, οι μετανάστες είναι βάρβαροι λαθροεισβολείς που αποβλέπουν στον εποικισμό της Ελλάδας και στην αλλοίωση του πληθυσμού της, οι Τούρκοι είναι Μογγόλοι, ο Νίκος Δένδιας υπάλληλος των Αμερικανών και των Εβραίων, ο Αλέξης Τσίπρας προδότης, οι κάτοικοι της Βόρειας Μακεδονίας γυφτοσκοπιανοί κι η Μελίνα Μερκούρη πόρνη της κατοχής. Ο ίδιος ο Βασίλης Στίγκας έχει χαρακτηρίσει το κόμμα του ως εθνικιστικό αλλά η ρητορική του καθώς και η αποδεδειγμένη σύνδεση του με το κόμμα του Κασιδιάρη που υποκινεί το μίσος, το καθιστούν με ευκολία κρυπτοναζιστικό (Κανέλλης, 2023b). Στην πολιτική ατζέντα αυτού του κόμματος ανήκουν: Η ρητορική μίσους, σεξισμού και ομοφοβίας, ακραίες αναρτήσεις, προσβλητικές για τους πολιτικούς, αντιεπιστημονικές αναφορές, υπερπατριωτικές κορώνες, ψεκασμένες δηλώσεις για την πανδημία, για τους Μασόνους που ξεπουλάνε την Ελλάδα, επιθέσεις στο αντιφασιστικό κίνημα το οποίο είναι όργανο της παγκόσμιας τάξης πραγμάτων που επιτίθεται στους πατριώτες. Όλα τα παραπάνω, συνδυαστικά με τις θέσεις του κόμματος που υποστηρίζουν:

- i. Την κατάργηση του συμπεριληπτικού λόγου.
- ii. Τη θέσπιση του «Pride Family».
- iii. Την αποφυγή σεξουαλικής αγωγής στα σχολεία.
- iv. Την πλήρη αποστασιοποίηση από τα δικαιώματα της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας.
- v. Τον ενεργότερο ρόλο των ενόπλων δυνάμεων και σε άλλα ζωτικά πεδία της καθημερινότητας.

- vi. Την εναντίωση στο διεθνισμό και την ισλαμοποίηση του έθνους, αποκαλύπτουν ένα καθαρόαιμο ακροδεξιό μόρφωμα που όσο κι αν προσπαθεί να το αρνηθεί, η ιδεολογική του συγγένεια με άλλα φιλοναζιστικά κόμματα μοιάζει προφανής και δεδομένη (Τσακίρογλου, 2023).

Ένα έτερο πολιτικό κόμμα που προϋπήρχε των Σπαρτιατών και της ΝΙΚΗΣ είναι η «Ελληνική Λύση» του Κυριάκου Βελόπουλου. Ένα κόμμα που η παρουσία του στα πολιτικά πράγματα φαίνεται να βοήθησε την άνοδο και την εξάπλωση της ακροδεξιάς στην Ελλάδα (Νέδος, 2022). Ένα κόμμα που φαίνεται να πρωτοστατεί στη διασπορά αστικών μύθων, fake news και θεωριών συνωμοσίας. Η Ελληνική Λύση είναι ένα κόμμα που έχει τάσεις ευρωσκεπτικισμού, έντονου λαϊκισμού και εθνικισμού. Ο αρχηγός του κόμματος Κυριάκος Βελόπουλος, πτυχιούχος δημοσιογραφίας και ιστορίας από ιδιωτικές σχολές της Θεσσαλονίκης και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Βουλγαρίας και της Κύπρου, διατελεί μέχρι και σήμερα παρουσιαστής τηλεοπτικών εκπομπών σε περιφερειακούς τηλεοπτικούς σταθμούς, ενίοτε διαφημίζοντας μέσω αυτών και διάφορα αμφιβόλου ποιότητας προϊόντα, ενώ έχει δεχθεί πολλάκις κριτική για τη ρητορική και την ιδεολογία του (Νέδος, 2023). Ο ίδιος έχει παραδεχθεί ότι πολιτικός του μέντορας υπήρξε ο Γεώργιος Γεωργαλάς, ο οποίος διετέλεσε κυβερνητικός εκπρόσωπος του καθεστώτος της Χούντας των Συνταγματαρχών και υπήρξε θεωρητικός της άκρας δεξιάς. Ίσως σε εκείνον να οφείλει και κάποιες από τις ακραίες θέσεις του, όπως για παράδειγμα να εγκλειστούν/εξοριστούν οι πρόσφυγες σε ακατοίκητα νησιά (Αφουξίδης, Πετρίδης, Πέτρου και Καβουλάκος, 2021).

Με κεντρικό σύνθημα «Πρώτα η Ελλάδα, Πρώτα οι Έλληνες!» η Ελληνική Λύση προτάσσει:

- Τον πατριωτισμό,
- Την ανεξαρτησία του Έθνους από τα δεσμά της παγκοσμιοποίησης.
- Θέτει τα ζητήματα του δημογραφικού
- Της ΑΟΖ και των γερμανικών αποζημιώσεων ψηλά στην ατζέντα της πολιτικής της.
- Αποστασιοποιείται από την οικογενειοκρατία στην πολιτική.
- Μάχεται για τη μη παρακμή των ηθικών, παραδοσιακών αξιών και του εθνομηδενισμού.

- Την περίοδο της πανδημίας αμφισβητούσε τη χρήση της μάσκας και τα εμβόλια.

Κάποιες θέσεις διακρίνονται για την ιδιαίτερη σκληρότητά τους, όπως η επαναφορά της θανατικής ποινής, ο χημικός ευνουχισμός των παιδεραστών και η ανέγερση τείχους στον Έβρο για την προστασία από τους μετανάστες (Ελληνική Λύση, 2023). Έχει ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι το κόμμα του Κυριάκου Βελόπουλου, σε ένα σημείο των προγραμματικών του θέσεων, υιοθετεί συμπεριληπτικό λόγο θέλοντας έτσι να συμβαδίσει με το πρόσταγμα της εποχής κι επιδιώκοντας με αυτό τον τρόπο να φέρει κοντά του περισσότερους ψηφοφόρους.

Το τρίτο κόμμα, ακροδεξιάς ιδεολογίας, που εισήλθε στη Βουλή στις επαναληπτικές εκλογές της 25^{ης} Ιουνίου το 2023 είναι το κόμμα που θα μας απασχολήσει στην παρούσα εργασία και δεν είναι άλλο από τη ΝΙΚΗ του Δημήτρη Νατσιού. Έχοντας ήδη αναφέρει κάποια πράγματα για την ελληνοκεντρική, χριστιανοκεντρική του προσέγγιση, θα προχωρήσουμε σε αυτό το σημείο στον εντοπισμό των βασικών κοινών στοιχείων των τριών προαναφερθέντων κομμάτων και στη συνέχεια στον εντοπισμό των βασικών τους διαφορών.

Φαίνεται λοιπόν ότι και τα τρία αυτά κόμματα διακρίνονται:

- i. Για τα φιλορωσικά, φιλοπουτινικά τους αισθήματα
- ii. Προβληματίζονται για την αλλοίωση της εθνικής μας ταυτότητας εκφράζοντας ξενοφοβικές και ισλαμοφοβικές θέσεις.
- iii. Χαρακτηρίζονται και τα τρία από αντιευρωπαϊσμό και ευρωσκεπτικισμό.
- iv. Πρωτοστάτησαν και τα τρία στο αντιεμβολιαστικό κίνημα που αναδύθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ενώ κοινή επιδίωξη και των τριών είναι να πείσουν για την αντισυστημικότητά τους, για την καθολική και απόλυτη ρήξη τους με οποιοδήποτε κέντρο εξουσίας.
- v. Το τρίπτυχο Πατρίς-Θρησκεία-Οικογένεια φαίνεται να βρίσκεται στον πυρήνα της πολιτικής θεωρίας και των τριών.
- vi. Οι θέσεις τους αναφορικά με την εξωτερική πολιτική είναι εθνικιστικές.
- vii. Για τα τρία κόμματα η Συμφωνία των Πρεσπών αποτέλεσε εσχάτη προδοσία.
- viii. Οι σχέσεις της χώρας μας με την Τουρκία θα πρέπει να βασίζονται στην επίδειξη ισχύος, χωρίς διάθεση για συμβιβασμούς και οπισθοχωρήσεις.

Παρά τα αρκετά κοινά τους σημεία, τα τρία ακροδεξιά κόμματα που πέτυχαν την είσοδό τους στην ελληνική Βουλή με τις εκλογές της 25^{ης} Ιουνίου, έχουν και αρκετές διαφορές, διαφορετικές προτεραιότητες, διαφορετικά σημεία εστίασης της προσοχής και του ενδιαφέροντός τους καθώς και αξιοσημείωτες διαφορές στο πολιτικό τους ύφος.

Ο Βασίλης Στίγκας των «Σπαρτιατών» όσο κι αν αποκηρύττει το ναζισμό και το φασισμό «και οτιδήποτε εκπορεύεται από αυτές τις ξένες από εμάς ιδεολογίες» (Κανέλλης, 2023c) άλλο τόσο δε δίστασε να χαρακτηρίσει την προεκλογική στήριξη του νεοναζί Ηλία Κασιδιάρη ως το «καύσιμο» που έβαλε το κόμμα του στη Βουλή. Άλλωστε μετά την εκλογή του, ο ίδιος ο Στίγκας με αφορμή ζητήματα που προέκυψαν με την πειθαρχία στο κόμμα του, αποκάλυψε τη σχέση που διατηρούσαν μέλη της κοινοβουλευτικής του ομάδας με τον Ηλία Κασιδιάρη (Παπαντωνίου, 2023). Πέρα από τις ακραίες, σκληρές, εθνικιστικές του θέσεις, ο πολιτικός του λόγος -αν και όχι τόσο εντός Βουλής που επιδιώκει να παρουσιάσει ένα πιο κόσμιο και πολιτισμένο προφίλ- είναι γεμάτος από ρατσιστικά, σεξιστικά στοιχεία, ειρωνείες, τσιτάτα, προσβολές και χαρακτηρισμούς, υποκινώντας έτσι το μίσος και τη μη ανοχή στη διαφορετικότητα. Οι «Σπαρτιάτες» επομένως, και παρά το γεγονός ότι προσπαθούν να αποδείξουν το αντίθετο, είναι ξεκάθαρα ένα κρυπτοναζιστικό κόμμα.

Στο στρατόπεδο από την άλλη μεριά του Κυριάκου Βελόπουλου και της «Ελληνικής Λύσης» αυτό που κυριαρχεί είναι η αντιεπιστημονικότητα και οι θεωρίες συνωμοσίας. Οι Ρώσοι, ο Σόρος, οι Πρέσπες, τα εμβόλια, οι προδότες πολιτικοί κι ο ίδιος ως ο μόνος αληθινός πατριώτης που νοιάζεται για τη μητέρα πατρίδα. Στην προγραμματική του δήλωση στη Βουλή «δεν ξέφυγε κι αυτός από τη γνωστή ατζέντα που τον ανέδειξε, δηλαδή μια λαϊκίστικη, εθνικοπατριωτική ρητορική που απευθύνεται σε συγκεκριμένα λούμπεν κοινά» που αρέσκονται σε «ψεκασμένες» θεωρίες (Κανέλλης, 2023c). Το προφίλ επομένως της Ελληνικής Λύσης θα μπορούσε εύκολα κάποιος να το χαρακτηρίσει ως συνωμοσιολογικό και εθνικιστικό.

Τέλος η ΝΙΚΗ του Δημήτρη Νατσιού έρχεται να συμπληρώσει το τρίο της ακροδεξιάς στην ελληνική Βουλή με ένα εντελώς δικό της, απόλυτα διακριτό πολιτικό ύφος και μια ατζέντα που δίνει έμφαση σε συγκεκριμένα θέματα που διαφέρουν από αυτά στα οποία εστιάζουν τα άλλα δύο κόμματα. Ο πολιτικός λόγος που αρθρώνει ο αρχηγός της ΝΙΚΗΣ διακρίνεται για την ηπιότητά του, ενώ στις δημόσιες συζητήσεις δεν μπορεί να τον κατηγορήσει κάποιος για έλλειψη σεβασμού και διαλογικού ήθους. Η ήρεμη δύναμη της ακροδεξιάς ΝΙΚΗΣ εστιάζει κυρίως σε ζητήματα παιδείας και θρησκείας κι οι

περισσότεροι προβληματισμοί της αφορούν το πώς θα θωρακιστεί ο χριστιανοκεντρικός και ελληνοκεντρικός χαρακτήρας του έθνους. Η επιστροφή στις ρίζες και στην παράδοση, η επαναφορά τελετουργικών, όπως η έπαρση σημαίας στα σχολεία, το όνειρο της αναβίωσης της βυζαντινής αυτοκρατορίας, είναι μερικοί από τους λόγους για τους οποίους κανείς θα μπορούσε να χαρακτηρίσει το συγκεκριμένο κόμμα συντηρητικό και θρησκευτικό, διαφοροποιώντας το αυτόματα από τα άλλα δύο.

2.5. Ανακεφαλαίωση

Αποσαφηνίζοντας πλήρως το στόχο δημιουργίας του κόμματος ΝΙΚΗ και τη στάση του Προέδρου σε ζητήματα όπως η συμφωνία των Πρεσπών, το Υπουργείο Παιδείας, το μεταναστευτικό αλλά και η ψήφιση του νομοσχεδίου για τα ομόφυλα ζευγάρια (σε αυτό εντάσσεται και η τεκνοθεσία) κατανοούμε πως η ατζέντα του κόμματος το εντάσσει στην άκρα – δεξιά. Παρά τον ακροδεξιό λόγο που εμφανίζει ο Νατσιός και την ταύτιση του σε κάποια σημεία με τους Σπαρτιάτες και την Ελληνική Λύση, παρατηρούνται διαφορετικές προτεραιότητες και διαφορετικά σημεία εστίασης. Αναμφίβολα εντοπίζονται μεγάλες διαφορές στο λόγο και το πολιτικό τους ύφος. Στο επόμενο κεφάλαιο θα ακολουθήσει η μεθοδολογική διαδικασία που ακολουθήθηκε και η ανάλυση των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

Μεθοδολογία έρευνας

3.1. Εισαγωγή

Ολοκληρώνοντας το θεωρητικό υπόβαθρο της εργασίας, στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιαστεί η μεθοδολογία και το στήσιμο της έρευνας πάνω στην ποιοτική ανάλυση του λόγου του Νατσιού μέσω της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου, καθώς και στην ποσοτική ανάλυση του, αξιοποιώντας την εφαρμογή ανάλυσης κειμένου antconc. Η έννοια της «κριτικής» στην ΚΑΛ θα πρέπει να εννοηθεί ως μια προσπάθεια του ερευνητή να αποστασιοποιηθεί από τα δεδομένα και να τα εντάξει στο κοινωνικό τους πλαίσιο, χωρίς να χάνει παράλληλα την ικανότητά του για αυτοκριτική και αναστοχασμό. Για την ποσοτική ανάλυση του κειμένου πραγματοποιήθηκε απομαγνητοφώνηση της προεκλογικής ομιλίας του Δημήτρη Νατσιού στις 19 Μαρτίου το 2023 στο Καρπενήσι και μέσω του εργαλείου antconc εμφανίστηκαν οι λέξεις που χρησιμοποιεί ο αρχηγός της ΝΙΚΗΣ με τη μεγαλύτερη συχνότητα.

3.2. Σημασία και αναγκαιότητας της έρευνας

Η έρευνα σύμφωνα με τον Day (2002) αποτελεί τη διαδικασία που μας οδηγεί μέσα από τη συστηματική και προγραμματισμένη συλλογή, ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων στην αξιοποίηση τους για την επίλυση διαφόρων προβλημάτων. Η σημασία της έρευνας είναι συνυφασμένη με τους κύριους σκοπούς της, δηλαδή την αποκάλυψη της αλήθειας και της γνώσης και οι απαντήσεις σε σημαντικά ερωτήματα με την εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων.

Τα τελευταία χρόνια, κυρίως κατά την περίοδο των μνημονιακών πολιτικών και με έντονο το μεταναστατευτικό ζήτημα, παρατηρείται μια αυξανόμενη τάση δημιουργίας νέων κόμματος, κυρίως στο χώρο της δεξιάς (ακροδεξιάς), που ως στόχο έχουν την «αφύπνιση» -όπως τα ίδια διατυμπανίζουν- του πατριωτικού και θρησκευτικού

συναισθήματος των Ελλήνων και Ελληνίδων, με απώτερο σκοπό την είσοδο τους στο Ελληνικό Κοινοβούλιο (Βουλή) και την ανάδειξη ακροδεξιών, ρατσιστικών και εθνικιστικών αντιλήψεων. Έτσι, κρίθηκε η αναγκαιότητα υλοποίησης μελέτης για το κόμμα ΝΙΚΗ και τον Πρόεδρο του Δημήτρη Νατσιό, όπου στις εθνικές εκλογές της 25ης Ιουνίου 2023 κατάφερε να συγκεντρώσει ποσοστό 3,70% και να εισέλθει στη Βουλή. Η έρευνα για το κόμμα και για τον Πρόεδρο της έγινε μέσα από την Κριτική Ανάλυση του Λόγου του σε τηλεοπτικές εμφανίσεις, προεκλογικές ομιλίες αλλά και σε τοποθετήσεις του σε σημαντικά ζητήματα στο ελληνικό κοινοβούλιο.

3.3.Σχεδιασμός έρευνας μέσω της ΚΑΛ κι ανάλυση της

«Πιστεύω πως τίποτα δεν είναι ανώτερο του λόγου: μπορεί να κυριαρχήσει στον νου των ανθρώπων, να κερδίσει την εύνοιά τους, να τους οδηγήσει εκεί που θέλει, να τους αποσπάσει αυτό που επιθυμεί» (Phillips & Jorgensen, 2009).

Η Κριτική Ανάλυση του Λόγου (εφεξής και προς χάριν συντομίας ΚΑΛ) έχει αποτελέσει το όχημα του σχεδιασμού της έρευνας αλλά και της ερμηνείας των δεδομένων που έχουν συλλεχτεί. Η ΚΑΛ είναι περισσότερο μια λογο-αναλυτική προσέγγιση και λιγότερο μια θεωρία ή δομημένη μεθοδολογία, όπως είναι για παράδειγμα η λογοψυχολογία ή η θεωρία του λόγου των Laclau και Mouffe. Προσφέρει ένα αναλυτικό πλαίσιο προκειμένου και συνδυαστικά με άλλες λογο-αναλυτικές προσεγγίσεις να διερευνηθεί η σχέση μεταξύ γλώσσας, εξουσίας και ιδεολογίας.

Η κοινή αφετηρία όλων των λογο-αναλυτικών προσεγγίσεων είναι η κονστρουκτιβιστική ανάλυση ή διαφορετικά η δομιστική και μεταδομιστική φιλοσοφία της γλώσσας που ισχυρίζεται ότι «η πρόσβασή μας στην πραγματικότητα διαμεσολαβείται πάντοτε από τη γλώσσα. Με τη γλώσσα δημιουργούμε παραστάσεις που δεν αντανακλούν απλώς μια προϋπάρχουσα πραγματικότητα αλλά συμβάλλουν στην ίδια τη συγκρότηση της πραγματικότητας. Τα φυσικά αντικείμενα ασφαλώς υπάρχουν αλλά αποκτούν νόημα μέσω του λόγου» (Phillips & Jorgensen 2009).

Το ευρύτερο θεωρητικό ρεύμα της ΚΑΛ, με προεξάρχοντα τον Norman Fairclough κι άλλους εκπροσώπους τον Teun van Dijk (socio-cognitive discourse analysis), τη Ruth Wodak (discourse historical approach) κ.α., αποτελεί την «ομπρέλα» για ένα ευρύ φάσμα προσεγγίσεων με αρκετές ομοιότητες αλλά και διαφορές. Όλες οι προσεγγίσεις του

κινήματος της ΚΑΛ έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά που συμπεκνώνονται με πολύ εύστοχο τρόπο στο παρακάτω κείμενο, που θα μεταφέρουμε εδώ αυτολεξεί από το βιβλίο των Phillips & Jorgensen:

« Η ΚΑΛ δε θεωρεί ότι είναι πολιτικά ουδέτερη αλλά αυτοπροσδιορίζεται ως κριτική προσέγγιση που υπηρετεί το πρόταγμα της κοινωνικής αλλαγής. Στο όνομα της χειραφέτησης, οι προσεγγίσεις της ΚΑΛ παίρνουν το μέρος των καταπιεσμένων κοινωνικών ομάδων. Η κριτική αποβλέπει στη φανέρωση του ρόλου που παίζουν οι ρηματικές πρακτικές στην αναπαραγωγή άνισων σχέσεων εξουσίας και η γενική της επιδίωξη είναι να θέσει τα πορίσματα της κριτικής ανάλυσης στην υπηρεσία του αγώνα για τη ριζοσπαστική κοινωνική αλλαγή».

Η ΚΑΛ επομένως μας δίνει ένα αναλυτικό πλαίσιο για να βάλουμε στο μικροσκόπιο το λόγο που αποτελεί μια σημαντικότερη μορφή κοινωνικής πρακτικής καθώς έχει τη δύναμη να καθορίσει ταυτότητες, κοινωνικές σχέσεις, σχέσεις εξουσίας και την ίδια στιγμή συγκροτεί την πραγματικότητα, τη μεταβάλλει και διαμορφώνεται από αυτήν. Όταν γίνεται αναφορά στο «λόγο», εννοείται η γλωσσική χρήση ως κοινωνική πρακτική ή ακόμη ο ιδιαίτερος τύπος γλώσσας που χρησιμοποιείται σε ένα συγκεκριμένο πεδίο (π.χ. πολιτικός ή επιστημονικός λόγος) ή τέλος ο κάθε επιμέρους λόγος που μπορεί να διακριθεί εύκολα από άλλους γιατί «εννοεί» την πραγματικότητα από μια συγκεκριμένη οπτική γωνία (όπως ο φεμινιστικός ή ο μαρξιστικός κ.α.) Κάθε γλωσσική χρήση συνιστά επικοινωνιακό συμβάν κι η ΚΑΛ έρχεται να το αναλύσει ως κείμενο, να αναλύσει τις διαδικασίες παραγωγής, κατανάλωσης και διανομής του και τέλος να αναλύσει τις εν γένει κοινωνικο-πολιτισμικές επιπτώσεις που το επικοινωνιακό αυτό συμβάν δύναται να φέρει. Δεν ενδιαφέρεται για τη γλώσσα καθαυτήν και τη γλωσσική χρήση αλλά για το ρόλο της γλώσσας στη διαμόρφωση της σύγχρονης πραγματικότητας, αναδεικνύοντας την ιδεολογική διάσταση της γλώσσας κι επιβεβαιώνοντας έτσι τη γλωσσική στροφή (linguistic turn) των κοινωνικών επιστημών. Θεματολογικά η ΚΑΛ επικεντρώνεται στον τρόπο με το οποίο οι ρηματικές πρακτικές επιτυγχάνουν τη διανομή και αναδιανομή της εξουσίας, την κατάχρηση ή την επιβολή της, δημιουργώντας άνισες κοινωνικές σχέσεις και συστηματική καταπίεση. Γιατί την ίδια στιγμή την ΚΑΛ διατρέχει η πεποίθηση ότι αν τα άτομα εκπαιδευτούν και αποκτήσουν μια κριτική γλωσσική συνειδητοποίηση «τότε μπορούν να αποκτήσουν μια βαθύτερη επίγνωση των περιορισμών που έχουν επιβληθεί στην κοινωνική τους πρακτική αλλά και να συνειδητοποιήσουν παράλληλα τα περιθώρια αντίστασης που υπάρχουν και τη δυνατότητα αλλαγής των πραγμάτων».

Η έννοια της «κριτικής» στην ΚΑΛ θα πρέπει να εννοηθεί ως μια προσπάθεια του ερευνητή να αποστασιοποιηθεί από τα «δεδομένα», να τα εντάξει στο κοινωνικό τους πλαίσιο, παίρνοντας ο ίδιος μια ξεκάθαρη πολιτική θέση χωρίς να χάνει παράλληλα την ικανότητά του για αυτοκριτική και αναστοχασμό. Η έννοια της κριτικής στην ΚΑΛ έχει το νόημα του «θέτω όλη την υπάρχουσα γνώση σε αμφισβήτηση», στοχεύοντας στον εντοπισμό μέσα σε αυτήν ασυνεπειών, αντιφάσεων, διλημμάτων και παράδοξων. Ο στόχος της κριτικής ματιάς της ΚΑΛ στο λόγο είναι να εκθέσει όλες τις πρακτικές και τεχνικές πειθούς και χειραγώγησης που λαμβάνουν χώρα στις ρηματικές πρακτικές και να συμβάλει εν τέλει στην καλύτερη επικοινωνία.

Πολύ σημαντική παράμετρος στην κριτική ανάλυση λόγου δεν είναι μόνο αυτά που λέγονται αλλά κι αυτά που υπονοούνται (*what is left unsaid*) καθώς κι αυτά που παρουσιάζονται ως κοινό γνωσιακό υπόβαθρο (*as mutually assumed background knowledge, what it takes as given*) (Fairclough, 1995). Εφαρμόζοντας την κριτική ανάλυση λόγου σε ένα κείμενο, επιχειρείται ο εντοπισμός αυτής της «κοινής γνώσης» που λαμβάνεται ως δεδομένη (*this taken for granted background knowledge*), την οποία ο ερευνητής οφείλει να την εκλαμβάνει πάντα ως ρευστή και ενδεχομενική. Οφείλει ακόμη ο ερευνητής να είναι σε θέση να αναγνωρίζει όλες τις λεπτές ιδεολογικές αποχρώσεις ενός λόγου που θα μπορούσαν να παρουσιάσουν με ένα στρεβλό τρόπο την πραγματικότητα. Άλλωστε, σύμφωνα με τον van Leeuwen, ο λόγος αποτελεί εργαλείο εξουσίας και ελέγχου καθώς επίσης εργαλείο με το οποίο επιτυγχάνεται η κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας (Wodak & Meyer, 2001). Τέτοιες προσεγγίσεις επομένως σαν την ΚΑΛ, δεν αποσκοπούν μόνο στο να περιγράψουν ή να ερμηνεύσουν το λόγο, αλλά τελικά να δια φωτίσουν και να διευκολύνουν τη χειραφέτηση όλων των ανθρώπων που υποφέρουν και καταπιέζονται από την εξουσία, θέτοντας την τελευταία σε κριτική ανάλυση και καθιστώντας την υπεύθυνη για τις κοινωνικές αδικίες και ανισότητες. Αυτός είναι και ο λόγος που η ΚΑΛ επιλέγει να ασχοληθεί με θέματα όπως είναι ο ρατσισμός, η γλώσσα των Μ.Μ.Ε. και της διαφήμισης, ο οικονομικός, πολιτικός και θεσμικός λόγος, η εκπαίδευση και το φύλο. «Η οπτική της ΚΑΛ σε αυτούς τους χώρους συνίσταται στην επισήμανση φαινομένων ασύμμετρης εξουσίας, εκμετάλλευσης, χειραγώγησης και δομικής ανισότητας».

Η ΚΑΛ όπως αναφέρθηκε και πρωτύτερα, θα πρέπει να εκληφθεί περισσότερο ως μια προσέγγιση και λιγότερο ως δομημένη μεθοδολογία. Όπως άλλωστε σημειώνει κι ο Horkheimer *“Several methods of inquiry should supplement one another. No single*

method of research could produce final and reliable results.”Έτσι και στην ΚΑΛ είναι δυνατόν να εντοπιστούν θεωρίες όπως επί παραδείγματι αυτές της Επιστημολογίας, της Κοινωνιολογίας, των Θεωριών Λόγου, της Κοινωνιοψυχολογίας (socio-psychological) και θεωριών της Γλωσσολογίας (κοινωνική σημειωτική, πραγματολογία, κοινωνιογλωσσολογία κ.α.). Κρίνεται απαραίτητη επομένως η πολυπρισματική εργασία που μπαίνει στη διαδικασία να συνδυάσει στοιχεία από ποικίλες λογο-αναλυτικές θεωρήσεις.

Επιχειρώντας να εμβαθύνουμε στον τρόπο με τον οποίο ένας ερευνητής επιδιώκει να αναλύσει ένα κείμενο μέσω της ΚΑΛ θα μπορούσαμε να πούμε τα εξής:

- Οφείλει πρωτίστως να εξακριβώσει τα βασικά στοιχεία του μηνύματος.
- Ποιοι είναι οι συμμετέχοντες στη συνομιλία;
- Ποίος είναι ο αποστολέας και ο δέκτης του μηνύματος;
- Ποιο είναι το περιεχόμενο του μηνύματος και ποιο το «συγκείμενο» μέσα στο οποίο λέγεται, δηλαδή ποιο είναι το πλαίσιο για την κωδικοποίηση και την αποκωδικοποίηση του μηνύματος;
- Μας ενδιαφέρει ακόμη να διαπιστώσουμε την «επικοινωνιακή λειτουργία» του μηνύματος (συγκινησιακή, βουλευτική, αναφορική κ.τ.λ.) καθώς και το «επικοινωνιακό περιεχόμενο (context)» (Γεωργαλίδου, Σηφianού, & Τσάκωνα, 2014) της συνομιλίας. Το γλωσσικό περιεχόμενο περιλαμβάνει το σκηνικό (το χωροχρονικό πλαίσιο στο οποίο συμβαίνει το επικοινωνιακό γεγονός), τους συμμετέχοντες, το σκοπό του επικοινωνιακού γεγονότος, τη μορφή και το περιεχόμενο του μηνύματος, τον τόνο της επικοινωνίας (επίσημος, οικείος, χαλαρός, ειρωνικός κ.τ.λ.), το μέσον της επικοινωνίας (προφορικό, γραπτό, ηλεκτρονικό), τη νόρμα της συνομιλίας που έχει να κάνει με το τι αναμένεται, το τι θεωρείται «φυσικό» να συμβεί κατά τη διάρκειά της και το κειμενικό είδος που δεν είναι άλλο από τον τύπο του επικοινωνιακού γεγονότος (αφήγηση, δημόσια ομιλία, διάλεξη κ.α.) (Γούτσος, 2012).

Σύμφωνα με τον Fairclough ο λόγος μελετάται:

- a) Ως κείμενο (που μπορεί να είναι ομιλία, γραπτό, εικόνα ή συνδυασμός των προηγούμενων) και στο οποίο κείμενο ο ερευνητής προχωρά σε περιγραφική ανάλυση της γλωσσικής του δομής (περιγραφική ανάλυση).

- b) Ως πρακτική λόγου/ρηματική πρακτική, ήτοι σημαίνει ότι ο ερευνητής προχωρά σε μια ανάλυση των λόγων και των ειδών που συναρθρώνονται στην παραγωγή και κατανάλωση του κειμένου (ερμηνευτική ανάλυση).
- c) Ως κοινωνική πρακτική όπου ο ερευνητής διερευνά το βαθμό που αναπαράγεται η προϋπάρχουσα τάξη λόγου και οι συνέπειές της στην κοινωνική πρακτική (κοινωνική ανάλυση).

Επομένως η παρούσα εργασία θα επικεντρωθεί, όσον αφορά το κείμενο, στο λεξιλόγιο, στις λέξεις που χρησιμοποιούνται, στη γραμματική, στη σύνταξη, στην κειμενική συνοχή. Σε δεύτερο επίπεδο θα εστιάσει στις ρηματικές πρακτικές, δηλαδή στους τρόπους με τους οποίους ο δημιουργός των κειμένων αυτών αντλεί από προϋπάρχοντες λόγους και είδη προκειμένου να διαμορφώσει το κείμενο αλλά και στους τρόπους με τους οποίους οι δέκτες του κειμένου κάνουν το αντίστοιχο για να το καταναλώσουν. Και τέλος θα προσπαθήσει να διερευνήσει κατά πόσο μέσω αυτών των ρηματικών πρακτικών, το κείμενο διαμορφώνει την κοινωνική πρακτική αλλά και διαμορφώνεται από αυτήν. Επιπροσθέτως, η αξιοποίηση όλων των γλωσσικών και των παραγλωσσικών στοιχείων (χειρονομίες, μορφασμοί, νεύματα, στάση σώματος, απόσταση από τους άλλους κ.α.) καθώς και της κοινωνικής γνώσης πάνω σε παγιωμένες πεποιθήσεις, δομές μνήμης, αναπαραστάσεις, κοινωνικές διαδικασίες, πολιτισμικά χαρακτηριστικά και πολιτικά συστήματα, θα αποτελέσουν εξίσου τα εργαλεία του ερευνητή για να προσεγγίσει ένα κείμενο μέσω της κριτικής ανάλυσης λόγου.

3.4. Επεξεργασία δεδομένων μέσω antconc

Στην εργασία, όπως προαναφέρθηκε, έγινε χρήση του εργαλείου κειμενικής ανάλυσης antconc. Το προς ανάλυση corpus που επιλέχθηκε ήταν μια προεκλογική ομιλία του Νατσιού στο Καρπενήσι στις 19 Μαρτίου 2023. Η συγκεκριμένη ομιλία επιλέχθηκε γιατί -ως προεκλογική ομιλία- κρίναμε ότι συμπύκνωνε τα βασικά σημεία της ιδεολογίας του κόμματος και γιατί ως λόγος που δεν εκφωνήθηκε στη Βουλή θεωρήσαμε ότι χαρακτηρίζεται από περισσότερα στοιχεία ελευθερίας έκφρασης και αυθορμητισμού. Η απομαγνητοφωνημένη ομιλία εξετάστηκε αποκλειστικά και μόνο ως προς το λεξιλόγιο που εμφανίζεται στο corpus με τη μεγαλύτερη συχνότητα.

3.5. Ανακεφαλαίωση

Στο παρόν κεφάλαιο έγινε αναφορά στη μεθοδολογία στην οποία στηρίχτηκε η διπλωματική εργασία μέσω της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου και το εργαλείο κειμενικής ανάλυσης antconc. Αφού έγινε εκτενής αναφορά στο πώς χρησίμευσαν αυτά τα εργαλεία και στην εγκυρότητα τους, στο κεφάλαιο τέσσερα θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

Παρουσίαση της έρευνας και των αποτελεσμάτων της έρευνας

4.1. Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά και εκτενέστερα τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση λόγου που έγινε στις συνολικά 16 ομιλίες του Δημήτρη Νατσιού και στις οποίες γίνεται προφανές πως η θεματολογία του κόμματος περιστρέφεται γύρω από τη «Θρησκεία», την «Οικογένεια – Παιδί – Παιδεία» και την «Πατρίδα – Έθνος – Εθνική ταυτότητα». Ο τρόπος παρουσίασης ξεκινάει με την παράθεση των λέξεων που εμπίπτουν σε μια από τις τρεις κατηγορίες και ακολουθώντας με την κριτική ανάλυση αυτού του λεξιλογίου.

4.2. Ανάλυση της βασικής θεματολογίας του Δημήτρη Νατσιού

4.2.1. Θρησκεία

Ο λόγος του Προέδρου της ΝΙΚΗΣ είναι κατάμεστος από λέξεις κι εκφράσεις που ανήκουν ή παραπέμπουν στον εκκλησιαστικό λόγο. Το στίγμα του κόμματός του, ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ, μπορούμε να ισχυριστούμε πως το έδωσε με τις δηλώσεις που έκανε αμέσως μετά την είσοδο στη νέα Βουλή, καθώς η πρώτη φράση της δήλωσης του ήταν «με φόβο Θεού θα πορευθούμε». Οι παρακάτω λέξεις και εκφράσεις, που βρίσκονται διάσπαρτες στους λόγους του κι επανέρχονται με μεγάλη συχνότητα, επιβεβαιώνουν του λόγου το αληθές: «διακονία του λαού», «τα νάματα της εξαίσιας παράδοσής μας», «Δόξα τω Θεώ», «συν Θεώ», «διαμοιράζει τα ιμάτια της πατρίδας», «ερανίζομαι», «στεντορεία τη φωνή», «άνω σχώμεν τας καρδίας», «εκκλησιομάχοι», «υπερευσεβιστές του σαββατοκύριακου», «εκ κοιλίας μητρός», «εν τη διαχρονία», «μακαριστός», «ημείς εν ελευθερία εκλήθημεν», «εξ άκρας συλλήψεως», «ο φωτισμένος πολίτης», «φιλοκαλία», «το θεόσταλτο δώρο του αυτεξουσίου», «νουνεχής γονέας», «εξ απαλών ονύχων», «φιλήκοος των ξένων», «οι ιεροί νηπτικοί Πατέρες», «γνήσιες

ελληνορθόδοξες παραδόσεις», «υπέρ βωμών και εστιών», «ιεραποστολή» (για το επάγγελμα του δασκάλου), «με την ευθύβολη θυμοσοφία που τον διέκρινε», «άκουσον, άκουσον!», «ανθρωποποιός παιδεία», «θεόσδοτη», «από καρδιάς μιλάω», «ό,τι με φωτίσει ο Θεός λέω», «αισχρόν εστί και λέγειν», «αν θέλει η Παναγία μας», «επι πτερύγων ανέμων», «μας κανοναρχεί», «αιθθαλής κι αείχλωρος», «Θου Κύριε φυλακήν τω στόματί μου», «τα ριζιμιά λιθάρια», «ορθοπραξία», «κείμενα των μεγάλων μαϊστόρων», «των αλλήλων τα βάρη βαστάζετε», «εγώ μεθ' υμών ειμί, πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνος», «Μη σκιάζεστε στα σκότη αδελφοί μου!», «περίλυπος εστί η καρδιά μας έως θανάτου», «ανεξιχνιάσται αι βουλαί του Κυρίου», «επι δε το ρήματί σου χαλάσω το δίκτυον», «λοιδορούμενοι ευλογούμε», «χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν».

Πέρα όμως από το παραπάνω λεξιλόγιο και τις εκφράσεις που χρησιμοποιεί κατά κόρον ο Νατσιός στο λόγο του και τις οποίες συναντάμε κατά βάση στα εκκλησιαστικά και θρησκευτικού περιεχομένου κείμενα, ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ φροντίζει σε κάθε δημόσια ομιλία του να τονίζει την ιδιαίτερη σχέση που έχει ο ίδιος και το κόμμα του με την ορθόδοξη χριστιανική θρησκεία, να την υπερασπίζεται σθεναρά και να προκρίνει τις επιταγές της εκκλησίας ως τη μόνη σχεδόν διέξοδο στα αδιέξοδα της εποχής. Παρακάτω ακολουθούν φράσεις που συγκεντρώθηκαν από τους προς μελέτη λόγους και αποδεικνύουν ακριβώς αυτό.

«Μην αποβάλλουμε την Πίστη μας από τα Πανεπιστήμια», «ναι στον θρησκευτικό όρκο των βουλευτών, στην καλλιέργεια θρησκευτικής συνείδησης στα σχολεία, όχι στο χωρισμό κράτους - εκκλησίας, στο ουδετερόθρησκο κράτος, στην κατάργηση του εκκλησιασμού και της γιορτής των Τριών Ιεραρχών, στον εξοβελισμό της πρωινής προσευχής από τα σχολεία και στη μετατροπή του ομολογιακού μαθήματος των Θρησκευτικών σε θρησκευιολογία», «Ναι! Πιστεύουμε στο Χριστό και την αγάπη του!», «Το αίτιο που τα παιδιά μας έγιναν βίαια είναι η απομάκρυνση τους από τον αξιακό κώδικα της χριστιανικής πίστης», «οι γονείς να μεγαλώνουν τα παιδιά τους εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου», «Δεν είναι Άγιος Παύλος! Είναι Απόστολος Παύλος!» (διορθώνει τον Τσακαλώτο στη Βουλή), «υποσκάπτει τα θεμέλια της ορθοδοξίας» (ενν. η Κυβέρνηση), «εμείς έχουμε ως οδηγό μας τη διδασκαλία του Ευαγγελίου», «Ο ελληνικός πολιτισμός στέλνει πνευματικά όπλα. Αλφάβητα και Ευαγγέλια» (για την αποστολή όπλων στην Ουκρανία), «Το καύχημά μας είναι η Πίστη μας», «Πρέπει να βάλουμε το Πρόσωπο στο κέντρο» (ενν. με τη θεολογική έννοια), «Όπου μας κατηγορούν, γυρίζουμε

και το άλλο μάγουλο. Αυτό μας το έμαθε το Ευαγγέλιο», « τριανταπέντε (35) χρόνια δίδασκα ψυχή και Χριστό στα παιδιά της πατρίδας μας», «τον τελευταίο λόγο τον έχει ο γερο-Θεός», «Η ΝΙΚΗ δε θα υποστεί ποτέ τις δυο σημαίες της: την Πίστη και τη Φιλοπατρία», «με τη βοήθεια του Θεού νικήσαμε», «Στα γραφεία μας έχουμε γεμίσει εικόνες κι όποιος εισέρχεται κάνει το σταυρό του. Θα βάλουμε κι εικονοστάσι με καντήλι», «τα σχολικά βιβλία συκοφαντούν την ορθόδοξη πίστη», «το όπλο μας είναι η ακράδαντη Πίστη που έχουμε στο Σωτήρα χριστό», «η Εκκλησία είναι μητέρα και τροφός του Έθνους», «η Αγία Εκκλησία μας αγαπητοί μου στάθηκε πολλάκις ΕΛΛΗΝΟΣΩΤΗΡΑ (τονίζει τη λέξη συλλαβίζοντας), «όταν φεύγει ο Χριστός μπαίνουν οι ψυχιάτρου», «η ιεροκατηγορία είναι αμάρτημα», «ζούμε μυστηριακά, με ορθοπραξία, σύμφωνα με τις επιταγές της ορθόδοξης πίστης», «να αντισταθούμε με κρυφό σχολειό, εικονοστάσι, Πίστη, Ιστορία».

Σε αυτό το σημείο να προσθέσουμε ότι ο λόγος του Πρόεδρου της ΝΙΚΗΣ βρίθει από αναφορές σε κείμενα και λόγια Αγίων Πατέρων της Εκκλησίας τα οποία χαρακτηρίζει ως «κείμενα των μεγάλων μαϊστόρων» υποδηλώνοντας ότι είναι κείμενα μοναδικής σοφίας και σημασίας. Ενδεικτικά θα παραθέσουμε εδώ κάποια ονόματα Αγίων και Πατέρων της εκκλησίας, των οποίων τα λόγια αξιοποίησε στις ομιλίες του: Κοσμάς Αιτωλός, Ιησούς Χριστός, Άγιος Γρηγόριος, Άγιος Παΐσιος, Άγιος Χρυσόστομος κ.α. Η δυνατή, βιωματική σχέση που φαίνεται να έχει ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ με την Εκκλησία αποδεικνύεται τέλος από το τρόπο που επιλέγει να ανοίγει και να κλείνει τις ομιλίες του. Εκτός από το γεγονός ότι σε πολλές από τις δημόσιες ομιλίες του, στην αρχή ή το τέλος τους, ζητά από το ακροατήριο που παρίσταται να πουν όλοι μαζί μια προσευχή (συνήθως τη Υπερμάχω Στρατηγώ), ο λόγος του στην αρχή αλλά και στο τέλος των ομιλιών του παραπέμπει στον ιερατικό, εκκλησιαστικό λόγο. Παρακάτω παρατίθενται κάποια παραδείγματα: «Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι, μια και σήμερα είναι του Αγίου Αντωνίου, του καθηγητού της ερήμου, όπως τον ονομάζουμε, θα παραπέμψω εν πρώτοις σε ένα κείμενο το οποίο το βρίσκουμε στη φιλοκαλία όπως λέγεται, των ιερών νηπτικών πατέρων» (από ομιλία του στη Βουλή των Ελλήνων), «Χαίρετε σεβαστοί Πατέρες κι αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί και συμπατριώτες» (από ομιλία του, προ δεκαετίας, στον ιεραποστολικό σύλλογο «Κυριακή»), «Να ευχηθώ μια που έρχεται η γιορτή των γενεθλίων του Σωτήρος Χριστού, καλά κι ευλογημένα Χριστούγεννα!» (κλείσιμο ομιλίας), «Να μας σκέπουν οι Άγιοι Αρχάγγελοι!» (κλείσιμο ομιλίας).

4.2.1.1. Κριτική Ανάλυση Λόγου «Θρησκεία»

Αν επιχειρηθεί μια πρώτη ανάλυση, βασιζόμενοι στο λεξιλόγιο και στις φράσεις που προαναφέρθηκαν και έχουν ως κεντρικό θέμα τη θρησκεία, μπορούν να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα για τον Πρόεδρο της ΝΙΚΗΣ και το κόμμα του. Αρχικά φαίνεται να ξεκαθαρίζει -κι από τη συχνότητα με την οποία επαναλαμβάνει σχεδόν σε κάθε λόγο του τη φράση « τριανταπέντε (35) χρόνια υπήρξα μάχιμος δάσκαλος» ότι το επάγγελμα του δασκάλου το αντιμετωπίζει ως μια καθημερινή προσπάθεια, μια αέναη «μάχη» (απέναντι σε ποιον εχθρό;) προκειμένου να μεταλαμπαδεύσει «ψυχή και Χριστό» στα παιδιά. Χαρακτηρίζει το επάγγελμα ως «ιεραποστολή», το αντιμετωπίζει δηλαδή ως κάτι που περιβάλλεται με ύψιστη ιερότητα και ο ίδιος φαίνεται να είχε αναλάβει με περισσή αίσθηση ευθύνης τα εκπαιδευτικά του καθήκοντα. Λόγω της δικής του βιωματικής σχέσης με την Εκκλησία «εκ κοιλίας μητρός» και «εξ απαλών ονύχων», αφού πολλές από τις παιδικές του αναμνήσεις έχουν να κάνουν με τη μητέρα και τις προσευχές της μπροστά στο εικονοστάσι και όλες τις σχετικές με τα μυστήρια της Εκκλησίας εμπειρίες, επιχειρεί από τη θέση του δασκάλου να «ζυμώσει φωτισμένους πολίτες», πολίτες δηλαδή που «φέρουν το φως της Πίστης». Από το ύψιστο αυτό καθήκον όμως τελικά θα τον τραβήξουν σεβάσμιοι άνθρωποι κι εκείνος κάνοντας «υπακοή» σ' αυτούς, θα ακολουθήσει τελικά το δρόμο της πολιτικής και θα συντελεστεί το «θαύμα». Γενικότερα διακρίνεται μια μοιρολατρία στο λόγο του («αν θέλει η Παναγία», «με τη βοήθεια του Θεού νικήσαμε», «τον τελευταίο λόγο τον έχει ο γερό-Θεός», η είσοδος του στη Βουλή ήταν «θαύμα» κι όχι το αποτέλεσμα συγκεκριμένων πράξεων και στρατηγικής) και υπονοεί ότι ο ίδιος σύρθηκε στην πολιτική καθώς έκανε «υπακοή» σε σεβάσμιους ανθρώπους χωρίς να αποτελεί αυτό δική του πρωτοβουλία ή προσωπική επιλογή κι απόφαση. Η φράση δε «ό,τι με φωτίσει ο Θεός λέω» μπορεί να εμπεριέχει το υπονόημα ότι ο ίδιος είναι θεόσταλτος για να μας μεταφέρει το λόγο του θεού, ότι είναι κάτι σαν μεσάζοντας ανάμεσα σε εκείνον και σε μας κι ότι υπηρετεί το σκοπό του. Η άποψη ότι υπηρετεί έναν ανώτερο σκοπό ενισχύεται κι από τη φράση «διακονία του λαού» όπου με αυτήν φαίνεται να υπονοεί ότι στην πολιτική μπήκε ως υπηρέτης του λαού κι όχι ως εξουσιαστής ή άρπαγας. Σε αντίθεση με τους πολιτικούς του αντιπάλους, που τους χαρακτηρίζει «υπερευσεβιστές του Σαββατοκύριακου», υπονοώντας ότι η σχέση τους με την Πίστη και την Εκκλησία κρύβει ιδιοτέλεια, είναι υποκριτική και υπάρχει μόνο για λόγους ψηφοθηρίας, εκείνοι όχι μόνο έρχονται να αρπάξουν αλλά να ξεπουλήσουν την

πατρίδα, «διαμοιράζοντας τα ιμάτιά της», καθώς υπακούνε σε ξένες προσταγές (φιλήκοοι των ξένων) όντας έτοιμοι να παραδώσουν γη και ύδωρ εφόσον τους ζητηθεί. Εμμέσως λοιπόν τους χαρακτηρίζει απάτριδες και προδότες των εθνικών συμφερόντων της χώρας. Άλλωστε για τον Νατσιό είναι δεδομένο ότι τα κόμματα εξουσίας «υποσκάπτουν τα θεμέλια της ορθοδοξίας» και τρανταχτή απόδειξη σύμφωνα πάντα με τον ίδιο είναι τα σχολικά βιβλία «που συκοφαντούν την ορθοδοξία». Είναι σίγουρο ότι έχει πολλά να αποκαλύψει για τους πολιτικούς του αντιπάλους αλλά... «Θου κύριε, φυλακήν τω στόματί μου»! Ο ίδιος πάλι, αν και του έχουν προσάψει κατηγορίες και χαρακτηρισμούς, «λοιδορούμενος ευλογεί» και «στρέφει και το άλλο μάγουλο» υπακούοντας στις επιταγές της Εκκλησίας κι επιδεικνύοντας ανωτερότητα και πολιτικό ήθος.

Υπερασπίζεται κυριολεκτικά κάθε θεσμό και πρακτική που συντηρεί κι ενισχύει τη θέση της Εκκλησίας στην κοινωνία. Θεωρεί ότι πρακτικές όπως η πρωινή προσευχή στα σχολεία ή ο εκκλησιασμός των μαθητών και η εν γένει καλλιέργεια της θρησκευτικής τους συνείδησης, προστατεύουν τα παιδιά από βίαιες συμπεριφορές, διαπλάθουν το χαρακτήρα τους, κάτι που σε ένα μακρο-επίπεδο ευνοεί το έθνος στο σύνολό του. Όπως τονίζει emphatically σε μια ομιλία του, η Εκκλησία στάθηκε πολλάκις «ΕΛΛΗΝΟΣΩΤΗΡΑΣ», μητέρα και τροφός για το έθνος. Μόνο από τη χρήση των συγκεκριμένων λέξεων (μητέρα, τροφός) που είναι έμπλεες συναισθήματος δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς το μέγεθος της σημασίας που έχει η Εκκλησία για τον Πρόεδρο της ΝΙΚΗΣ. Εξίσου σημαντική είναι κι η παράδοση, η οποία μπορεί να είναι μόνο εξαίση («τα νάματα της εξαίσης παράδοσής μας). Είναι το νερό της πηγής, η μόνη που μπορεί να εμπνεύσει, να αναζωογονήσει τον σύγχρονο άνθρωπο και που δεν έχει κανένα μελανό σημείο. Προκειμένου να προστατευτούν αυτές οι δύο πηγές ζωής και ταυτότητας για το έθνος ο κ. Νατσιός προτείνει αντίσταση με «κρυφό σχολειό, εικονοστάσι, Πίστη και Ιστορία», εκφράσεις που προϋποθέτει πάλι κάποιον εχθρό που επιβουλεύεται, επιτίθεται κι επιθυμεί τον αφανισμό της Εκκλησίας και της Παράδοσής μας. Κατά αυτόν τον τρόπο δείχνει έμμεσα τα κόμματα εξουσίας τα οποία κατηγορεί ότι, ακολουθώντας τις ευρωπαϊκές κατευθυντήριες, απομακρύνουν το έθνος από «τα ριζιμιά θεμέλια» της ύπαρξής του.

4.2.2. Οικογένεια – Παιδί – Παιδεία

Δεν υπάρχει κανένας λόγος, στο προς εξέταση υλικό, που να έχει εκφωνήσει ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ κατά την προεκλογική και μετεκλογική περίοδο, στον οποίο, επιδιώκοντας να παρουσιάσει τις βασικές θέσεις του κόμματος, να μην αναφερθεί στα ζητήματα της παιδείας, του παιδιού και της οικογένειας. Πάγια θέση του κόμματος είναι πως «η πατρίδα χρειάζεται παιδιά και παιδεία». Παρακάτω παραθέτουμε λέξεις, φράσεις, θέσεις από το λόγο του κ. Νατσιού που αποδεικνύουν τη σημασία και την ύψιστη προτεραιότητα που έχουν τα συγκεκριμένα ζητήματα για τη ΝΙΚΗ καθώς και τον τρόπο που το κόμμα προτείνει στην πολιτεία να τα διαχειριστεί.

«Χρειαζόμαστε παιδιά και παιδεία», «εξ άκρας συλλήψεως υπάρχει άνθρωπος, υπάρχει το δικαίωμα του αγέννητου παιδιού», «στα παιδιά πρέπει να διδάσκουμε την αγνότητα», «μια παιδεία που θα προβάλλει τα αγνά και καθάρια ήθη μας», «ο νουνεχής γονέας», «ο αόρατος εχθρός που λέγεται υπογεννητικότητα είναι πολύ πιο ύπουλος από τους ορατούς εχθρούς του έθνους μας», «ο ελληνισμός πεθαίνει από δημογραφική αιμορραγία», «η ωρολογιακή βόμβα του δημογραφικού», «δημογραφική πανωλεθρία που απειλεί συθέμελα το έθνος», «δημογραφική συρρίκνωση που απειλεί με βιολογική εξαφάνιση το έθνος των Ελλήνων», «τι είναι αυτό που αγριεύει, εξαγριώνει τα παιδιά σήμερα;», «ποιος φταίει; φταίνε τα παιδιά μας;», «το ανεξέλεγκτο διαδίκτυο, η τηλεόραση και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καθοδηγούν τα παιδιά μας, είναι οι νέοι δάσκαλοι των παιδιών», «το εκπαιδευτικό σύστημα αναπαράγει άψυχες γνώσεις που έχουν αποσυνδεθεί από την εθνική μας συνείδηση, την ιστορία μας και την πίστη μας», «τα σχολεία είναι γκρίζα φυτώρια απαισιοδοξίας, κέντρα εκπαίδευσης καταπτομένων κι απογοητευμένων νέων ανθρώπων», «η ελληνική σκέψη είναι η μόνη γνησίως δυτική και οικουμενική και θα πρέπει η παιδεία να τη διδάσκει», να προάγουν (τα Πανεπιστήμια) τα γερά ελληνικά γράμματα, την ελληνική έρευνα, τον ελληνικό πολιτισμό στο νέο, άχρωμο, παγκοσμιοποιημένο κόσμο που ζούμε», «η Ελλάδα να ηγηθεί της μεταρρύθμισης της Δύσεως εκπαιδευτικά. Εδώ γεννήθηκαν όλα», «Δράξασθε παιδείας!», «να μεγαλώνουν τα νέα ζευγάρια τα παιδιά τους εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου», «η παραδοσιακή οικογένεια είναι το αιώνιο κύτταρο της κοινωνίας και του έθνους μας», «τα ελληνόπουλα να μεγαλώνουν στην αγκαλιά της μάνας και του πατέρα τους», «πατρίδα σημαίνει πολλές οικογένειες μαζί», «παρά φύσιν κηδεμόνες», αφύσικα δικαιώματα», «δε μπορούμε να

απαιτήσουμε από μια πορτοκαλιά να παράγει αχλάδια», «η ζωή γεννιέται από την αλληλοσυμπλήρωση αρσενικού και θηλυκού», «οι νόμοι της φύσης παραμένουν αιώνιοι και αμετάβλητοι», «τα φύλα δεν εκσυγχρονίζονται», «τα ομοειδή δεν ολοκληρώνονται μεταξύ τους ούτε ολοκληρώνουν τον ψυχισμό του παιδιού, αντιθέτως τον διαστρέφουν», «φυσιολογικές οικογένειες» (οι ετεροφυλόφιλες), «αντικατάσταση της ιερής οικογένειας με σοδομικές παρεούλες», «Αυτή την πόρτα του φρενοκομείου ανοίγετε και θέλετε να μας την παρουσιάσετε ως πρόοδο;!», «Επιδιώκεται μια κανονικοποίηση των σεξουαλικών αποκλίσεων και μια εξίσωση των ομοφυλόφιλων ζευγαριών με την παραδοσιακή οικογένεια», «απ'τη μάνα ξεκινάνε τα πάντα», «Για μας, για τη ΝΙΚΗ, για το λαό που μας στηρίζει, μόνη αποδεκτή, θεσμοποιημένη συμβίωση είναι ο γάμος μεταξύ ενός άνδρα και μιας γυναίκας. Τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο!», «η οικογένεια είναι η έσχατη, μεγάλη του Γένους Σχολή», ««κατ'οίκον εκκλησία», «το θεμέλιο της ζωής», «θερμοκήπιο γαλήνιων ψυχών», αγκαλιά προσώπων», «εθελούσια θυσία», «πρώτο κι έσχατο καταφύγιο του παιδιού»» (ενν. η οικογένεια), «η πολυτεκνία είναι το μέλλον της πατρίδας», «Υπουργείο Παιδομαζώματος και Κακοπαιδείας» (το Υπουργείο Παιδείας), «αποστολή της Παιδείας είναι να ενταχθούν οι νέοι στο παρελθόν δηλαδή να αποκτήσουν ρίζες», «παιδεία είναι η καλλιέργεια χαρακτήρα και μόρφωση εδραία», «παιδεία εστί μετάληψις αγιότητος», «ψυχοκτόνος παιδεία» (ενν. η τωρινή), «το μέλλον της πατρίδας μας κρίνεται μέσα στα σπίτια και μες στις σχολικές αίθουσες», «η παιδεία είναι φως», «τα βιβλία/πανέρια με τις οχιές που κυκλοφορούν στις σχολικές τσάντες των παιδιών μας», «εισάγουν τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, έμμεσος τρόπος μαγαρισμού των παιδιών μας», «η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση είναι προώθηση ομοφυλοφιλίας και παιδεραστίας» «Φτάνει! Με τα ξυλοκέρατα και τις γουρουνοτροφές που διδάσκονται στα παιδιά μας!», «να ξαναγίνει η Παιδεία ανθρωποποιός», «η εκπαίδευση οφείλει να είναι συντηρητική».

4.2.2.1. Κριτική Ανάλυση Λόγου «Οικογένεια – Παιδί – Παιδεία»

Ο Δημήτρης Νατσιός τάσσεται κατά των αμβλώσεων ταυτιζόμενος έτσι και με την πάγια θέση της Εκκλησίας επί του θέματος. Έτσι κι αλλιώς «η Πατρίδα χρειάζεται παιδιά», και συνεχίζει τρομοκρατώντας κυριολεκτικά το ακροατήριό του με το δημογραφικό μας πρόβλημα, και κάνοντας χρήση ενός λεξιλογίου καταστροφολογικού. «Ο ελληνισμός πεθαίνει», «ωρολογιακή βόμβα», «πανωλεθρία», «απειλεί συθέμελα», «βιολογική

εξαφάνιση» είναι μερικές από τις λέξεις υπέρτατης κινδυνολογίας, σχεδόν εσχατολογίας που χρησιμοποιεί, επιδιώκοντας προφανώς να κινητοποιήσει τα αντανάκλαστικά φόβου του ακροατηρίου του, και το τελευταίο να λάβει δράση, στηρίζοντας τον ίδιο και το κόμμα του στις εκλογικές διαδικασίες.

Υποβάλλοντας συχνά ρητορικές, δασκαλίστικες ερωτήσεις στο ακροατήριό του άλλωστε συχνά απευθύνεται στο ακροατήριό του σαν τάξη ή σαν ποίμνιο- όπως «ποιος φταίει που έχουν εξαγριωθεί τα παιδιά μας» και υπονοώντας ότι τα παιδιά είναι σίγουρα τα τελευταία που φταίνε, προχωρά σε προσωπικές εξηγήσεις του φαινομένου. «Τα παιδιά μας» κι είναι σημαντικό να εστιάσουμε στην προσωπική δείξη «μας» που είναι παρούσα σε όλους του λόγους του, συνοδεύοντας κατά βάση τα ουσιαστικά «πατρίδα», «πίστη», «παιδιά» και τονίζοντας το ειλικρινές ενδιαφέρον και τη σύνδεση που νιώθει ο ομιλητής με τις προαναφερθείσες έννοιες δεν διδάσκονται πλέον τα «γερά ελληνικά γράμματα» και την ελληνική σκέψη, που είναι, κατά τον κ. Νατσιό, «η μόνη δυτική και οικουμενική». «Εδώ γεννήθηκαν όλα» άλλωστε κατά τον Πρόεδρο της ΝΙΚΗΣ, αποκαλύπτοντας έτσι τον μεγαλοϊδεατισμό και τον εθνοκεντρισμό που τον διακατέχει. Στις εθνικιστικές αυτές απόψεις κρύβεται καλά «καρυκευμένο» για να κάνουμε χρήση ενός δικού του όρου το μισαλλόδοξο και ρατσιστικό πρόσωπο της ΝΙΚΗΣ που βλέπει ως μοναδικό κέντρο του κόσμου τον ελληνικό πολιτισμό, ο οποίος ελληνικός πολιτισμός «κοιτά» όλους τους υπόλοιπους αφ' υψηλού. Ένας βασικός λόγος που κατά τον κ. Νατσιό παρατηρούνται αυτά τα φαινόμενα βίας και ανομίας μεταξύ των νέων της χώρας είναι η απομυθοποίηση και αποϊεροποίηση του ιερού θεσμού της οικογένειας. Τα παιδιά δεν τα μεγαλώνουν πια οι γονείς «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου» υπονοώντας ότι η ανατροφή των παιδιών οφείλει να είναι χριστιανοκεντρική, ενώ αδιόρατοι ξενόφερτοι νεοτερισμοί επιβουλεύονται την παραδοσιακή οικογένεια, εισάγοντας καινούργια, επικίνδυνα για το έθνος ήθη. Οποιαδήποτε άλλη μορφή οικογένειας πέρα από την ετεροφυλόφιλη κρίνεται «αφύσικη», «παρά φύσιν» και δυνητικά βλαβερή για την ψυχική υγεία του παιδιού, που προορίζεται να μεγαλώνει στην αγκαλιά της μάνας και του πατέρα του. Επιμένει να επανέρχεται σε μια μορφή κοινότητας, κακοποιητικού, ομοφοβικού λόγου (βλ. «σοδομικές παρεούλες», «τα ομοειδή δεν ολοκληρώνονται μεταξύ τους») προκειμένου να επιχειρηματολογήσει υπέρ της μίας και μοναδικής Αγίας ελληνικής οικογένειας που απειλείται όσο ποτέ άλλοτε από τις δυτικές «προοδευτικές» ιδέες, οι οποίες δεν προτάσσουν το δικό του σκληρό σεξουαλικό κομφορμισμό. Αυτή η δαιμονοποίηση της ξενόφερτης νεοτερικότητας και της «άχρωμης» παγκοσμιοποίησης είναι μια κλασική

συνομωσιολογική άποψη της ακροδεξιάς και τη συναντήσαμε και στα άλλα δύο κόμματα της ελληνικής Βουλής, των οποίων το κεντρικό πολιτικό στίγμα περιγράφηκε στην αρχή αυτής της εργασίας. Αξιοσημείωτο είναι ακόμη ότι ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ, προκειμένου να πείσει το ακροατήριό του, ανατρέχει σε λέξεις με τεράστια συναισθηματική φόρτιση, που ανακινούν μνήμες, κάνοντας επίκληση στο συναίσθημα των ακροατών του. Η φράση «απ' τη μάνα ξεκινάνε τα πάντα», και η συνειδητή επιλογή της εναλλακτικής «μάννα» αντί «μητέρα» ή «μαμά» ανακινεί στον ακροατή του μια συλλογική εμπειρία, μια συλλογική γνώση για το πρότυπο της μάνας. Ένα πρότυπο σχεδόν καθαγιασμένο, περιβεβλημένο από ένα πέπλο ιερότητας, αυταπάρνησης, αυτοθυσίας. Ο λόγος του έτσι καταφέρνει να γίνεται πιο εύκολα πειστικός, καθώς δονεί ευαίσθητες χορδές της συλλογικής μνήμης και ο ίδιος καταλήγει να γίνεται χειριστικός και λαϊκίστικος.

Για την παιδεία δε, ο κ. Νατσιός έχει να πει πολλά και «μετά λόγου γνώσεως» όπως ισχυρίζεται, καθώς δε διστάζει σχεδόν σε κάθε ομιλία του να κάνει αναφορά στην επαγγελματική του ιδιότητα και εμπειρία «τριανταπέντε (35) χρόνια υπήρξα μάχιμος δάσκαλος». Για τον κ. Νατσιό η παιδεία οφείλει να διδάσκει στα παιδιά την «αγνότητα» όπως αναφέρει κι ο Ράιχ το 1974 και «τα αγνά και καθάρια ήθη» του έθνους μας, υπονοώντας προφανώς ότι κάτι τέτοιο δε συμβαίνει στις μέρες μας. Δε χωρά αμφιβολία ότι ο κ. Νατσιός δανείζεται για άλλη μια φορά εκκλησιαστική ορολογία, αλλά και φρασεολογία όπως αποδεικνύεται (βλ. «παιδεία εστί μετάληψις αγιότητος»). Είναι ξεκάθαρο ότι υπονοεί πως αυτά που διδάσκονται πλέον τα παιδιά είναι μπολιασμένα με τις ξενόφερτες, επικίνδυνες ιδέες του προοδευτισμού και της νεοτερικότητας, οι οποίες θεωρεί ότι «μαγαρίζουν» τις αθώες ψυχές τους. Δε διστάζει μάλιστα να τις χαρακτηρίσει ως «γουρουνοτροφές» και «ξυλοκέρατα», ως τροφή δηλαδή που μόνο ζώα που ανήκουν σε κατώτατες κατηγορίες του ζωικού βασιλείου θα κατανάλωναν, τονίζοντας με αυτόν τον τρόπο τον απόλυτο πάτο που -κατά τη γνώμη του- έχει πιάσει η ελληνική παιδεία και κινητοποιώντας για άλλη μια φορά τις φοβίες για μια επικείμενη καταστροφή. Είναι εντυπωσιακά ευφάνταστος με τη χρήση των λέξεων, χαρακτηρίζοντας το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ως «Υπουργείο Παιδομαζώματος και Κακοπαιδείας», υπονοώντας ενδεχομένως ότι η μόνη του δουλειά είναι να συγκεντρώνει τα παιδιά στις σχολικές αίθουσες, παρέχοντάς τους ουσιαστικά κακή ή ανύπαρκτη παιδεία. Κατηγορεί το Υπουργείο για την εισαγωγή του μαθήματος της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στα σχολεία, ισχυριζόμενος ότι διαστρέφει τον ψυχισμό των παιδιών και προωθεί την ομοφυλοφιλία και την παιδεραστία. Δεν φαίνεται εντωμεταξύ να προβαίνει σε μια

προσπάθεια διαχωρισμού αυτών των δύο εννοιών, αντιθέτως τις συνδέει με παρατακτικό σύνδεσμο, επιδιώκοντας έτσι να τις συνδέσει ως σημασίες. Η παιδεία για τον κ. Νατσιό οφείλει να είναι ανθρωποποιός, να φτιάχνει δηλαδή ανθρώπους, κάτι που σύμφωνα με τον ίδιο δε συμβαίνει στην πραγματικότητα. Τα σχολικά βιβλία, «πανέρια με οχιές» όπως τα ονομάζει, υπονοώντας τον ύπουλο τρόπο με τον οποίο επιδιώκει το εκπαιδευτικό σύστημα να διαμορφώσει τις ψυχές και τις συνειδήσεις των μαθητών και η «αντικατάσταση» του δασκάλου από «το ανεξέλεγκτο διαδίκτυο, την τηλεόραση και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης» στα οποία περνάνε τα παιδιά τον περισσότερο χρόνο τους, «τα αγριεύει, τα εξαγριώνει», αντί να προστατεύει την τρυφερότητα της παιδικής τους ψυχής. Εδώ είναι προφανές ότι επιτίθεται στην τεχνολογία και στα παρελκόμενά της, κατηγορώντας την για τα φαινόμενα παραβατικότητας των παιδιών, μοιάζοντας να μην κατανοεί ότι τα δεδομένα της κάθε εποχής είναι διαφορετικά κι ό,τι η τεχνολογία είναι ένα από αυτά κι ήρθε για να μείνει. Η αποσύνδεση της εκπαίδευσης από «τις ρίζες, την πίστη, την Ιστορία και την εθνική μας συνείδηση» είναι για το Νατσιό, συν τοις άλλοις, ο λόγος της αποτυχίας της σύγχρονης κοινωνίας να διατηρήσει μια «ανθρωποποιό» παιδεία. Αντιθέτως αυτό που κατάφερε είναι να δημιουργήσει «γκρίζα φυτώρια απαισιοδοξίας, κέντρα εκπαίδευσης καταπονημένων και απογοητευμένων ανθρώπων». Το χρώμα «γκρι» που χρησιμοποιεί δημιουργεί αμέσως μια αίσθηση μελαγχολίας κι ενισχύει τη λέξη «απαισιοδοξία» που ακολουθεί παρακάτω. Σε συνδυασμό με τη λέξη «φυτώρια» στην οποία αναφέρεται το επίθετο «γκρίζα»- ο Νατσιός καταφέρνει να δώσει μια πολύ δυνατή εικόνα και να αναπαραστήσει με έναν έντονο τρόπο το σχολείο ως θερμοκήπιο στο οποίο αναπτύσσονται «φυτά», εννοώντας άτομα χωρίς κρίση και προσωπικότητα. Η σημερινή παιδεία με άλλα λόγια δεν καταφέρνει να εμπνεύσει και να δώσει τις απαραίτητες γνώσεις και τα κίνητρα στα παιδιά για εξέλιξη και δημιουργία. Δεν καταφέρνει επίσης να βγάλει από τους κόλπους της «ψυχικά αρματωμένους», «φωτισμένους πολίτες» που ακτινοβολώντας το φως της γνώσης και των αξιών τους θα συμβάλλουν στην καλυτέρευση αυτού του κόσμου και του εαυτού τους. Καταλήγοντας αφήνουμε εδώ τη θέση του ίδιου του Προέδρου της ΝΙΚΗΣ ότι η εκπαίδευση οφείλει να είναι συντηρητική, επιβεβαιώνοντας όλη την παραπάνω επιχειρηματολογία.

4.2.3. Πατρίδα – Έθνος – Εθνική Ταυτότητα

Η τρίτη βασική ενότητα στο λόγο του κ. Νατσιού είναι αυτή που αφορά την πατρίδα, το έθνος και την εθνική ταυτότητα. Η «φιλοπατρία» άλλωστε είναι κατά τα λεγόμενά του, ο ένας (ο άλλος είναι η Πίστη) από τους δύο ιδεολογικούς πυλώνες του κόμματός του. Η δημοσιογράφος και διευθύντρια του γραφείου τύπου της ΝΙΚΗΣ Στέφη Χριστοδούλου, επιβεβαιώνει στον εισαγωγικό λόγο της στο Βελλίδειο Συνεδριακό Κέντρο, αυτό που κι ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ έχει αναφέρει πολλάκις στους λόγους του, ότι δηλαδή: «Η ΝΙΚΗ γεννήθηκε από τα χημικά που της έριξαν στις διαδηλώσεις κατά της Συμφωνίας των Πρεσπών». Ο «Μακεδών το γένος» άλλωστε, Δημήτρης Νατσιός, πρωτοστάτησε στις διαδηλώσεις ενάντια σε αυτή την «εθνική προδοσία». Παραθέτουμε παρακάτω λέξεις και φράσεις που αποκαλύπτουν τις θέσεις του κόμματος για τα ζητήματα που άπτονται του έθνους και της πατρίδας.

«Αδολη φιλοπατρία», «Ρωμανία» (ενν. η Βυζαντινή Αυτοκρατορία), «το Βυζάντιο υπήρξε θεοκεντρική κι όχι θεοκρατική αυτοκρατορία», «η μητέρα Πατρίδα», «πραγματικοί Έλληνες», «αποθήκευση ψυχών» (για τους μετανάστες), «ετερόκλητο πλήθος εποίκων που δεν έχουν πρόθεση να σεβαστούν τη χώρα μας», «πληθυσμιακή αλλοίωση», «πολιτισμικά σκλαβοπάζαρα», «η καταδίωξη του εθνικού», «η άκριτη νεοτερικότητα», «το λαθρομεταναστευτικό ως εθνικό πρόβλημα», «αντικατάσταση του πληθυσμού», «επιδοτούμε τον εποικισμό της χώρας από ισλαμιστές», «μη γίνουμε το πρώτο εμιράτο της Ευρώπης», «η λύση για τη μετανάστευση είναι να γίνει η χώρα μας φραγμένο αμπέλι», «οι πολιτιστικές βάσεις της Δύσης ανήκουν στην Ελλάδα», «εθνοκτόνοι νόμοι», «να θυμίσουμε τις ρίζες», «εδαφικώς είμαστε μικρό κράτος αλλά πνευματικώς είμαστε παγκόσμια δύναμη», «υπέρ βωμών και εστιών», «εμείς είμαστε Ρωμιοί», «Είμαστε η ρωμιοσύνη!», «Ελάτε! Η μάνα μας είναι άρρωστη. Η πατρίδα μας! Η μάνα μας!», «Πρέσπες του Αιγαίου», «Εμείς συνεχώς υποχωρήσεις κι οι Τούρκοι συνεχώς απαιτήσεις», «οι ένδοξες ένοπλες δυνάμεις», «εθνομηδενιστές», «δηλωμένοι απάτριδες», «ξενοδουλεία», «η τιτάνια υποχρέωση της ΝΙΚΗΣ είναι να διώξει το ψευτορωμαίικο και να φτιάξει επιτέλους το ρωμαίικο», «ξεπούλημα στο Αιγαίο», «ισλαμοποίηση της χώρας», «προσβάλλουν εθνικά σύμβολα» (ενν. οι κυβερνώντες), «ο Μογγόλος κατακτητής που ακόμα στάζουν τα χέρια του αίμα» (για τον Ερντογάν), «το ζοφερό Ισλάμ», «η προδοσία των Πρεσπών», «ο φιλότιμος Έλληνας», «ρωμαίικο

φιλότιμο», «μην εμπιστεύεστε τους Τούρκους!», «προαιώνιος εχθρός η Τουρκιά», «τα μαρμαρένια αλώνια» (ενν. την Κύπρο), «η έσχατη γωνιά της Ρωμιοσύνης» (ενν. η Κύπρος), «ψηλά και με τη Νίκη!», «το Γένος μας», «Υπάρχει ένας πολιτισμός. Ο Ρωμαίικος, κι αυτόν πρέπει να ξαναβρούμε», «Να επαναφέρουμε στο προσκήνιο την πονεμένη Ρωμιοσύνη», «Μολών λαβέ! Η αειθαλής και διαχρονική απάντηση του Γένους των Ελλήνων», «οι Φράγκοι κι οι Λεβαντίνοι» (σημ. ο Λεβαντίνος για τον Νατσιό είναι αυτός που έχει το αίμα δέκα (10) εθνών και την ψυχή κανενός), «μάθημα πατριδογνωσίας στα σχολεία», «πίστη στο Χριστό κι αγάπη για την Πατρίδα», «το αναστάσιμο τροπάρι του Γένους» (ενν. τον Εθνικό Ύμνο), «όλα τα Έθνη πρέπει να πηγαίνουν μπροστά, εκτός του ελληνικού που πρέπει να στραφεί προς τα πίσω», «το ποτάμι της ζωής» (ενν. τις παρελάσεις), «λαός χωρίς Ιστορία είναι δέντρο χωρίς ρίζες», «εθνική μειοδοσία» (για την αποστρατικοποίηση των νησιών), «ο υπερήφανος Ρωμιός», «ψευτοϊστορικοί, νεογραικύλοι που μαγαρίζουν την ιστορία μας», «το σχολείο δεν είναι πολυπολιτισμική Disneyland», «δεν είναι το σχολείο χώρος ενσωμάτωσης μεταναστών, λαθρομεταναστών κι άλλων «ωραίων» πραγμάτων», «οι τουρκοσειρές είναι έμμεση μορφή εξισλαμισμού», «ποινικοποιήθηκε ο πατριωτισμός», «η ανθρώπινη χωματερή της Ευρώπης» (αναφέρεται στους μετανάστες ως σκουπίδια), «ιστορική ευθανασία», «Μακεδών το γένος» (ο ίδιος για την καταγωγή του), «η Μεγάλη Παρασκευή της Μακεδονίας» (η Συμφωνία των Πρεσπών)

4.2.3.1. Κριτική Ανάλυση Λόγου Πατρίδα – Έθνος – Εθνική ταυτότητα

Κάτι που κρίνεται αξιοσημείωτο και που ίσως να μη γίνεται τόσο ξεκάθαρο στην απομαγνητοφώνηση, είναι ότι το κομμάτι του Μακεδονικού και της συμφωνίας των Πρεσπών φαίνεται να είναι το πλέον αυθόρμητο τμήμα του λόγου του. Γίνεται έντονος, απότομος, καυστικός, καταγγελτικός ενώ μοιάζει να τον συνεπαίρνει το συναίσθημα (Εδώ να σημειώσουμε ότι ο Νατσιός πολύ συχνά αναφέρεται στο συναίσθημά του π.χ. «αυτές οι συζητήσεις είναι πολύ στενάχωρες», «μας λυπεί ιδιαίτερα», «στεναχωρήθηκα ιδιαίτερα» κ.α. δίνοντας την αίσθηση ότι έχει μια συναισθηματική εμπλοκή και ταύτιση με αυτά που πιστεύει). Η χρήση της φράσης «Μεγάλη Παρασκευή της Μακεδονίας» που αφορά στη μέρα υπογραφής της Συμφωνίας των Πρεσπών αποσκοπεί για άλλη μια φορά να φέρει στην επιφάνεια τη συλλογική μνήμη μιας μέρας ορόσημο για τη Χριστιανοσύνη και να ανακινήσει τα αντίστοιχα συναισθήματα βαθέως πένθους και μελαγχολίας.

Καταγγέλλει την «ποινικοποίηση του πατριωτισμού» και την «καταδίωξη του εθνικού» στοχοποιώντας όσους έχουν μια πιο διαλλακτική οπτική στα εθνικά θέματα καθώς και όσους ταυτίζουν τους φιλοπάτριδες με ακραία εθνικιστικά στοιχεία. Άλλωστε δεν είναι λίγες οι φορές που σπεύδει να διαχωρίσει τη θέση του ίδιου και του κόμματός του από τα τελευταία. Παρόλα αυτά, ο λόγος του κι ειδικότερα στα ζητήματα που άπτονται της πατρίδας και του έθνους δε μπορεί παρά να χαρακτηριστεί ως εξόφθαλμα ρατσιστικός και εθνικιστικός, ενώ το λεξιλόγιο είναι παρόμοιο κι ενίοτε ακριβώς ίδιο με των υπόλοιπων ακροδεξιών κομμάτων. Ο κ. Νατσιός παρουσιάζει τους μετανάστες ως «έποικους» που έρχονται να καταλάβουν γη και ύδωρ και να μετατρέψουν τη χώρα και όλη την Ευρώπη σε τεράστια «χωματερή» αφήνοντας το ξεκάθαρο υπονόημα ότι οι άνθρωποι αυτοί είναι σκουπίδια (!), στερώντας τους έτσι την ανθρώπινή τους υπόσταση. Το αποτέλεσμα όλου αυτού του «εποικισμού», σύμφωνα με το Νατσιό, θα είναι η αναπόφευκτη «πληθυσμιακή αλλοίωση» και η «αντικατάσταση» του γηγενούς πληθυσμού από τον ξένο δείχνοντας την κλασική ακροδεξιά ρητορική (Auger, 2020). Είναι ολοφάνερο επομένως ότι ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ πιστεύει στην καθαρότητα της φυλής, στην εθνική ομοιογένεια του πληθυσμού και αντιτίθεται σε κάθε μορφή πολυπολιτισμικής κοινωνίας (Χρυσόχοου, 2011). Επιβεβαιώνει μάλιστα τα παραπάνω όταν αντιδρά στη μετατροπή των σχολείων σε «πολυπολιτισμικές Disneyland», εμμένοντας για άλλη μια φορά στην αναγκαιότητα εθνικής ομοιογένειας στη σχολική τάξη. Άλλωστε η εθνική ταυτότητα, κατά τον Νατσιό, βρίσκεται σε κίνδυνο. Οι μουσουλμάνοι έποικοι θα οδηγήσουν τη χώρα σε «εξισλαμισμό» και θα τη μετατρέψουν στο «πρώτο εμιράτο της Ευρώπης», καθώς ισχυρίζεται με έναν τρόπο απόλυτο, κατηγορηματικό αν και καθόλου στοιχειοθετημένο, ότι αυτό «το ετερόκλητο πλήθος εποίκων δεν έχει καμία πρόθεση να σεβαστεί τη χώρα μας». Η ρητορική του όμως σκληραίνει και λαμβάνει διαστάσεις λόγου του μίσους όταν αναφέρεται στους Τούρκους και τον Ερντογάν. Για τον Νατσιό οι Τούρκοι παραμένουν ο «προαιώνιος εχθρός» που συνεχώς απαιτεί και δεν πρέπει ποτέ να του δείχνεις εμπιστοσύνη. Μιλά για «ζοφερό Ισλάμ» βάζοντας έτσι σε μια σκοτεινή κατηγορία όλους ανεξαιρέτως τους ακολούθους της συγκεκριμένης θρησκείας, ενώ αναφέρεται στον Ερντογάν ως «Μογγόλο κατακτητή που ακόμα στάζουν τα χέρια του αίμα». Είναι ολοφάνερο από τις λέξεις και τους χαρακτηρισμούς που χρησιμοποιεί ότι προβαίνει σε ένα διαχωρισμό του «εμείς και οι άλλοι» όπου οι άλλοι αποτυπώνονται ως κατώτεροι και δυνάμει επικίνδυνοι, ενώ «εμείς», οι «πραγματικοί Έλληνες», «οι φιλότιμοι και υπερήφανοι Ρωμιοί» είμαστε οι συνεχιστές του μοναδικού πολιτισμού στον κόσμο, του «ρωμαίικου» (Γωεργιάδου, 2015). Σε αυτό

το σημείο έχει ενδιαφέρον να σημειώσουμε πως ο Νατσιός επιλέγει συνειδητά να χρησιμοποιήσει κάποιους όρους έναντι κάποιων άλλων, όπως για παράδειγμα «Ρωμανία» αντί για «Βυζαντινή Αυτοκρατορία» ή «Ρωμιοί» αντί για «Έλληνες». Η αντιπάθεια του προς τους «Φράγκους», τους Δυτικούς δηλαδή, είναι έκδηλη κι εδώ, μια που ο όρος «Βυζάντιο» είναι κατοπινός και καθιερώθηκε από τους σύγχρονους δυτικούς ιστορικούς, συγγραφείς κι ερευνητές. Η εμμονή του δε με τη χρήση των όρων «Ρωμιός», «Ρωμιοσύνη», «ρωμαίικο» εξυπηρετεί την επιχειρηματολογία του, η οποία προσπαθεί να ταυτίσει τον Ελληνισμό με την Ορθοδοξία καθώς η λέξη «Ρωμιός» παραδοσιακά αναφερόταν στον Έλληνα που ακολουθεί την Ορθόδοξη Χριστιανική Πίστη.

Ποιες είναι όμως οι προτάσεις του Νατσιού και του κόμματός του για να σωθεί «η μάνα μας που είναι άρρωστη» (κάνοντας για άλλη μια φορά χρήση αυτής της τόσο έντονα συναισθηματικά φορτισμένης λέξης); Η ΝΙΚΗ επιτίθεται στην κομματοκρατία. Αποτελεί βασική αρχή της που αναγράφεται, όπως έχουμε προαναφέρει, και σε περίοπτη θέση στη διαδικτυακή σελίδα του κόμματος, ότι στους κόλπους της δε δέχεται κανέναν που να έχει θητεύσει σε κυβερνήσεις, κοινοβούλιο και ευρωκοινοβούλιο, γιατί για τη ΝΙΚΗ και το Νατσιό όλοι αυτοί είναι «εθνομηδενιστές», «ξενόδουλοι» και «δηλωμένοι απάτριδες». Είναι φανερό ότι αμφισβητεί το πατριωτικό φρόνημα των πολιτικών του αντιπάλων, κατηγορώντας τους εμμέσως ότι εξυπηρετούν ξένα συμφέροντα και σίγουρα όχι τα συμφέροντα του ελληνικού λαού. Απόδειξη αποτελούν κι οι «εθνοκτόνοι νόμοι» που ψηφίζουν, αποκαλύπτοντας την πρόθεσή του να τους αλλάξει. Όσον αφορά τη μετανάστευση, ο Νατσιός προτείνει να γίνει η χώρα μας «φραγμένο» αμπέλι κάνοντας ένα λογοπαίγνιο με την έκφραση «ξέφραγο αμπέλι» που χρησιμοποιείται κατά κόρον από την αντιμεταναστευτική ρητορική και νοητά μας παραπέμπει σε υπερυψωμένους φράχτες ή τείχη που εμποδίζουν τις ορδές των μεταναστών να εισέλθουν στη χώρα. Αποτίνει φόρο τιμής στις «ένδοξες ένοπλες δυνάμεις», αναγνωρίζοντας σε αυτές το σημαντικότερο ρόλο της φύλαξης των συνόρων και της διατήρησης της εδαφικής κυριαρχίας της χώρας και προτείνει μαθήματα πατριδογνωσίας στα σχολεία προκειμένου να εμπεδωθεί η φιλοπατρία στους αυριανούς Έλληνες πολίτες. Δε θα μπορούσε να αφήσει έξω την «Αγία Παράδοση» (Βανδώρος, 2015) και το ρόλο που αυτή παίζει στην συνέχεια του ελληνικού έθνους. Άλλωστε συχνότατα στις ομιλίες του προβαίνει στην ετεροαναφορά από τον Δημήτρη Καμπούρογλου ότι: «Όλα τα έθνη για να προοδεύσουν πρέπει να βαδίσουν εμπρός, πλην του ελληνικού που πρέπει να στραφεί προς τα πίσω» (Πλάντζος, 2009).

Επιστροφή στις ρίζες επομένως προτείνει ο Δημήτρης Νατσιός για να σωθεί η «μάννα» πατρίδα που νοσεί.

4.3. Ποσοτική ανάλυση κειμένου με την εφαρμογή antconc

Μέχρι αυτό το σημείο επιχειρήθηκε μια ποιοτική ανάλυση του λόγου του Νατσιού, περιορισμένη στις τρεις βασικές θεματικές στις οποίες ο ίδιος εστιάζει κι επανέρχεται με τη μεγαλύτερη συχνότητα. Παρακάτω παρατίθενται τα αποτελέσματα μιας ποσοτικής ανάλυσης κειμένου, αξιοποιώντας την εφαρμογή ποσοτικής ανάλυσης κειμένου antconc. Το κείμενο αποτελεί απομαγνητοφωνημένη προεκλογική ομιλία του Δημήτρη Νατσιού στις 19 Μαρτίου το 2023 στο Καρπενήσι και παρατίθεται αυτούσιο στο παράρτημα της παρούσας εργασίας. Το συγκεκριμένο κείμενο επιλέχθηκε αφενός γιατί ως προεκλογική ομιλία εστιάζει στα βασικά ζητήματα που απασχολούν τη ΝΙΚΗ και αφετέρου λόγω του ότι προηγείται -καθ' ότι αποτελεί προεκλογική ομιλία-, της εισόδου της ΝΙΚΗΣ στη Βουλή, ο αρχηγός της, δεν μιλά ακόμα υπό το περιορισμένο πλαίσιο του επαγγελματία πολιτικού, αλλά μπορεί να εκφραστεί με μεγαλύτερη χαλαρότητα και αυθορμητισμό. Να επισημάνουμε ότι στις εκλογές του Ιουνίου 2023, η ΝΙΚΗ στο Καρπενήσι εξελέγη 5^ο κόμμα με ποσοστό 4,43%, επομένως οι πιθανότητες η ομιλία του κ. Νατσιού να απευθύνεται σε ένα φίλα προσκείμενο ακροατήριο είναι ιδιαίτερα αυξημένες.

Πίνακας 1: Αποτελέσματα ποσοτικής ανάλυσης κειμένου μέσω antconc

Type	Freq
Παιδιά	25
Ελλάδα	14
Εμείς	14
Πατρίδα	10
Είμαι	9
Εγώ	9

Σήμερα	9
Τώρα	9
Όχι	9
Έλληνες	8
Αγαπητοί	8
Παιδεία	7
Άγιος	7
Αυτοί	7
Γλώσσα	7
Θαύμα	7
Κράτος	7
Λευτεριά	7
Πρέπει	7
Σχολειό	7
Χριστός	7
Άνθρωπος	6
Βιβλία	6
Γένους	6
Οικογένεια	6
Πατέρες	6

Χαίρε	6
-------	---

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων Συγγραφέα

Οι παραπάνω 30 λέξεις είναι αυτές που εμφανίζονται στο κείμενο με τη μεγαλύτερη συχνότητα. Όπως με ευκολία μπορεί να διαπιστώσει κανείς, οι τρεις βασικές θεματικές που διατρέχουν όλους τους λόγους του Προέδρου της ΝΙΚΗΣ, κάνουν την εμφάνισή τους και στα ευρήματα. Οι λέξεις «παιδιά», «Ελλάδα», «πατρίδα», «Χριστός» είναι αυτές που στατιστικά εμφανίζονται περισσότερο στο λόγο του, επιβεβαιώνοντας τις κριτικές που κατηγορούν το κόμμα για προσκόλληση στο τρίπτυχο «Πατρίδα - Θρησκεία - Οικογένεια». Τρίπτυχο που ταυτίστηκε με τη ρητορική των Συνταγματαρχών της Χούντας. Ο ίδιος σπεύδει πολλάκις να το απενοχοποιήσει, επιστρατεύοντας ακόμα και τα λόγια του Γ. Σεφέρη «Ελλάς πυρ! Ελλήνων πυρ! Χριστιανών πυρ! Τρεις λέξεις νεκρές. Γιατί τις σκοτώσατε;»

Είναι αξιοσημείωτο ακόμη πως το ρήμα «είμαι» κι η προσωπική αντωνυμία «εγώ» εμφανίζεται με μεγάλη συχνότητα στο κείμενο (ανάμεσα στις πρώτες 6 λέξεις της λίστας). Εδώ ίσως θα είχε ενδιαφέρον να σταθούμε λίγο, γιατί, πίσω από τη μετριοφροσύνη του καλού χριστιανού, φαίνεται να αποκαλύπτεται ένα πρόσωπο που αντιλαμβάνεται τον εαυτό του με έναν τρόπο σχεδόν μεσσιανικό. Αναφέρθηκε πιο πάνω ότι ο Νατσιός προσχώρησε στην πολιτική «κάνοντας υπακοή» σε σεβαστούς ανθρώπους που τον προέτρεψαν να το κάνει. Σαν να ήταν δηλαδή θέλημα Θεού η ενασχόληση με την πολιτική προκειμένου να εξυπηρετήσει ο ίδιος ένα θεϊκό σχέδιο (;). Άλλωστε στο συγκεκριμένο κείμενο θα βρούμε και τη φράση: *«Πού πάτε δάσκαλε;», με ρωτάνε. «Ελπίζω στο θαύμα», λέω στους μαθητές μου*. Αυτοπροβάλλεται επομένως σαν ένας δάσκαλος αγνός και αληθινός με αποστροφή για τους σύγχρονους πολιτικούς και κήρυκας μεγάλων αξιών, ακριβώς σαν τον Χριστό. Δεν θα ήταν καθόλου περίεργο άρα, αν οι υποστηρικτές του τον βλέπανε μεσσιανικά ή ως πατρική φιγούρα που εμπνέει ένα ομαδικό αίσθημα καταφυγής και εμπιστοσύνης.

Το «εμείς» εμφανίζεται επίσης με μεγάλη συχνότητα» (3^ο στην κατάταξη). Εδώ είναι φανερό ότι ο Νατσιός αναφέρεται στην «έσω-ομάδα» του, στους ανθρώπους δηλαδή που μοιράζονται μαζί του βασικές αρχές και ιδεολογίες και που τους διαχωρίζει από τους άλλους. Η λέξη «αυτοί» άλλωστε έχει μια ηχηρή παρουσία στο υπό εξέταση κείμενο η

οποία βέβαια έρχεται σε αντιπαραβολή με τη λέξη «εμείς». «Εμείς είμαστε η πονεμένη Ρωμοσύνη», που πονάμε, που αγαπάμε την πατρίδα σε αντίθεση με «αυτούς» που την ξεπουλάνε και την προδίδουν.

Τέλος, η συχνή παρουσία της λέξης «αγαπητοί», επιβεβαιώνει το καλότροπο του λόγου του Νατσιού και παραπέμπει στη συνήθη προσφώνηση των πατέρων της Εκκλησίας «αγαπητοί αδελφοί ημών». Η ευγένεια στο λόγο και στο διάλογο είναι κάτι που τον χαρακτηρίζει άλλωστε, όπως κι ότι σπάνια ανεβάζει τους τόνους σε μια συζήτηση. Αυτή η συμπεριφορά η δική του και των ομοίων του ευσεβών χριστιανών, έχει όπως λέει παρεξηγηθεί. Τους περνάνε για «αγαπούληδες και καρπαζοεισπράκτορες», υπονοώντας ότι δεν είναι τίποτα από τα δύο.

4.4. Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο αυτό έγιναν αναλυτικές παρουσιάσεις των ευρημάτων που προέκυψαν κατά την ομιλία του Προέδρου της ΝΙΚΗΣ. Ο Νατσιός αρέσκεται να επαναλαμβάνει τις λέξεις «παιδιά», «Ελλάδα», «πατρίδα», «Χριστός» χτίζοντας πάνω σε μια ρητορική που παραπέμπει στη Χούντα των Συνταγματαρχών προσεγγίζοντας ψηφοφόρους που ακόμη και σήμερα νοσταλγούν μια τέτοιου είδους διακυβέρνηση για την Ελλάδα, ενώ λέξεις όπως «αδελφοί» και «αγαπητοί» αναδεικνύουν το ευσεβές του θρησκευτικού του ήθους αλλά και την ουσιαστική διαφορά του στο λόγο και στο ύφος από τους άλλους δύο προέδρους των ακροδεξιών κομμάτων Στίγκα και Βελόπουλο. Τα ευρήματα που αντλήσαμε από τα αποτελέσματα της έρευνας αποτελούν αφορμή για την εξαγωγή συμπερασμάτων και σχολιασμού που θα λάβει χώρα στο κεφάλαιο 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

Συμπεράσματα και προτάσεις

5.1. Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας και συμπεράσματα

Αξιοποιώντας όλα τα παραπάνω στοιχεία, μπορούμε να προχωρήσουμε με ασφάλεια σε κάποια συμπεράσματα για τον αρχηγό της ΝΙΚΗ και το κόμμα του.

Από φιλολογικής - γλωσσολογικής σκοπιάς μπορούμε να πούμε ότι ο λόγος του Προέδρου της ΝΙΚΗΣ διακρίνεται για το λόγιο ύφος του («προσωπικώς», ευδοκίμως», γνησίως» κ.τ.λ.), κάνοντας συχνά χρήση λέξεων της καθαρεύουσας και προσομοιάζοντας με τον κηρυγματικό λόγο της Εκκλησίας. Παραπέμπει συχνά σε λόγια Πατέρων της Εκκλησίας και δανείζεται χωρία από τα ιερά της κείμενα. Αυτό βέβαια αποκαλύπτει και τις συντηρητικές του τάσεις. Ο λόγος του γενικότερα βρίθει από ετεροαναφορές. Ενδεικτικά αναφέρουμε: Τσαρούχης, Κολοκοτρώνης, Σεφέρης, Λουντέμης, Κοσμάς Αιτωλός, Καποδίστριας, Παλαμάς, Γκαίτε, Ντοστογιέφσκι, Άγιος. Παΐσιος, κείμενα του Ευαγγελίου κ.α. Συχνά μάλιστα καταφεύγει και σε αρχαία ελληνικά γνωμικά κι αποφθέγματα, τα οποία αρέσκεται να τα λέει αρχικά στην αρχαία ελληνική και κατόπιν να τα μεταφράζει. Είναι αξιοσημείωτο πραγματικά, το ότι κάποια από αυτά, τα επαναλαμβάνει σχεδόν σε κάθε του ομιλία. Η ευχέρεια στο λόγο, που αδιαμφισβήτητα κατέχει και που του την έδωσε η παλιά κλασική παιδεία της γενιάς του, τον οδηγεί σε λεξιπλασίες κι ευφάνταστους χαρακτηρισμούς δικής του εμπνεύσεως («Πανεπιζήμια, «χαβιαροαριστεροί», «Υπουργείο παιδομαζώματος και Κακοπαιδείας») ενώ καταφεύγει πολύ συχνά σε καλολογικά στοιχεία όπως μεταφορές, επιδιώκοντας να διανθίσει το λόγο του και να προκαλέσει το συναίσθημα των ακροατών του (π.χ. «θερμοκήπιο γαλήνιων ψυχών» η οικογένεια) και παρομοιώσεις («κράτος σκαντζόχοιρος»). Σε αυτό το σημείο έχει ενδιαφέρον να αναφέρουμε ότι ο Νατσιός κάνει συχνά χρήση, ιατρικής λίκκο, ιατρικής ορολογίας («κοινωνική γάγγραινα», «η μάνα μας είναι άρρωστη» κ.α.), κάτι που χαρακτήριζε ιδιαίτερα τον τρόπο ομιλίας του δικτάτορα Παπαδόπουλου (Ψηφιακή βιβλιοθήκη, 2019) και συναντάται συχνά στην ακροδεξιά ρητορική ακόμα και σήμερα (βλ. Marine Le Pen).

Ο λόγος του γίνεται πολλές φορές συναισθηματικός αφού κάνει επίκληση στο συναίσθημα των ακροατών του, αγγίζοντας ενίοτε τα όρια της υπερβολής («πώς να χαρούμε όταν οι αδελφοί μας δακρύζουν, σφίγγουν χείλη και καρδιά ποτίζοντας με αίμα τη γη μας;») και του μελό («πικρός καημός», «κατατρεγμός», «άσπλαχνη μάνα»), ενώ επιδιώκοντας να πετύχει το ίδιο αποτέλεσμα, επιστρατεύει κι αποσπάσματα από ποιητικά κείμενα και στίχους (π.χ. «η δύναμή σου πέλαγο κι η θέλησή μου βράχος» από Δ. Σολωμό) (Ραίχ, 1974).

Επιπλέον, συνηθίζει να κάνει ρητορικές ερωτήσεις, παραπέμποντας σε ένα ύφος δασκαλίστικο κι επιβεβαιώνοντας τις επιρροές που διατηρεί ο λόγος του από τα χρόνια που εργάστηκε ως δάσκαλος. Ο Δημήτρης Νατσιός θεωρεί τον εαυτό του πάνω απ' όλα δάσκαλο και σε καμία περίπτωση επαγγελματία πολιτικό και διατείνεται ότι είναι απλός άνθρωπος του λαού, κάτι που του επιτρέπει να γνωρίζει τα προβλήματα και τις ανησυχίες του τελευταίου (Παπαχελάς, 2007). Είναι έκδηλη η αγάπη που τρέφει ο κ. Νατσιός για το λειτούργημα του δασκάλου, καθώς κι η αγάπη του για τα παιδιά. Η επαγγελματική του ιδιότητα, την οποία υπηρέτησε ουκ ολίγα χρόνια, διαποτίζει το λόγο του αλλά και τη θεματολογία του πολιτικού του προγράμματος. Είναι φανερό ότι νιώθει πιο άνετα και πιο σίγουρος όταν μιλά για θέματα παιδείας, παιδιού, οικογένειας, αφού βρίσκεται στο αντικείμενό του, γι' αυτό και θεματολογικά προτιμά να περιστρέφεται συνεχώς γύρω από αυτά. Σε ερωτήσεις δημοσιογράφων, που τον βγάζουν έξω από τα ασφαλή όρια αυτής της θεματολογίας, επιλέγει να απαντήσει με γενικολογίες και αποφθέγματα. Με παραπομπή στον Κολοκοτρώνη επιλέγει να απαντήσει και στην ερώτηση των δημοσιογράφων για το που τοποθετείται η ΝΙΚΗ στο spectrum του πολιτικού φάσματος. «Είμαι θεόφιλος» απαντά εκείνος, αρνούμενος την ταμπέλα της δεξιάς ή αριστερής ιδεολογίας κι επιβεβαιώνοντας για ακόμα μια φορά την προσκόλληση της Νίκης στη χριστιανική πίστη.

Η ΝΙΚΗ λοιπόν είναι:

- i. Συντηρητικό κόμμα. Συντηρητική είναι η εμφάνιση, ο λόγος και η ιδεολογία του αρχηγού της. Ο ίδιος αποστρέφεται οτιδήποτε νεωτερικό και υποστηρίζει την επιστροφή στις ρίζες. Ο κ. Νατσιός άλλωστε το δηλώνει απερίφραστα και μόνος του: «Εντάξει! Τι να κάνουμε; Δεν είμαστε όλοι προοδευτικοί!» ενώ προτάσσει τον υγιή συντηρητισμό.
- ii. Χριστιανοκεντρικό κόμμα. Όπως συνεχώς διατυμπανίζει ο αρχηγός της, η χριστιανική πίστη είναι ο ένας από τους δύο βασικούς ιδεολογικούς πυλώνες του

κόμματος. Ο Δημήτρης Νατσιός ανδρώθηκε μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας, υιοθετεί τη ρητορική της κι απ' ότι φαίνεται οι ευσεβείς χριστιανοί αποτελούν και το μεγαλύτερο κομμάτι των υποστηρικτών του. Ο κ. Νατσιός έχει ταυτίσει τον Ελληνισμό με την Ορθοδοξία και η πεποίθησή του αυτή διατρέχει όλη την πολιτική του τοποθέτηση.

- iii. Εθνικιστικό κόμμα. Η διατήρηση της εθνικής ταυτότητας, η αδιάλλακτη θέση στα εθνικά ζητήματα, το κλείσιμο των συνόρων στους μετανάστες, η από-ανθρωποποίηση και δαιμονοποίηση των τελευταίων καθώς και η εμμονή του με οποιαδήποτε δράση που τονώνει το πατριωτικό φρόνημα (ανακρούσεις εθνικού ύμνου, επάρσεις σημαίας, εθνικές παρελάσεις κ.τ.λ.) είναι μερικοί λόγοι, ανάμεσα σε πολλούς άλλους, που επιβεβαιώνουν το χαρακτηρισμό του κόμματος ως εθνικιστικού.
- iv. Ακροδεξιό κόμμα. Κι εδώ θέλει ιδιαίτερη προσοχή, γιατί οπωσδήποτε ο αρχηγός της ΝΙΚΗΣ διαφέρει παρασάγγας από τους αρχηγούς των άλλων δύο ακροδεξιών κομμάτων, στο ρητορικό ύφος, στο διαλογικό ήθος και στη συμπεριφορά, καθώς επίσης και στο μη βίαιο χαρακτήρα του κόμματός του, παρόλα αυτά η ατζέντα του και η ουσία των θέσεών του δε διαφέρει σημαντικά από τα υπόλοιπα ακροδεξιά κόμματα της ελληνικής Βουλής. Οι απόψεις του για το μεταναστευτικό, για την παγκοσμιοποίηση, για την ομοφυλοφιλία και την LGBTQ κοινότητα, για την Παράδοση και την εθνική ταυτότητα, για τα εμβόλια και την εξωτερική πολιτική, αν δεν είναι ταυτόσημη, πάντως σίγουρα δεν διαφέρει σημαντικά από τις θέσεις των υπόλοιπων ακροδεξιών κομμάτων.

Κι εδώ κατά τη γράφουσα είναι το σημείο που χρειάζεται μια μεγαλύτερη προσοχή. Κι αυτό γιατί ο Δημήτρης Νατσιός είναι εξαιρετικά συμπαθής. Αυτό είναι μια διαπίστωση που πολύ συχνά επιβεβαιώνουν στο τέλος μιας συνέντευξης και οι δημοσιογράφοι που του παίρνουν συνέντευξη και σίγουρα επισκιάζει τα δημαγωγικά, λαϊκίστικα στοιχεία της προσωπικότητάς του. Παρουσιάζεται μειλίχιος, γλυκομίλητος, ευγενής, ταπεινός, καλοπροαίρετος, κουβαλώντας το κύρος του επιστήμονα, του δασκάλου, του καλού οικογενειάρχη και του ευσεβούς χριστιανού. Ταυτόχρονα ο λόγος του είναι καλά διατυπωμένος, καθαρός, με σωστούς τονισμούς και καταφέρνει να πείθει, να εντυπωσιάζει και να ανακινεί το συναίσθημα του ακροατηρίου του. Το μεγαλύτερο του όπλο μάλιστα, είναι το πάθος με το οποίο υποστηρίζει όσα λέει και η ειλικρινής και αληθινή ενέργεια που εκπέμπει όταν μιλάει, δίνοντας την εντύπωση ενός ανθρώπου που

ταυτίζεται συναισθηματικά με τα λεγόμενά του και που νοιάζεται πραγματικά κι όχι από ιδιοτέλεια για το κοινό καλό. Όλα τα παραπάνω επομένως, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι εμφανίζεται ως απλός άνθρωπος του λαού που σύρθηκε στην πολιτική ως άλλος μεσσίας, αγνός και αμόλυντος, χωρίς καμιά πρότερη σύνδεση με κόμματα και πολιτικά τζάκια, τον καθιστούν στα μάτια των ψηφοφόρων αξιόπιστο και διαφορετικό από τους άλλους. Κι εδώ τίθεται ο πρώτος προβληματισμός. Γιατί ο Πρόεδρος της Νίκης και το κόμμα του μοιάζει να αποστασιοποιείται από ακραία και ριζοσπαστικά στοιχεία κανονικοποιώντας με αυτό τον τρόπο τον ακροδεξιό λόγο του. Ο δεύτερος προβληματισμός έχει να κάνει με το ότι παρά το αίσθημα νοσταλγίας που μπορεί να ανακινήσουν στη συλλογική μνήμη οι αναφορές του Προέδρου της ΝΙΚΗΣ στην άλλη Ελλάδα των αλλοτινών εποχών (Huntigton, 1957), εντούτοις η σύγχρονη Ελλάδα δε μπορεί παρά να ζει στην εποχή της κι η εποχή της έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Μοιάζει να μην κατανοεί ο Δημήτρης Νατσιός, ότι η παγκοσμιοποίηση και η πολυπολιτισμικότητα δεν είναι επιλογή αλλά πραγματικότητα, η οποία επισύρει αλλαγές, κάποιες με θετικό και κάποιες με αρνητικό πρόσημο. Με το να περιγράφει επομένως την Ελλάδα και τους Έλληνες με όρους παρελθοντικούς είναι σαν να κρατάει την ψυχολογία των Ελλήνων δέσμια μιας «χρυσής» εποχής που έχει παρέλθει ανεπιστρεπτί. Το κεντρικό ζήτημα θα όφειλε να είναι «το πώς οι πολιτισμικές διαφορές μπορούν να συμβιβαστούν με την πολιτειακή/αστική ενότητα ή την πολιτειακή ενσωμάτωση ώστε να προκύψουν νέοι τύποι πολυπολιτισμικής, δημοκρατικής ιδιότητας του πολίτη» (Heywood 2012) και όχι «το πώς θα επιβάλλουμε ένα μοναδικό και γενικό μοντέλο ως το καλύτερο, εξαλείφοντας τις διαφορές μεταξύ εθνοτικών και πολιτισμικά ετερογενών συλλογικοτήτων» (Vandoros, 2015). Από την άλλη μεριά βέβαια, κανείς δε μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο, ο Πρόεδρος της ΝΙΚΗΣ να επενδύει πολιτικά σε αυτό το στοιχείο, στην άρνησή του δηλαδή να αποδεχτεί και να προσαρμοστεί στη νέα πραγματικότητα, παρουσιάζοντας τον ίδιο ως έναν πολιτικό που απορρίπτει τις επιταγές της νεοτερικότητας και διεκδικεί νοσταλγικά την επιστροφή σε μια εξιδανικευμένη συνθήκη του παρελθόντος.

Η συντηρητικοποίηση των κοινωνιών της Ευρώπης είναι μια αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα. Η υποστήριξη εθνικιστικών θέσεων και ακροδεξιών αντιλήψεων γίνεται όλο και πιο διαδεδομένη ανάμεσα στους λαούς της, που βλέπουν την ανθρωπογεωγραφία των κοινωνιών τους να αλλάζει με ρυθμούς ραγδαίους επηρεάζοντας την καθημερινότητα και τις συνήθειές τους. Η ακροδεξιά επανέρχεται στο προσκήνιο ως

πολιτική δύναμη σε αρκετά δημοκρατικά πολιτεύματα με τους λόγους που συμβαίνει αυτό να ποικίλλουν. Οικονομική κρίση και ανεργία, μετανάστευση και ξеноφοβία, πολιτική απάθεια και απαξίωση της παραδοσιακής πολιτικής ελίτ και των κομμάτων εξουσίας καθώς και η υποχώρηση του κράτους δικαίου έχουν οδηγήσει στην επανεμφάνιση ακροδεξιών κομμάτων και ρατσιστικών κινήμάτων στις δυτικοευρωπαϊκές δημοκρατίες και όχι μόνο.

Ο τρίτος προβληματισμός που τίθεται είναι κατά πόσο ο λόγος του κ. Νατσιού έρχεται για να προτείνει λύσεις σε αυτά τα ζητήματα ή αν εν τέλει έρχεται για να δυναμιτίσει πάθη και να αναπαραγάγει λόγο του μίσους. Γιατί όπως σχολιάσαμε εμμέσως πλην σαφώς λίγο παραπάνω, ο λόγος του κ. Νατσιού μπορεί να μπερδέψει. Ο ίδιος εκπέμπει μια φιλήσυχη ενέργεια, συνομιλεί με ήθος και πολιτισμό και με μια πρώτη ανάγνωση είναι δύσκολο για κάποιον να τον ταυτίσει ή έστω να κάνει συσχετισμούς με τα υπόλοιπα κόμματα της ακροδεξιάς που φωνασκούν, επιδίδονται σε χαρακτηρισμούς, απειλούν, εκβιάζουν, ειρωνεύονται και γενικότερα ακολουθούν μια πιο εξόφθαλμα επιθετική ρητορική. Το «περιεχόμενο του πακέτου» όμως και στις δύο περιπτώσεις είναι ίδιο. Όσον αφορά ιδιαίτερα τα εθνικά θέματα και τη μεταναστευτική πολιτική, ο λόγος του μίσους μπορεί να είναι καλά «καρυκευμένος» αλλά βρίσκεται εκεί.

Ο τέταρτος προβληματισμός που αφορά το Δημήτρη Νατσιό και το κόμμα του έχει να κάνει με την παρουσίαση από τον ίδιο του κόμματός του ως «κανονικού», αρνούμενος την οποιαδήποτε σχέση της Νίκης με καθετί ακραίο και ριζοσπαστικό. Αυτό όπως αναλύθηκε παραπάνω είναι εν μέρει αληθές. Με δεδομένη επομένως την παρουσία άλλων δύο ακροδεξιών κομμάτων στο ελληνικό κοινοβούλιο, η «φωνή» της ακροδεξιάς στην Ελλάδα δυναμώνει, ωθώντας κι άλλα κόμματα να υιοθετήσουν μικρότερο ή μεγαλύτερο μέρος του αφηγήματός της, μπροστά στο φόβο μιας περαιτέρω υποχώρησης της επιρροής τους στο εκλογικό σώμα. Αυτό έχει όμως σαν συνέπεια την κανονικοποίηση της ακροδεξιάς ιδεολογίας που εν ευθέτω χρόνο «υπονομεύει την ποιότητα των θεσμών και εν τέλει αποτελεί μια παγίδα για τη δημοκρατία, σε μια εποχή που αυτή είναι ευάλωτη σε αυταρχικές και ανελεύθερες επιλογές και χωρίς επαρκή υποστήριξη από την κοινωνική βάση» (Κανέλλης, 2023a).

Ο Δημήτρης Νατσιός είναι γνωστό ότι πιστεύει στα θαύματα. Με δεδομένη την αρνητική στάση των Ελλήνων για τους μετανάστες, την ίδια στιγμή που το άρμα της ακροδεξιάς καλπάζει στην Ευρώπη, το ερώτημα που τίθεται για τον Δημήτρη Νατσιό και το κόμμα του, είναι αν θα μπορούσε η Νίκη να ελπίζει σε ένα μεγαλύτερο θαύμα;

5.2. Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες

Η εν λόγω μελέτη αποτελεί μια πρωτότυπη προσέγγιση του κόμματος ΝΙΚΗ αλλά και του προέδρου της Δημήτρη Νατσιού μέσα από την Κριτική Ανάλυση Λόγου κατά τη διάρκεια δημοσίων εμφανίσεων και τοποθετήσεων του. Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως ελάχιστες μελέτες έχουν εξετάσει με αυτό τον τρόπο κάποιο κόμμα (νεοσύστατο) είτε στην ελληνική είτε στην ξένη βιβλιογραφία και πως η συγκεκριμένη μελέτη μπορεί να αποτελέσει απλώς ένα σημείο εκκίνησης για μελλοντικές μελέτες. Συγκεκριμένα, θα μπορούσε η παρούσα εργασία να τεθεί σε αντιπαραβολή με αντίστοιχες μελέτες άλλων λόγων αρχηγών ακροδεξιών κομμάτων, είτε ελληνικών είτε ξένων, ούτως ώστε να προκύψουν συμπεράσματα για τη ρητορική της ακροδεξιάς στις μέρες μας, να καταδειχτούν οι διαφορές αλλά και οι ομοιότητές τους.

5.3. Επίλογος

Σε μια εποχή που οι δημοκρατικές αξίες και το κράτος δικαίου βάλλονται από παντού και που ο ρατσισμός, οι διακρίσεις και οι διχαστικές συμπεριφορές παίρνουν τη μορφή επιδημίας, κρίνεται πολύ σημαντικό οι πολίτες να παραμένουν ενεργοί και υποψιασμένοι απέναντι σε κάθε λόγο που υποκινεί το μίσος, από όπου κι αν αυτός προέρχεται. Σ' έναν ολοένα και πιο επισφαλή κόσμο, που οριακά έχει χαθεί η εμπιστοσύνη στους θεσμούς και στους έχοντες την εξουσία, οι πολίτες καλούνται να γίνουν πιο συμμετοχικοί και να οξύνουν τα πολιτικά τους αντανακλαστικά. Ο ανταγωνισμός των μεγάλων δυνάμεων, το ολοένα και μεγαλύτερο χάσμα που χωρίζει τις ισχυρές οικονομικές ελίτ από τον απλό λαό, οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και της τεχνητής νοημοσύνης επιτάσσουν από τον καθένα μας να βρίσκεται κάθε στιγμή σε επαγρύπνηση προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των δημοκρατικών θεσμών και των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Προς αυτή την κατεύθυνση, ευελπιστούμε ότι συνδράμει η παρούσα εργασία, καθώς δίνει κάποιες παραπάνω πληροφορίες για ένα άγνωστο μέχρι πρότινος κόμμα, που εφόσον εισήλθε στη Βουλή, έχει λόγο στα δημόσια πράγματα. Η επιλογή, έτσι κι αλλιώς εξακολουθεί να βρίσκεται στα χέρια των πολιτών. Αυτοί οφείλουν να διασταυρώσουν τις πληροφορίες κι εν τέλει θα αποφασίσουν αν η «ΝΙΚΗ» θα σημάνει τη νίκη του φωτός εναντίον του σκότους ή το αντίστροφο.

Βιβλιογραφία

Ελληνική βιβλιογραφία

Αφουξενίδης, Α., Πετρίδης, Π., Πέτρου, Μ., & Καβουλάκος, Κ. (2021). *Ακροδεξιά κοινωνικά δίκτυα: Διερεύνηση του πολιτικού και πολιτισμικού ακτιβισμού*. Μελέτες και έρευνες ΕΚΚΕ.

Βανδώρος, Σ. (2015). *Εισαγωγή στις πολιτικές ιδεολογίες*. ΚΑΛΛΙΠΟΣ Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις (Προπτυχιακό εγχειρίδιο). Ανακτήθηκε στις 9 Νοέμβριου 2023 από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/4733>

Γεωργιάδου, Β. (2015). *Η εκλογική κοινωνιολογία της ακροδεξιάς ψήφου*. Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας, 12, 173.

Γεωργιάδου, Β. (2023). *Η κανονικότητα της άκρας δεξιάς*. ΤΟ ΒΗΜΑ. Publishing Partner WSJ. Ανακτήθηκε στις 1 Δεκεμβρίου 2023 από: <https://www.tovima.gr/print/nees-epoxes/i-kanonikopoiisi-tis-akras-deksias/>

Γεωργαλίδου, Μ., Σηφianού, Μ., & Τσάκωνα, Β. (2014). *Ανάλυση Λόγου: Θεωρία και εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Νήσος.

Γούτσος, Δ. (2012). *Γλώσσα: Κείμενο, Ποικιλία, Σύστημα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Δεμέτης, Χ. (2023). *Δημήτριος Νατσίος: Ποιος είναι ο πρόεδρος του κόμματος ΝΙΚΗ που μπήκε στη Βουλή*, NEWS 24/7. Ανακτήθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2023 από: <https://www.news247.gr/ekloges/dimitrios-natsios-poiios-einai-o-proedros-tou-kommatos-niki-pou-bike-sti-vouli/>

Ελληνική Λύση (2023). *Προγραμματικές Θέσεις. Πρώτα η Ελλάδα Πρώτα οι Έλληνες*. Ελληνική Λύση. Ανακτήθηκε στις 17 Νοεμβρίου 2023 από: <https://elliniki-lisi.gr/wp-content/uploads/2021/03/%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%93%CE%A1%CE%91%CE%9C%CE%9C%CE%91-%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%97%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97-%CE%9B%CE%A5%CE%A3%CE%97-2021-2.pdf>

Κανάκης, Κ. (2007) *Εισαγωγή στην πραγματολογία: γνωστικές και κοινωνικές όψεις της γλωσσικής χρήσης*. Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου.

Κανέλλης, Β. (2023a). *Κόμμα «ΝΙΚΗ»: Οι ακραίες θέσεις που υπάρχουν στο καταστατικό του*. Οικονομικός Ταχυδρόμος (ΟΤ). Ανακτήθηκε στις 5 Νοεμβρίου 2023 από: <https://www.ot.gr/2023/05/23/epikairothta/politiki/komma-niki-oi-akraies-theseis-pou-yparxoun-sto-katastatiko-tou/>

Κανέλλης, Β. (2023b). *Σχέσεις με χρυσαυγίτες, ακροδεξιά, ρατσιστική, ομοφοβική ρητορική – Ο «Σπαρτιάτης» Στίγκας αποκαλύπτεται*. ΤΑ ΝΕΑ. Πολιτική. Ανακτήθηκε στις 11 Νοεμβρίου 2023 από: <https://www.tanea.gr/2023/06/28/politics/sxeseis-me-xrysaygites-akrodeksia-ratsistiki-omofoviki-ritoriki-o-spartiatis-stigkas-apokalyptetai>

Κανέλλης, Β. (2023c). *Η ακροδεξιά με «γραβάτα», το άγχος Βελόπουλου, ο σκοταδισμός της ΝΙΚΗΣ και η «αγάπη μόνο» της Ζωής*. IN newspaper. Πολιτική Γραμματεία. Ανακτήθηκε στις 18 Νοεμβρίου 2023 από: <https://www.in.gr/2023/07/07/politics/politiki-grammateia/akrodeksia-gravata-aghos-velopoulou-o-skotadismos-tis-nikis-kai-agapi-mono-tis-zois/>

Μιχαήλ, Δ. (2015). *Έθνος, εθνικισμός και εθνική συνείδηση: Μια ανθρωπολογική προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κ.&Μ. Αντ. Σταμούλη.

Μπόκας, Χ., Σαδανά, Γ., & Σαββίδης, Π. (2023). *Εκλογές 2023 - Νίκη: Το κόμμα του θεολόγου με τις σχέσεις στο Άγιον Όρος και τις εκκλησιαστικές οργανώσεις*. ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ. Ανακτήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2023, από: <https://www.protothema.gr/politics/article/1368423/ekloges-2023-niki-to-komma-tou-theologou-me-tis-sheseis-sto-agion-oros-kai-tis-ekklisiastikes-organoseis/>

Νέδος, Β. (2022). *Ελληνική Λύση. Ποια είναι η Ελληνική Λύση και ποιος ο Κυριάκος Βελόπουλος;*. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. Πολιτική. Ανακτήθηκε στις 13 Νοεμβρίου 2023 από: <https://www.kathimerini.gr/politics/562933429/entos-kai-ektos-trives-stin-elliniki-lysi/>

Νέδος, Β. (2023). *Εντός και Εκτός: Κούπα Χρυσή Αυγή με σήμα τους Σπαρτιάτες*. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. Πολιτική. Ανακτήθηκε στις 15 Νοεμβρίου 2023 από: <https://www.kathimerini.gr/politics/562562779/entos-kai-ektos-koypa-chrysi-aygi-me-sima-toys-spartiates/>

ΝΙΚΗ (2023). *ΝΙΚΗ- Πολιτική Διακήρυξη*. Δημοκρατικό Πατριωτικό Κίνημα ΝΙΚΗ. Ανακτήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2023 από: <https://www.nikh.gr/i-niki>

ΝΙΚΗ (2023). *ΝΙΚΗ Ιδρυτική διακήρυξη του κόμματος*. ΝΙΚΗ. Ανακτήθηκε στις 27 Οκτωβρίου 2023 από <https://www.nikh.gr/i-niki>

Πλάντζος, Δ. (2009). *Παγκοσμιοποίηση και εθνική κουλτούρα*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Παπαντωνίου, Σ. (2023). *Οι Σπαρτιάτες, ο Ηλίας Κασιδιάρης και η χρηματοδότηση*. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. Ανακτήθηκε στις 19 Νοεμβρίου 2023 από: <https://www.kathimerini.gr/politics/562594300/oi-spartiates-o-ilias-kasidiaris-kai-i-chrimatodotisi/>

Παπαχελάς, Α. (2007). *Η πολιτική επικοινωνία στην πράξη*. Αθήνα: Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις.

Ράιχ, Β. (1974). *Η μαζική ψυχολογία του φασισμού*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπουκουμάνη.

Σαββίδης, Π. (2023). *Εκλογές 2023: Δημήτρης Νατσιός, ο θεολόγος που έβαλε τη «ΝΙΚΗ» στον εκλογικό χάρτη*. ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ. Ανακτήθηκε στις 28 Οκτωβρίου 2023 από: <https://www.protothema.gr/politics/article/1371070/ekloges-2023-dimitris-natsios-o-theologos-pou-evale-ti-niki-ston-eklogiko-harti/>

Τσακίρογλου, Β. (2023). *Εκλογές 2023: «Σπαρτιάτες»: Πως ο «Δούρειος Ίππος» του Κασιδιάρη βρέθηκε στη Βουλή*. ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ. Πολιτική. Ανακτήθηκε στις 11 Νοεμβρίου 2023 από: <https://www.protothema.gr/politics/article/1385949/ekloges-2023-spartiates-pos-o-doureios-ippos-tou-kasidiari-vrethike-sti-vouli>

Χρυσόχου, Ξ. (2011). *Πολυπολιτισμική Πραγματικότητα. Οι κοινωνιοψυχολογικοί προσδιορισμοί της πολιτισμικής πολλαπλότητας*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη (2019). *Παπαδόπουλος και γύψος*. YouTube. Ανακτήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2023 από: <https://www.youtube.com/watch?v=b4ixmD5QrA4>

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Auger, V. A. (2020). *Right-Wing Terror: A Fifth Global Wave*. Perspectives on Terrorism. 14(3). 87–97. JSTOR. <https://doi.org/10.2307/2691830>

Cicero, Q.T. (2005). *Εγχειρίδιο προεκλογικής εκστρατείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη

- Danesi, M. (2017). *Μηνύματα, σημεία και σημασίες: Ένα βασικό εγχειρίδιο για τη θεωρία της επικοινωνίας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Day, C. (2002). *Developing teachers: the challenges of lifelong learning*. Educational change and development series. Taylor & Fransis.
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The critical study of language*. New York: Longman Publishing.
- James, P.G. (2011). *How to discourse analysis: a toolkit*. New York and London: Routledge
- Joseph, J. E. (2006). *Language and politics*. Edinburgh University Press.
- Gordon, R. (1993). *Η γλώσσα του σώματος με τη μέθοδο της αυτοδιδασκαλίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Huntington, S. P. (1957). *Conservatism as an Ideology*. The American Political Science Review. 51(2). 454–473.
- Kennedy G. (2003) *Ιστορία της κλασικής ρητορικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδήμα
- Lienesch, M. (1982). *Right-Wing Religion: Christian Conservatism as a Political Movement*. Political Science Quarterly. 97(3). 403. <https://doi.org/10.2307/2149992>
- Philipps, L. & Jorgensen, W. (2009). *Ανάλυση λόγου. Θεωρία και μέθοδος*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση. σελ.121-122
- Rrustemi, A. (2020). *Far-Right Trends in South Eastern Europe: The Influences of Russia, Croatia, Serbia and Albania*. Hague Centre for Strategic Studies.
- Vandoros, S. (2015). *Εισαγωγή στις πολιτικές ιδεολογίες*. Political Science. Ανακτήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2023 από: [\(PDF\) Εισαγωγή στις Πολιτικές Ιδεολογίες | Sotiris G Vandoros - Academia.edu](#)
- Van Dijk, A. T. (2006). *Discourse and manipulation*. London: Sage publications.
- Wodak, R. & Meyer, M. (2001). *Methods of Critical Discourse analysis*. London: Sage Publications.

Βίντεο:

<https://youtu.be/Hxg0iQJiojc?si=pb5gjNITV6ujji-5>

<https://youtu.be/jpFuFNSvMPc?si=cZiLQ3gUnkMghw5D>

<https://youtu.be/KGe08E3KI-8?si=aCPJ-yy1TMGz2R80>

https://youtu.be/L2maan_nlbY?si=oO9V0qchJpbAeIXW

<https://youtu.be/03qbyAQ4ixY?si=B7cQI5Q82Cb2swPI>

<https://youtu.be/WIQScTldfDs?si=7FLiHpcdlJdVb4k>

<https://youtu.be/vKSj1HdJaaY?si=IGJA-x47fzs0byDX>

https://youtu.be/PR8StRADG5Q?si=iwhy_pPE58RzZAZw

<https://www.youtube.com/live/PNNwYqZqdqk?si=iTKQM0AXh-EVQB7Q>

<https://youtu.be/oE5PW7C0vHc?si=XeGq5g4tEQ8mZhGN>

<https://youtu.be/PelzvKMRNTM?si=FhFiyhI2dfVMb897>

https://youtu.be/NwpLdGmPMKk?si=aZi1Q_vpxFCUQxMi

https://youtu.be/6MDKueH0lqU?si=o2piNK_RxxSYkRjb

<https://youtu.be/hhq8rQyA0fg?si=JLpjYOXb7bVvxqS>

https://youtu.be/p2dk3H-r8_c?si=2EpcO1XfjY7d4ZlN

<https://youtu.be/Ln7a4TvUHXk?si=TGxUjkP-HD7q0UCv>

Παράρτημα

Το παρακάτω κείμενο που ακολουθεί αποτελεί απομαγνητοφωνημένη προεκλογική ομιλία του Δημήτρη Νατσιού στο Καρπενήσι στις 19 Μαρτίου 2023.

Καλημέρα σας, να είστε καλά. Να ευχηθώ από καρδιάς καλό υπόλοιπο της αγίας και μεγάλης Σαρακοστής, να γιορτάσουμε και μεθαύριο. Έχουμε τα δυο “χαίρε” που γιορτάζουμε την άλλη εβδομάδα, το πρώτο “χαίρε” προφέρεται από τα χείλη του Αρχαγγέλου: “χαίρε κεχαριτωμένη ο κύριος μετά σου”. Το δεύτερο χαίρε προφέρεται από τα χείλη του εθνικού μας ποιητή “Χαίρε ω χαίρε λευτεριά”. Και μια και μίλησα, ξέρετε δεν είμαι πολιτικός, θα μιλήσω από καρδιάς για να υπενθυμίσω όπως κάνω και μες στην σχολική αίθουσα την πονεμένη Ρωμιοσύνη. Υπάρχει μια άλλη Ελλάδα την οποία ονομάζω πονεμένη Ρωμιοσύνη, είναι μια Ελλάδα η οποία είναι απογοητευμένη είναι και οργισμένη και είναι μια Ελλάδα η οποία έχω την αίσθηση ότι κάποια στιγμή θα διώξει το “ψευτορωμαίικο”, όπως έλεγε και ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, και θα φέρει το πραγματικό Ρωμαίικο.

Ο εθνικός ποιητής ο Κωστής Παλαμάς... Όσοι χαρακτηρίζονται εθνικοί ποιητές ξέρετε δεν τιμώνται από την Ελληνική εκπαίδευση. Έχουμε τέσσερις ποιητές, ο Διονύσης ο Σολωμός, ο Ανδρέας ο Κάλβος: «Όσοι το χάλκεον χέρι του φόβου βαρύ αισθάνονται, ζυγόν δουλείας ας έχουνσι. Θέλει αρετή και τόλμη η ελευθερία» - τι ωραία για τα παιδιά αυτά! Ο μεγάλος Βαλαωρίτης εθνικός ποιητής και ο τελευταίος ο Κωστής Παλαμάς ο οποίος αριστοτεχνικώς συνόψισε και την αυριανή διπλή γιορτή αλλά κι ένα χρέος που έχει ο Ελληνισμός, “Σβήνουν...” έλεγε “...δυο νύχτες και δυο αυγές προβάλλουν στον αγέρα, δυο λευτεριές που σμίγουνε μέσα στην ίδια μέρα, δυο λευτεριές ματόβρεχτες παιδιά μεγάλου κόπου, η λευτεριά του Έλληνα και η λευτεριά του ανθρώπου”. Ερωτώ αγαπητοί φίλοι, σήμερα η λευτεριά του Έλληνα και η λευτεριά του ανθρώπου ισχύει;. Κι αν πούμε ότι η λευτεριά του ανθρώπου είναι ο προσωπικός αγώνας που κάνουμε όλοι μας με τα πάθη μας, με τον αντικείμενο κόσμο όπως λένε και οι πατέρες. Ας πάρουμε το κοινωνικό κομμάτι, υπάρχει η λευτεριά του Έλληνα; Το Θεόδοτο δώρο της λευτεριάς, το αυτεξούσιο όπως λέγαν οι Πατέρες το βιώνουμε; Κάποιος χθες μου έλεγε πως υπάρχει λέει μια λογοκρισία και λέω -διορθώστε με- “Πρόσεξε αγαπητέ μου, τώρα η λογοκρισία

έχει μεταλλαχθεί κι αυτή. Κάποτε η παραδοσιακή λογοκρισία σου απαγόρευε να πεις κάτι, σήμερα δεν σου απαγορεύει αλλά σου επιβάλλει να πεις κάτι”. Θα μπαίνεις μες στην αίθουσα θα σου πει η κυρία Κεραμέως απ’το υπουργείο Παιδομαζώματος και θα μιλάς χρησιμοποιώντας την συμπεριληπτική γλώσσα! Έτσι την ονομάζουν. Χρησιμοποιούν και όρους που απεχθάνονται την πραγματική τους σημασία έλεγαν για κινητικότητα στο δημόσιο και εννοούσαν απολύσεις σήμερα λένε να χρησιμοποιούμε συμπεριληπτική γλώσσα. Τι εννοούν; Ήρθαν στο σχολείο που διδάσκω εντεταλμένοι του υπουργείου κακο-παιδείας και μας έκαναν σεμινάρια για αυτά τα πράγματα αφού μας είπαν τις γνωστές ανοησίες για γονέα Α και γονέα Β. Τα ιερά ονόματα του πατέρα και της μητέρας, η πατρίδα που πηγάζει από τον πατέρα, σημαίνει ο τόπος του πατέρα θέλουν τώρα να της καταργήσουν. Ό,τι Φράγκικο δηλητήριο υπάρχει φαίνεται στην εκπαίδευση, ένα ευφυές ρητό λέει πως αν θες να δεις την Ελλάδα του μέλλοντος αρκεί να πας στις ΗΠΑ. Εκεί βρισκόμαστε. Και μας είπαν αφού θα μιλάμε για γονέα Α,Β,Γ,Δ κτλ να καταργηθούν και οι τουαλέτες αγοριών-κοριτσιών να γίνουν κοινές. Ναι τα λένε αυτά στα σχολεία! Άρχισαν να καπνίζουν τα μάτια μου με οργή όπως λέει και ο στρατηγός Μακρυγιάννης απευθυνόμενος στους συνάδερφους τους λέω “Αυτοί λένε παρανοϊκά πράγματα εντάξει. Εμείς είμαστε γονείς, γιατί τους ανεχόμαστε; Αν φύγει την ώρα του μαθήματος ένα αγοράκι 12 χρονών με ανεπτυγμένη την σωματική του φυσιολογία και συμπίσει με ένα κοριτσάκι δευτέρας δημοτικού ποιος θα μας ξεπλένει; Αυτοί είναι παπαγαλάκια.” Ό,τι δηλητήριο υπάρχει στην οικουμένη ξεβράζεται μέσα στα εθνικά σχολεία. Γι’ αυτό μίλησα για παιδομάζωμα. Αγαπητοί μου, θα συμφωνήσετε πως το μέλλον της χώρας κρίνεται στις σχολικές αίθουσες. Ούτε στο κοινοβούλιο, ούτε στου Μαξίμου, ούτε δεν ξέρω κι εγώ που. Στα θρανία κάθε πρωί αντικρίζω τους αυριανούς δασκάλους, γονείς, ιερείς, κυβερνήτες. Αν συνεχίσουμε έτσι θα έχουμε στην τάξη κρεμασμένο έναν χάρτη που θα λέει “Ελλάδα” αλλά δεν ξέρω κατά πόσο θα κατοικείται ο ευλογημένος αυτός τόπος από ανθρώπους που θα αυτοπροσδιορίζονται ως Έλληνες ή πολύ περισσότερο γιατί αλλιώς δεν επιβιώνεις: Χριστιανοί Ορθόδοξοι.

Γιατί όλα τα καρυκεύματα και ό,τι περιβάλλει τα νομοσχέδια αυτά αν το αφαιρέσουμε, επιχειρούν να μας κόψουν τα δυο μας φτερά. Την πίστη και την φιλοπατρία. Μόνο έτσι μπορεί να σταθεί ένας άνθρωπος στην ταραγμένη, σύγχρονη, παρανοϊκή εποχή μας. Θυμήθηκα ένα ρητό του Μεγάλου Αντωνίου: “Θα ‘ρθει καιρός που οι άνθρωποι θα τρελαθούν και αν θα δουν κάποιον που δεν είναι τρελός θα τον αποκαλούν τρελό γιατί δεν θα είναι σαν αυτούς”. Και νέες τουαλέτες και εμείς... Να η λογοκρισία! Ναι, ναι,

ναι... Παρανοϊκά πράγματα! Και θα μου πει κανείς που να βρεις σήμερα την λογική; Υπάρχει και σήμερα η λογική.

Αγαπητοί μου, αποκαλώ το κράτος αυτό, που δεν είναι Ελληνικό, κράτος “σκαντζόχοιρο”. Δεν έχουμε τίποτα με το άκακο ζώο αλλά όταν πλησιάζεις το συγκεκριμένο κράτος πονάς, υποφέρεις από τα αγκάθια του. Διακονώ την παιδεία και όχι το παιδομάζωμα εδώ και 30 χρόνια με την κιμωλία στο χέρι και τα τελευταία χρόνια είναι πολύ ανησυχητικά. Γιατί παιδομάζωμα; Εξηγώ τροχαδόν, κατάργηση του εθνικού ύμνου, της έπαρσης της σημαίας, του αναστάσιμου τροπάριου του γένους όπως υπέγραψε ο Διονύσιος Σολωμός συνηθιζόταν να ακούγεται και να ατενίζουμε αγέρωχα το εθνικό μας σύμβολο. Ήταν ένα όμορφο μάθημα φιλοπατρίας, τα παιδιά έβλεπαν εμάς και τους γονείς τους να στέκονται και να προσέχουν την σημαία και τον σταυρό και έλεγαν “Ανήκουμε σε ένα έθνος”. Δεν είμαστε ασκέρι σκόρπιο, ανήκουμε στο έθνος των Ελλήνων. Καταργήθηκε ο Εκκλησιασμός, η γιορτή των τριών ιεραρχών... χιλιόχρονη παράδοση που όπως θυμάστε οι παλαιότεροι δίνανε αριστεία και γιορτάζαμε συνάμα την πρόοδο των παιδιών αλλά και τους Άγιους Πατέρες, τους μεγαλύτερους επιστήμονες όλων των εποχών, αλλά εμείς το κόψαμε σύριζα. Την βρυσομάνα της επιστήμης που είναι οι Άγιοι Πατέρες.

Να πάω σε ένα συνέδριο διδασκόντων να πω αυτό που έλεγε ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Αποστολή της παιδείας ποια είναι; Θα σου πουν άλλοι να βρούνε δουλειά τα παιδιά και όλα καλά... Έλεγε ο Άγιος: Αποστολή της παιδείας είναι η μετάληψη της Αγιότητας. Σε τούτον τον τόπο, σε αυτά τα Άγια χώματα οι δάσκαλοι είχαν έναν διφυή στόχο. Να δημιουργήσουμε Αγίους και ήρωες! Ήρωας δεν είναι μόνο αυτός που παίρνει το γιαταγάνι και μάχεται για του Χριστού την πίστη, είναι κι αυτός που ανατρέφει μια οικογένεια σε αυτόν τον κόσμο της περιρρέουσας ασχήμιας, ο υπάλληλος που κάνει την εργασία του έντιμα και αξιοπρεπώς, ο ιερέας που μαζεύει όπως τα άνθη τις μέλισσες το εκκλησίασμα και το βάζει στον δρόμο του Χριστού. Ήρωας είναι και ο δάσκαλος που μπαίνει μέσα στην τάξη και υπακούει σε αυτό που μας λέγει ο Κοσμάς ο Αιτωλός: ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟ ΧΡΕΙΑΖΕΣΤΕ. Θα έρθει η κυρία Κεραμέως να πει αυτό το πράγμα; Εμείς γιατί να μην ακούσουμε τον Κοσμά τον Αιτωλό ρώτησα τους συναδέλφους, πως μπορεί στο ξεκίνημα της ζωής έναν άνθρωπο που είναι ακόμα άπλαστο ζυμάρι, δώρο Θεού να τον βάλεις να πατά γερά στην κοινωνία; Με αυτά τα δυο! Ψυχή που είναι η παράδοση και η γλώσσα μας και ο Χριστός. Έλεγα χθες σε μια συνάδελφο πως είχαν πάει κάποιοι δάσκαλοι και γονείς και ρώτησαν τον Άγιο Ευφραίμ “Πως θα διδάξουμε; Πως θα

αναθρέψουμε;” και τους είπε “Κοινωνάτε κάθε Κυριακή. Αν κοινωνάτε ο Άγιος Νεκτάριος και ο Χριστός θα διδάξουν και θα αναθρέψουν τα παιδιά”. Αυτό ισχύει και για την πολιτική αγαπητοί μου, έχουμε αποκόψει την πολιτική και νομίζουμε πως πρέπει να ασχολούνται μόνο κάποιοι ανέντιμοι. Έχουμε αφήσει την τέχνη των τεχνών, το άγειν ανθρώπων σε άθεους, εξώλης και προώλης και αντίχριστους ακόμη. Γιατί; Γιατί πέρασε αυτή η νοσηρή εντύπωση ότι δεν μπορεί να κυβερνηθεί αυτός ο τόπος από Έλληνες;

Πως κυβερνάς αυτήν την χώρα; Δίνουν επιδόματα, όχι αυτά που δίνονται στους φτωχούς συνανθρώπους μας, αυτά που δίνονται τώρα προεκλογικώς τα οποία προσβάλλουν την νοημοσύνη μας. Ούτε δάσκαλος μπορείς να σταθείς σε μια τάξη, ούτε ιερέας ούτε πολιτικός αν δεν διδάσκεις με την ζωή σου, με το παράδειγμά σου. Ο ποιήσας και διδάξας κανόνας Ευαγγελικός. Λέει κάπου στο Ευαγγέλιο πως ανέβηκε ο Χριστός να πει τους Μακαρισμούς και άνοιξε το στόμα του και μίλησε. Αυτό είναι πλεονασμός, όταν μιλάμε ανοίγουμε το στόμα μας όμως ο Άγιος Πατέρας το λέει γιατί ο Χριστός μιλούσε και χωρίς να ανοίγει το στόμα του. Με το παράδειγμά του. Αυτό είναι και το χαρακτηριστικό του γένους μας, της Εκκλησίας που για αυτό βάζει τις εικόνες, το σχολείο που βάζαμε κάδρα ηρώων. Εγώ ακόμη τα έχω μέσα στην αίθουσα, ποιον προσβάλλει; Και οι αρχαίοι Έλληνες έλεγαν πως ο βίος και όχι τα λόγια δείχνει την αρετή, έχουμε παράδοση στον τόπο μας. Ο κάθε πρωθυπουργός πρέπει να έχει δίπλα του όχι γατάκια και σκυλάκια και άλλα τέτοια πράγματα. Αυτό το λέω και για την σχολική αίθουσα η οποία δεν είναι προέκταση του παιδικού δωματίου. Δεν βάζω μέσα όμορφα τοπία και νεανικά ινδάλματα αλλά ιερόσημα. Για αυτό βλέπουμε τα παιδιά να φέρονται με ασέβεια, το σχολείο δεν αποπνέει την απαραίτητη ιερότητα. Κάποτε στα χωριά μας ήταν η εκκλησία απέναντι από το σχολείο και μοιράζονταν κοινή αυλή, όπως είναι και στο Άγιο Όρος γιατί αυτός είναι ο ρόλος του σχολείου, να οδηγήσει το παιδί στην εκκλησία. Θέλουμε τον Ρωμιό με τα γερά Ελληνικά γράμματα όπως μας τα άφησαν οι σοφοί της αρχαιότητας και οι Άγιοι Πατέρες αλλά και τον πιστό άνθρωπο που ανάβει το καντήλι στην Παναγία. Έτσι επιβιώσαμε! Όπως λέει και ο Απόστολος Παύλος δεν είναι τυχαίο που πέσανε επάνω μας Τούρκοι, Πέρσες, Γερμανοί κι όμως δεν ξεβάψαμε. Τι μας κράτησε; Η εκκλησία μας και η γλώσσα μας δευτερευόντως. Η σπουδαία γλώσσα μας που και αυτήν την πολεμάνε και για αυτό τα παιδιά δεν μπορούν να συνεννοηθούν και γίνονται άγρια.

Αυτή είναι μια αποστολή της ΝΙΚΗΣ, τα παιδιά. Ζούμε σε ένα κράτος που μισεί την νεότητα. Γιατί το λες αυτό; Ξέρετε που χτυπάει η μεγαλύτερη ανεργία; Στους νέους, 25% στην Ευρώπη (συνολικά). Έφυγαν 700.000 Ελληνόπουλα στην Ευρώπη και ποιος τους

έδιωξε; Η μητριά, το κράτος. Να τα έχεις όλα εδώ και να φεύγουν οι πιο μορφωμένοι Έλληνες να υπηρετούν τους Φράγκους.

Τα σκοτώνουμε κιόλας τα παιδιά μας, ακόμη περίλυπος εστί η καρδιά μας με αυτό που συνέβη στα Τέμπη. Με την παιδεία που προσφέρει τα μισεί τα παιδιά μας. Έχεις καλούδια, διαμάντια, πετράδια στα χέρια σου την εν τη διαχρονία της Ελληνική παιδεία κι εμείς... Είχα κάνει μια ομιλία εδώ στο Καρπενήσι για το τι περιέχουν τα σχολικά βιβλία, που δεν είναι βιβλία πανέρια με οχιές. Και έτι περαιτέρω γίνονται χειροτέρα τα πράγματα. Το τελευταίο χτύπημα χτυπάει την οικογένεια -πατρίδα σημαίνει οικογένεια αγαπημένοι, η έσχατη σχολή του γένους μας είναι η οικογένεια- αν διαλυθεί η οικογένεια τελειώσαμε. Πως διαλύεις την οικογένεια; Χτυπάς τα πιο ευαίσθητα μέλη της, τα παιδιά. Τα χτυπάς μέσω της τηλεόρασης -όπως ονομάστηκε προσφυώς τρίτος γονέας- όπου προβάλλεται κάθε αθλιότητα που υπάρχει στην οικουμένη και μέσω του κάποτε σχολείου, μέσω της εκπαίδευσης. Πολλές φορές οι γονείς ράβουν και το σχολείο ξηλώνει, κάποτε ίσχυε το αντίθετο, ακριβώς αυτό που σας λέω. Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση σου λένε. Δεν είναι σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, σας το λέω εγώ ευθαρσώς που είμαι μέσα στην εκπαίδευση και δεν φοβάμαι και ως Μακεδών... Για την προδοσία της Μακεδονίας έχω αγαπητοί μου, πίσω από την έδρα μου μια φράση του Μακρυγιάννη να την βλέπουν τα παιδιά: “Όταν μου πειράζουν πατρίδα και θρησκεία, θα μιλήσω, θα ενεργήσω και ό,τι θέλουν ας μου κάνουν”. Όταν παραλαμβάνουμε βιβλία Ε’ Δημοτικού Γεωγραφίας ξέρετε τι λέω στους μαθητές μου; Υπάρχουν δέκα-δεκαπέντε σελίδες που αναγράφουν τα Σκόπια με την φράση... Ούτε θέλω να το πω. Σκίστε αυτές τις σελίδες, ποδοπατήστε τες, ούτε για προσανάμματα δεν κάνουν. Ντροπή να ντροπιαστούμε αγαπητοί, είμαι δάσκαλος και Μακεδόνας και ορκίστηκα να υπερασπίζομαι την παιδεία αλλά και την πατρίδα μου και όσα κερδήθηκαν με αίμα δεν ακυρώνονται με το μελάνι μιας υπογραφής. Η Μακεδονία είναι μια.

Έλεγα για την “σεξουαλική διαπαιδαγώγηση”. Δεν είναι σεξουαλική διαπαιδαγώγηση είναι προώθηση της ομοφυλοφιλίας. Από πίσω κρύβεται μια ΜΚΟ που λέγεται “Πολύχρωμο σχολείο” η οποία προωθεί αποκάλυπτα την ομοφυλοφιλία για να μην πω και την παιδεραστία.

Μπορώ να πω πολλά για αυτό το θέμα αλλά θα φρίξετε από το τι λένε και τι προωθούν.

Έχουν δώσει δικαίωμα σε δεκαπεντάχρονα παιδιά με μια απλή δήλωση να αλλάζουν φύλο. Βλέπουν εκεί λέει ενήλικες, ώριμους. Σε περίπτωση που γίνει κάτι και -έχεις εδώ

ένα άγριο θηρίο που χρειάζεται ψυχίατρος τον Μεμέτη στην Άγκυρα- αν λοιπόν μυρίζει η κατάσταση μπαρούτι ποιος μας λέει πως δεν θα γίνει μόδα; Μια μόδα που θα διαδίδεται από έναν από αυτούς τους ψυχανώμαλους “τράπερ” που δίνουν συχνά μαθήματα ανηθικότητας για να λένε τα παιδιά: Για γλιτώσουμε την στράτευση ας δηλώσουμε έναν μήνα πριν πως δεν είμαστε άνδρες. Ποιός μας το λέει; Αποκλείεται; Ένας από αυτούς να το βγάλει, ποιος θα υπερασπιστεί μετά την πατρίδα;

Η πατρίδα δεν προστατεύεται με καλά αεροπλάνα και πλοία μόνο, μεγαλουργούν οι καρδιές. Σε αυτά τα χώματα πάτησε ο Γεώργιος Καραϊσκάκης που δεν είχε ασκήρια χιλιάδες αλλά ήταν ο φόβος και το τρόμος της Τουρκιάς. Όχι πόσοι αλλά που ρωτούσαν οι Ρωμιοί εκείνης της εποχής!

Δεν ήρθα να σας μαυρίσω την ψυχή εκφράζω κι εγώ τις ανησυχίες που έχω μέσα μου. Η Ελλάδα χρειάζεται παιδεία Ελληνική και παιδιά. Βλέπω μπροστά μου το μεγαλύτερο πρόβλημα από όλα που είναι το δημογραφικό μας, σε πολλές πόλεις της Ελλάδας. Στην Μυτιλήνη 27.000 παιδιά έφυγαν μετά τα καταστροφικά μνημόνια και το κράτος τι κάνει; Τίποτα. Στην Ευρώπη που για άλλα την κατηγορούμε υπάρχει μια χώρα η Ουγγαρία της οποίας ο πρωθυπουργός κάνει το εξής απλό. Όποια γυναίκα Ουγγαρέζα κάνει ένα παιδί δικαιούται δάνειο 33.000€, αν κάνει δυο παιδιά χαρίζονται τα δυο τρίτα του χρέους, αν κάνει τρία όλο το δάνειο και αν γίνει πολύτεκνη όπου πολυτεκνία συνήθως σημαίνει και καλοτεκνία- απαλλάσσεται εφόρου ζωής από φόρους. Όταν επέβαλλε ο Μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος να δίνονται 1.000€ περίπου (είχαμε δραχμές τότε), στα ζευγάρια που από 2 θα έκαναν 3ο παιδί οι οικογένειες εκείνο το έτος από 200 που ήταν έγιναν 800. Λύσεις υπάρχουν. Αν περικόψουμε τα προνόμια των τριακοσίων, που δεν χρειάζεται να είναι 300 το Σύνταγμα προβλέπει και με 200 να γίνεται Βουλή θα βρεθούν τα χρήματα. Χρειάζεται η Αττική 90 βουλευτές; Αν φύγουν αυτοί, οι μισθοί τους και τα συμπαρομαρτούντα της χαραμοφαγίας τους θα βρεθούν τα λεφτά για να δοθούν ως βοήθεια και ως επιβράβευση στους νέους που τεκνοποιούν Ελληνόπουλα. Γιατί αυτοί έχουν κατά νου να αντικατασταθεί ο Ελληνικός πληθυσμός από λαθρομετανάστες.

Αγαπητοί μου πριν από τριάμιση χρόνια πριν, πριν την ίδρυση της Νίκης κάποια πνευματικά αναστήματα που σεβόμαστε μας τράβηξαν το αυτί, μας είπαν καλά τα λέτε εσείς τα κακώς κείμενα και τα κακά υποκείμενα αλλά αν δεν διώξουμε αυτούς από τους κρίσιμους αρμούς θα χειροτερεύει η κατάσταση. Τι εννοείται; Να φτιάξετε ένα κόμμα. Εμείς; Δάσκαλος είμαι, δεν είμαι πολιτικός, “Μα αυτό είναι το μεγαλύτερο προσόν” μου είπαν “Ποιος σου είπε πως έχουμε ανάγκη από πολιτικούς όπως τους καταλαβαίνουμε

σήμερα;”. Όπως λέει και το Ευαγγέλιο εσείς το είπατε κι εμείς ξεκινήσαμε με την βοήθεια της Παναγίας μας. Και σιγά σιγά βλέπουμε παρά τους εγκλεισμούς να εξαπλώνεται αυτό το θαύμα σε όλη την Ελλάδα.

“Που πάτε δάσκαλε;” με ρωτάνε, ελπίζω στο θαύμα λέω στους μαθητές μου.

Το 21 τι ήταν παιδιά; Τα βάλαμε με το NATO της εποχής, την Τουρκία και τους Αιγύπτιους δεν ήταν θαύμα αυτό; Ήταν, και μεγαλούργησαν οι ουρανοί γιατί είχαν και ανθρώπους από κάτω που είχαν στην ψυχή τους την Ελλάδα. Ο Άγιος Παΐσιος έλεγε πως όποιος μάχεται για την Ελλάδα μάχεται για τον Χριστό και αυτό μου δίνει ελπίδα. Δεν είμαστε άξιοι να μαχόμαστε για τον Χριστό, μπορούμε όμως να μαχόμαστε για την Ελλάδα. Το 12-13 ζω στο Κιλκίς δεν είναι θαύμα; Πολλά παλικάρια σκοτώθηκαν στην τριήμερο εποποιΐα της μάχης του Κιλκίς το 1913, 10.000 νεκροί. Ξέρετε τι έλεγε ο Βούλγαρος στρατηγός όταν τελείωσε η μάχη του Κιλκίς; Περίλυπος έλεγε: όλα τα υπολόγισα εκτός από την τρέλα των Ελλήνων. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης έλεγε “Αν δεν ήμασταν τρελοί δεν θα κάναμε την επανάσταση”. Το 40 τα παιδιά της Νίκης δεν ήταν θαύμα; Δυο αυτοκρατορίες Ιταλική και Γερμανική νικηθήκανε ή ξεφτιλιστήκανε και άμα διαβάσει κανείς βιβλία της εποχής την Παναγία έβλεπαν μπροστά τους αυτοί οι άνθρωποι και όσοι ήταν βλάσφημοι έπαψαν να βλαστημάνε.

Όταν μπαίνω στην αίθουσα συνηθίζω μαζί με την ημερομηνία να γράφω στον πίνακα τα δυο συναξάρια του γένους. Το ένα είναι του γένους μας και το άλλο της εκκλησίας. Θα γράψω: “26 Οκτωβρίου - Μνήμη του Αγίου Δημητρίου” ή “14 Μαρτίου - Μνήμη θανάτου του ήρωα του Κυπριακού αγώνα του Ευαγόρα Παλληκαρίδη” και λέω στα παιδιά 2-3 πράγματα που δεν λέει το υπουργείο παιδομαζώματος. Ποιος ήταν ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης; Υπήρχε και ποίημα στα σχολικά βιβλία, ήταν ένας αγωνιστής της Κύπρου μας. Ένας μαθητής 18 χρονών που τον είχαν συλλάβει η Άγγλοι και λέγανε στην μάνα του “Πείσε τον να προδώσει και θα σας δώσουμε λεφτά και ταυτότητες να πάτε στην Αγγλία” και απάντησε η μάνα η Ρωμιά “Εγώ δεν γέννησα προδότη, για την πατρίδα μου χαλάλι το αίμα του παιδιού μου” και το χαλάλisan, τον κρέμασαν. Δεν τα λέμε αυτά τα πράγματα, για αυτό τα παιδιά μας είναι όπως είναι, δεν λαμβάνουν τις σπουδαίες πνευματικές τροφές που μας άφησαν οι πρόγονοί μας.

Σε όλη την Ελλάδα έχουμε πλέον κοινότητες, ένας όρος που δανειζόμαστε από την παράδοση. Βγάζουμε τώρα πυρετωδώς τα ψηφοδέλτια, το τραγούδι που ακούτε το συνέθεσε ο Σταμάτης Σπανουδάκης ως ύμνο της Νίκης που γνώρισε την προσπάθεια μας

και προχτές προστέθηκε στο ψηφοδέλτιο του νομού Ιωαννίνων και η Μαρία Εσλεπίδου. Είναι κόρη του αδελφού του Αγίου Παϊσίου, συνταξιούχος εκπαιδευτικός ήρθε κι αυτή να βοηθήσει και μα είπε “Εγώ δεν κάνω τέτοιον αγώνα, να βγαίνω στα μπαλκόνια”, μα ούτε εμείς κάνουμε!. Δεν πάμε με σταυρωμένα χέρια πάμε με τον σταυρό στα χέρια, τον σταυρό του Κυρίου και αυτό ζητάμε από τους υποψηφίους μας! Δεν θέλω καν να μιλήσεις, όπως είπα και πριν ο άνθρωπος και στην σιωπή μιλάει, μιλάει δια του βίου του. Κάποιοι με ρωτάνε τι είναι η ΝΙΚΗ, δεν μπορώ να σας πω εγώ τι είναι η ΝΙΚΗ, δεν μπορώ να πάρω το λιβάνι και να αυτολιβανίζομαι. Ελάτε και δείτε την! Να σας πω πως είναι καλός άνθρωπος ο Γιώργος, καλός άνθρωπος ο Θανάσης.... είναι αγωνιστές, αθλητές. Για αυτό ήρθα σήμερα στο Καρπενήσι για να ζητήσω την βοήθειά σας. Ήρθα απ’την Μακεδονία, έλεγε ο Μακαριστός Πατήρ Ανανίας Κουστέλης ότι ο Μακεδόνας που στάθηκε έξω απ’την Τροία και είπε στον Απόστολο Παύλο “έλα στην Μακεδονία και βοήθησε μας” ήταν ο Μέγας Αλέξανδρος...

Έτσι ήρθα κι εγώ από την Μακεδονία και λέω να έρθετε να μας βοηθήσετε, έχουμε την τρέλα του Κολοκοτρώνη και ο Άγιος Παΐσιος έλεγε πως ο άνθρωπος χρειάζεται μια παλαβή φλέβα να την αξιοποιήσει να γίνει ήρωας. Έχουμε αυτήν την σαλότητα η οποία είναι καλή διά Χριστόν, είναι καλή όταν είναι Ρωμαϊκή. Που πάτε μου λένε, ελπίζουμε στο θαύμα τους λέμε. Οι μανάδες μας αγράμματες ούσες αλλά βαθιά μορφωμένες ψέλνουν στην Παναγιά. Στόχος μας είναι φεύγοντας από την κάλπη να μην νιώθουμε πως συμμετέχουμε, πως συναινούμε στην καταστροφή της Ελλάδας μας ή ότι διαπράττουμε αμαρτία. Να το προσέξουμε αυτό, η ψήφος έχει πνευματική αξία, όταν ψηφίζεις ανθρώπους οι οποίοι κρύβουν αυτά που γίνονται μέσα στα σχολεία, έχουν έτοιμα τα νομοσχέδια για γάμο και τεκνοθεσία των ομόφυλων ζευγαριών αυτό είναι βλασφημία.

Ο πρώτος που νομοθέτησε υπερ της ομοφυλοφιλίας ήταν ο Νέρωνας και τότε ξεκίνησαν οι διωγμοί. Τώρα Χριστιανικά υποτίθεται κράτη, όπως το δικό μας το πάλαι ποτε προπύργιο της Ορθοδοξίας πρωτοστατούν σε αυτά τα μέτρα που είναι Αντίχριστα! Άμωροι ευθυνών εμείς; Όχι! Η ψήφος καθορίζει και την παιδεία και την νομοθεσία και την οικονομία. Να πω και αυτό, λέμε τώρα για τα κόκκινα δάνεια που μπορούν πολύ εύκολα με ένα νομοσχέδιο να διπλασιαστούν τα κριτήρια και το εισόδημα που προφυλάσσουν την πρώτη κατοικία. Από τα 750.000 που είναι, τα 500.000 ας πούμε είναι για σπίτια, αν κλέψουν αυτά τα σπίτια τα κοράκια τα Φράγκικα -μιλάμε για 1,5 εκατομμύριο Έλληνες που θα πάνε αυτές οι οικογένειες; Θα ξενιτευτούν, οι Ελληνικές αυτές οικογένειες, δεύτερο προσφυγικό κύμα δικό μας! Καταλάβετε τι θέλουν για την

Ελλάδα; Αν χάσουν τα σπίτια τους θα φύγουν ένα εκατομμύριο Έλληνες, για να φέρουν ποιούς; Αγωνίστηκαν οι Καραϊσκάκηδες για να διώξουν το Ισλάμ κι εμείς το επαναφέρουμε με δόξα και τιμή; Σε ποιους χρωστάμε; Με συγχωρείτε που ανεβάζω τόνους αλλά είπαμε, “όταν μου πειράζουν πατρίδα και θρησκεία” πως έλεγε ο Μακρυγιάννης...

Ο δεύτερος στόχος της ΝΙΚΗΣ είναι να βρούμε την υγεία που κρύβει η κοινωνία μας. Ναι, υπάρχει η υγεία υπάρχει η “μαγιά” του Έλληνα που ξέρουν οι νοικοκυρές πως με λίγη μαγιά φουσκώνει όλο το ζυμάρι. Με μακροβούτια στους καναπέδες δεν γίνεται δουλειά, με το να κάθεται στην κερκίδα και να μην κατεβαίνεις στον στίβο της μάχης δεν γίνεται δουλειά. Θα κατεβούμε στον στίβο για να μην πάει ατουφέκιστη η πατρίδα με όλους αυτούς που την λυμαίνονται. Ελπίζουμε στο θαύμα το λέμε αυτό και για αυτό σας καλώ να βοηθήσετε και με υποψηφιότητες. Σας περιέγραψα τι είναι η ΝΙΚΗ, είναι η πονεμένη Ρωμοσύνη! Οι άνθρωποι του φιλότιμου, της αξιοπρέπειας, του Χριστού, αυτή η άλλη Ελλάδα που δεν σκύβει και δεν προσκυνά, μόνο έναν προσκυνά τον αφέντη τον Χριστό!

Ευχαριστώ πολύ. Αν θέλετε να ρωτήσετε κάτι αγαπητοί, σας ακούω.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Υπάρχει η αντίληψη πως όποια κυβέρνηση και αν ήταν, με όποιο κόμμα τα ίδια θα έκανε διότι υπάρχουν ρήτρες από την ΕΕ όπως είναι οι ιδιωτικοποιήσεις. Ένα άλλο κόμμα πως θα μπορούσε να ξεφύγει από αυτές τις ρήτρες; Ή θα αποχωρούσε από την ΕΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Θεωρείτε πως όσοι κυβερνάνε τόσα χρόνια διαπραγματεύονται για τίποτα; Να σας πω για τα Σκόπια, είναι μια τουφεκιά δρόμος από εκεί που μένω. Δώσαμε όνομα και εθνικότητα. Οι Βούλγαροι που δεν έχουν καμία ιστορική σύνδεση με τα Σκόπια είπαν να μην λέγεται Μακεδονική η γλώσσα τους γιατί είναι λέει Βουλγάρικα αυτά που μιλάνε και ακόμα η γλώσσα δεν λέγεται Μακεδονική. Αυτά τα θέματα τα θέτεις σε δημοψήφισμα, άμα ο λαός σου είναι 70% και 80% κατά σε κάτι λες και στους ξένους “Δεν προχωράμε, τι κυβέρνηση θα ήμουν;”. Βέβαια έχει γίνει δημοψήφισμα τώρα με τον άλλον, που το όχι το έκανε ναι... Το πρόβλημα μας είναι τα πρόσωπα. Τι εννοώ; Ο Παλαμάς έλεγε δώσε μου δέκα δασκάλους ζηλωμένους και βάλε το σχολείο μέσα σε κατακόμβες, θα σου βγάλουν μαθητάδες. Τι σημαίνει ενορία αγαπητοί μου; Ένας ιερέας, του Θεού άνθρωπος που θα μαζευτεί ο λαός γύρω του. Τι σημαίνει κυβέρνηση; Δώσε μου έναν Καποδίστρια και στήσε τα θεμέλια για να γίνει αυτό το Ελληνικό κράτος. Το

πρόβλημα είναι τα πρόσωπα. Αυτοί όταν συνομιλούν με ξένους ηγέτες σκύβουν το κεφάλι και περιμένουν διαταγές. Πρέπει να αλλάξουν τα πρόσωπα και εμείς είμαστε και Χριστιανοί... Ο Χριστός μας άφησε μια φοβερή φράση: “Χωρίς εμού ου δύναστε ποιείν ουδέν”. Αυτό ισχύει και στην πολιτική, όταν πηγαίνεις απέναντι στους Ευρωπαίους πρέπει να πηγαίνεις ως Ρωμιός, φορέας ενός υψηλού πολιτισμού και να διαπραγματεύεσαι. Αυτοί δεν διαπραγματεύτηκαν τίποτα, τώρα βγαίνουν όλες οι αθλιότητες τους και με τους αριθμούς που μαγείρεψαν... Πρέπει να κυβερνήσουν Έλληνες! Θυμάστε από τον Σημίτη και εντεύθεν έναν πρωθυπουργό την Ελλάδα να πει μετά την 25^η “Είμαι χαρούμενος είμαι περήφανος που είμαι Έλληνας και Χριστιανός Ορθόδοξος! Είμαι περήφανος που γιορτάσαμε την Παναγία μας”; Γιατί; Που ζούμε; Ντρέπονται που είναι Έλληνες και Ορθόδοξοι κι εμείς περιμένουμε να διαπραγματευτούμε επί ίσοις όροις με τους Ευρωπαίους; Θα σας πω κάτι για τον εαυτό μου, με συγχωρείτε δεν το πω κάνω προς επίδειξη. Είχα πάει μια μέρα νεαρός δάσκαλος εγώ σε έναν Άγιο Πατέρα και μου είχε πει “Δάσκαλε δεν θα λες “εν οίδα ότι ουδέν οίδα” θα λες εν οίδα ότι ουδέν ειμί”. Πήρα το μάθημα μου κι έσκυψα γιατί ήμουν νέος ακόμη και οι νέοι έχουν λίγο αυτήν την έπαρση... Ξέχασα και τι ήθελα να πω. Το σημαντικό είναι το πρόσωπο, αν κουβαλάς στους ώμους την Ελληνική παράδοση μπορείς να τους αντιμετωπίσεις. Αυτοί που κυβερνάνε έξω σπούδασαν, δεν ξέρουν τον Ελληνικό λαό και είναι εντολοδόχοι. Πάτα πόδι! Βγες και πες στον λαό δεν μπορώ να κυβερνήσω άλλο! Παιρήσου! Αυτή είναι λεβεντιά. Λένε να πουλήσουν τώρα 500.000 σπίτια, εγώ δεν το ανέχομαι και αν δεν μπορώ να το αλλάξω παραιτούμαι. Αυτό λείπει στην πατρίδα μας. Θέλει κάποιος άλλος να ρωτήσει κάτι;

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ο πολίτης σήμερα έχει χάσει την ευθύνη του σαν πολίτης. Έχει γίνει ιδιώτης του επιτάφιου του Περικλή, idiot που λένε οι ξένοι. Πρέπει να μιλάμε, δεν θα μας κόψουν το κεφάλι αν μιλάμε! Σου έδωσε την ελευθερία ο Θεός να μιλήσεις, ποιοι είναι αυτοί να σου πουν το αντίθετο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ακριβώς... Πέρασε η νοοτροπία πως οι Χριστιανοί είναι “αγαπούληδες”, καρπαζοεισπράκτορες... Όταν έφεραν στο Άγιο Όρος τα οστά του Μάρκου του Μπότσαρη το λέω και στα παιδιά αυτό και συγκινούνται, πριν πεθάνει ο Μπότσαρης είχε περάσει από το μοναστήρι κι έδωσε χρήματα και είπε “Κάνε ένα σταυρό του Μάρκου Μπότσαρη” και του είπε ο μοναχός “Πέθανε;” και απάντησε “Όχι αλλά πάει να πεθάνει” και όταν τον φέρανε να τον θάψουν ήταν εκεί ο Καραϊσκάκης και είπε “‘Αμπωτες ήρωα Μάρκο κι εγώ τέτοιοι θάνατο να’ χω”. Αυτά πρέπει να μαθαίνουμε. Ο καημός τους στα

σχολικά βιβλία είναι οι διαφορετικότητες και οι δεξιότητες. Θα τις μάθουν τις δεξιότητες, εμείς θέλουμε παιδεία Ελληνική, γράμματα, την πίστη μας. Τα θρησκευτικά τα κάνανε θρησκευσιολογία... Όχι! Βίος Αγίων και Ευαγγέλιο, το έλυσες το θέμα. Γιορτάζει ο Άγιος, πέντε πράγματα και ένα Ευαγγέλιο της Κυριακής, μπήκε ο σπόρος. Ο Χριστός έλεγε αφήστε τα παιδιά να έρθουν κοντά μου κι εμείς τα αποκόπτουμε. Το 1984 οι Άγιοι Πατέρες του Αγίου Όρους έγραψαν ένα βιβλίο “Το ‘Άγιον Όρος και η παιδεία του γένους” που μεταξύ άλλων έλεγε πως γίνεται συστηματική προσπάθεια κατά πίστης, να βγει ο Χριστός από τα σχολεία, να αλλοιωθεί η ιστορία μας, να γίνουν τα παιδιά εύκολη λεία κάθε νοητού και φανερού θηρίου. Εμείς θα αγωνιστούμε, πιστεύουμε στα θαύματα. Η Νίκη της αξιοπρέπειας, του Ελληνισμού, έχει αφετηρία τις εκλογές και δεν μοιράζει φωτοστέφανα, μοιράζει ακάνθινα στεφάνια! Θα κλείσω με αυτό, το λέω και στους μαθητές μου: 11 Απριλίου 1826, Σάββατο του Λαζάρου Έξοδος του Μεσολογγίου. Οι καπεταναίοι περίλυποι συζητούν τι θα κάνουν, τους πολιορκούν οι Τουρκοαιγύπτιοι και ψάχνουνε μάταια διέξοδο. Κάποια στιγμή ο Θανάσης Ρατζικώτσικας φωνάζει “Υπάρχει δρόμος ωρέ, είναι ο δρόμος του Θεού”. Η Ελλάδα σήμερα Μεσολόγγι είναι, περιτριγυρισμένο και μέσα στην πόλη έχουμε εχθρούς ντυμένους φίλους. Υπάρχει όμως ο δρόμος του θεού, είναι Γολγοθάς, είναι ανηφορικός, ακολουθεί ο σταυρός και ακολουθεί η ανάσταση. Αν σκύψουμε λίγο το κεφάλι και δείξουμε καλή διαγωγή σαν λαός και κάνουμε τον σταυρό μας, μπορεί αυτός ο τόπος να ανθίσει. Δεν πάσαμε να είμαστε παιδιά της πονεμένης Ρωμοσύνης, καλή Σαρακοστή καλό υπόλοιπο, ψηλά το κεφάλι.